ԱԶԳԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة: إيڤا درويشيان

1000 Լ.Ո. 70ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՎ 278 (19279) ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 5 ՓԵՏՐՎԱՐ 1996 10 ԷՋ

ՍՈՒՐԻԱ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ ՅՈՒՇԱԳԻՐ ԿԸ ՅՂԷ ԼԻԿԱՅԻՆ

Սուրիա Արաբական Լիկայինի դիմում ներկայացուցած է, որպէսզի Թուրքիոյ հետ յուրերու իր վեճը դրուի Լիկայի յառաջիկայ Մարտի նախարարական ժողովին օրակարգին վրայ:

Իր դիմումնագիրին մէջ, Սուրիա կ'արձարձէ Եփրատի վրայ Թուրքիոյ առած քայլերը, որոնք կինք կը կրկեն յուրերու իր իրաւունքին մէկ մասին:

Շաբաթավերջին, իրաքցի եւ սուրիացի մասնագէտներ ժողով պիտի գումարեն Դամասկոսի մէջ, քննելու հաւար յուրերու հարցը:

Chute de Neige
Chute de Prix...
tapirama
THE LARGEST CARPET CENTER
jusqu'à 50%
.Echelonnement du paiement sur 10 mois sans intérêt
.Paiement à partir de 30$ par mois

ԵՐԿՀԱՆԳՐՈՒԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

ՇԸՐԱՌԻԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ ԽԱՌՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐ ԳՏԱՒ

Այն պահուն, երբ Միջին Արեւելքի խաղաղութեան հիմերը «արձակուր» մը կը բոլորէին, սպասելով Ուրբաթ Քրիսթաֆերի շրջապտոյտի սկսման, Լիբանանի քաղաքական լուսարձակները շաբաթավերջին կեդրոնացան այն բանաւոր եռուգեռին վրայ, որ ստեղծուեցաւ անցեալ շաբաթ, խորհրդարանական ընտրութիւնները երկու հանգրուանով կատարելու նախագահ Իլիաս Հրաւուիի առաջարկով եւ որ օրըստօրէ նոր արձագանգներ կը գտնէ:

ՀԱՐԻՐԻ Կ'ՈՂՋՈՒՆԷ, ԲԱՅՑ...

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի յայտարարեց, որ երեսխոխանական ընտրութիւններու վերաբերեալ նախագահ Իլիաս Հրրաւուիի առաջարկը «յանդուգն գաղափար մըն է», սակայն աւելցուց, որ անհրաժեշտ է գայն ենթարկել խոր քննարկումներու, նախքան փութկոտութեամբ անոր հանդէպ կեցուածքներ ճշդելը:

Ժողովրդային հաւաքի մը ընթացքին, Հարիրի շաբաթավերջին ըսաւ, որ նախագահը կը յուսայ, որ երկհանգրուան ընտրութիւններու ճամբով կազմուի չաւաւորական խորհրդարան մը, ուր ներկայացուին լիանանեան բոլոր կողմերն ու շրջանները: Վարչապետը այտնեց, որ տակաւին վերջնական կարծիք չի կրնար տալ այս գծով, չեշտելով, որ նախագահին առաջարկը կնոք է քննարկումի ենթարկուի լրջօրէն:

ՏԵՐԵՔ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ ԵՒ ՔԱՐԱՄԷ՝ ՀԱՄԱՄԻՏ

Նախարարներ Մոհսէն Տայլուլ, Ապտէլ Ռահիմ Մրատ եւեսին Ժապէր ողջունեցին նախագահին առաջարկը եւ համամտութիւն յայտնեցին անոր:

Տայլուլ յայտարարեց, որ երկհանգրուան ընտրութիւնները պիտի ապահովեն քաղաքական եւ համայնքային շրջանակներու արդար ներկայացուցչութիւն՝ խորհրդարանին մէջ, ինչպէս նաեւ պիտի նպաստեն ազգային - քաղաքացիական գիտակցութեան ամրապնդման: Ան ըսաւ, որ նախագահին առաջարկը միջոց մըն է խորհրդարան հասցնելու ժողովուրդին իսկական ներկայացուցիչները:

Ապտէլ Ռահիմ Մրատ կօրակցութիւն յայտնեց նախագահին առաջարկին եւ աւելցուցաւ, որ գայն կատար-

2

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ԽԱՐԱՆԵՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՐԱՑՈՂ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

Ամերիկացի բազմաթիւ գրողներ եւ մտաւորականներ իրենց ստորագրութիւնը դրած են կառավարութեան ուղղուած աղերսագիրի մը տակ, որ յոյս տեսաւ անցեալ Ուրբաթ օր, «Բրոնիէրոյ Ամ Հայրը Էնիւ Ռայրն» եռատարակութեան մէջ, որ ամերիկեան բարձրագոյն ուսմանց ամէնէն տարածուն եռատարակութիւնն է:

Իրրեւ ծանուցում յոյս տեսած աղերսագիրը կը պահանջէ, դէմ կանգնիլ Հայկական Յեղասպանութեան ուրացման համար Թուրքիոյ կառավարութեան տարած պայքարին:

Աղերսագիրին գլխաւոր հեղինակն է Գոլկէյթ համալսարանի դասախօսներէն Փիթըր Պալարեան: Ան կը բնութագրէ, Թուրքիոյ այն փորձերը, որոնք կը կատարուին ամերիկեան եկեղեցիներու մէջ, մարդկու համար թէ հայերը Յեղասպանութեան չեն ենթարկուած: Ան նաեւ կը բացայայտէ, որ բրմական կառավարութիւնը այս նպատակին համար գումարներ կը տրամադրէ ամերիկեան համալսարաններու մէջ աշխատողներու:

Հայ Դատի Ուսումնական Դրամաշնորհը, որ կը հաղորդէ այս տեղեկութիւնները, կ'ուրախանայ, որ այս աղերսագիրը բայց արձագանգ գտած է ամերիկեան մամուլին մէջ եւ անոր յօդուածներով ու մեկնաբանութիւններով պրակուած է անդրադարձած են «Տը Պոսթրն Կլոպ»ին, «Շիքակօ Թրիպիւն»ին եւ «Տը Ֆիլատելֆիա Ինքուայրրր»ի պէս թերթեր:

Բանաձեւը ստորագրողները կոչ կ'ընեն ամերիկեան կառավարութեան, ժողովուրդին եւ եկեղեցիներու, որ տեղի չտան Թուրքիոյ այս փորձերուն առջեւ եւ խորհրդարանին կը պահանջեն որդեգրել Հայկական Յեղասպանութեան մասին որոշումի նախագիծը (բիլ 47 բանաձեւը):

Ստորագրողներուն շարքին կ'երեւին ականաւոր անձերը Արթուր Միլլրի, Նորմըն Մէյլրի, Ճոյս Քէրոլ Օրոսի, Սիւզըն Սոնթակի, Ուիլիըմ Սրայրընի, Ճոն Ափտայքի եւ համալսարաններու շարք մը դասախօսներու, որոնք մասնագէտներ են երկրային ջարդերու եւ առնասարակ ցեղասպանական արարքներու:

ՍՈՒՐԻԱ - ԻՍՐԱՅԷԼ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԿԷՏԸ ԿԱԽԵԱԼ Է ՔՐԻՍԹԱՖԵՐԷՆ

Կ'ԸՍԷ ԻՍՐԱՅԷԼ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Իսրայէլ Կիրակի օր յոյս յայտնեց, որ Սուրիա համաձայնի աւելի արագ եւ ծաւալուն բանակցութիւններու, իբրեւ արդիւնք՝ Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Ուորրն Քրիսթաֆերի միջին արեւելեան շրջապտոյտին, որ սկրսաւ Կիրակի օր:

Քրիսթաֆերը կը յուսայ մօտեցնել Սուրիա - Իսրայէլ տարակարծութիւններուրացը, իր 17րդ շրջապտոյտին ընթացքին: Ան պիտի երթեւեկէ Դամասկոսի եւ Երուսաղէմի միջեւ:

Իսրայէլացի նախարար Եսսի Պէյլին դիտել տուաւ, որ Քրիսթաֆերի այս այցելութենէն ետք կարելի պիտի ըլլայ հաստատել, որ սուրիացիներուն հետ բանակցութիւնները արդիւնքի պիտի յանգի՞ն: Պէյլին յոյս յայտնեց, որ շրջապտոյտի աւարտին, Սուրիա համաձայնի աւելի սերտ բանակցութիւններու:

Քրիսթաֆերը Միջին Արեւելք կը հասնի այնպիսի պահու մը, երբ Իսրայէլի վարչապետ Շիմոն Փերէսի Աշխատաւորական Կուսակցութեան դէկավարները կոչ կ'ուղղեն յառաջադիմելու ընտրութիւններ: Իսրայէլի ընտրութիւնները նախատեսուած են Հոկտեմբեր 29ին: Փերէս խոստացած է ընտրութեանց յառաջադիմման մասին որոշում մը տալ այս ամսուան ընթացքին:

Հայ Դատի Ուսումնական Դրամաշնորհը, որ կը հաղորդէ այս տեղեկութիւնները, կ'աւելցնէ, որ այս աղերսագիրը բայց արձագանգ գտած է ամերիկեան մամուլին մէջ եւ անոր յօդուածներով ու մեկնաբանութիւններով պրակուած են «Տը Պոսթրն Կլոպ»ի, «Շիքակօ Թրիպիւն»ի եւ «Տը Ֆիլատելֆիա Ինքուայրրր»ի պէս թերթեր:

Բանաձեւը ստորագրողները կոչ կ'ընեն ամերիկեան կառավարութեան, ժողովուրդին եւ եկեղեցիներու, որ տեղի չտան Թուրքիոյ այս փորձերուն առջեւ եւ խորհրդարանին կը պահանջեն որդեգրել Հայկական Յեղասպանութեան մասին որոշումի նախագիծը (բիլ 47 բանաձեւը):

Ստորագրողներուն շարքին կ'երեւին ականաւոր անձերը Արթուր Միլլրի, Նորմըն Մէյլրի, Ճոյս Քէրոլ Օրոսի, Սիւզըն Սոնթակի, Ուիլիըմ Սրայրընի, Ճոն Ափտայքի եւ համալսարաններու շարք մը դասախօսներու, որոնք մասնագէտներ են երկրային ջարդերու եւ առնասարակ ցեղասպանական արարքներու:

ՍՈՒՐԻԱ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԱԾ Չէ

Սուրիա, սակայն, դիտել կու տայ, որ ինք հետաքրքրուած չէ Իսրայէլի ընտրութիւններով եւ պատրաստ չէ հապճեպով համաձայնագիր մը ստորագրելու, պարզապէս, որպէսզի Իսրայէլի ընտրութիւնները կանուխ տեղի ունենան: Սուրիոյ պաշտօնական մամուլը նաեւ կոչ ուղղեց Քրիսթաֆերի, որպէսզի ճնշում բանեցնէ Իսրայէլի վրայ՝ արդար եւ հաւասարներու ապահովութեան կարգադրութիւն մը ընդունելու համար Կոլանի վրայ, ուրկէ պէտք է ամբողջութեամբ հեռանան Իսրայէլեան ուժերը:

ԴԱՐԱԲԱՂԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆ Է

Կ'ԸՍԷ ՌՈՊԷՐԹ ՔՈՉԱՐԵԱՆ

«Մեր անկախութիւնը իրականութիւն է. անիկա գոյութիւն ունի: Մեր ժողովուրդը ինք կ'որոշէ թէ որուն հետ պիտի գործակցի եւ որուն՝ պիտի չգործակցի», յայտարարեց Լ. Ղ. Հ.ի նախագահ Ռոպերթ Քոչարեան, անցեալ շաբաթավերջին, Մակի պաշտօնատարներու հետ տեսակցութենէ մը ետք:

Խօսելով Արցախի այժմու իրավիճակին մասին, Քոչարեան ըսաւ, որ այդ կացութիւնը կը նկատուի «ոչ պատերազմ - ոչ խաղաղութիւն» դրութիւն:

Ծանօթ է, որ Ռ. Քոչարեան աւելի քան մէկ շաբաթ է վեր Միացեալ Նահանգներ կը գտնուի: Ան տեսակցութիւններ ունեցաւ նաեւ ամերիկացի քաղաքական դէմքերու հետ, յառաջ տանելու համար Արցախի դատը:

Խօսելով տագնապին լուծման ճիգերուն Ռուսիոյ դերակատարութեան մասին, Քոչարեան ողջունեց Մոսկուայի վերջին այն որոշումը, որ կ'առաջադրէ դիւանագէտներու երթեւեկին ճամբով հետապնդել տագնապին լուծումը: «Կ'ողջունենք Ռուսիոյ այդ նախաձեռնութիւնը», ըսաւ Քոչարեան, դիտել տալով, որ միջազգային այլ փորձառութիւններ ցոյց տուած են որ աշխատանքի այս ձեւը արդիւնք կը խոստանայ:

ԱԼԻԵԻ Կ'ՈՒԶԷ ԶՕՐԱՑՆԵԼ ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԻ ԲԱՆԱԿԸ

Ագրպէյճան կ'ուզէ խաղաղ լուծումի մը հասնիլ Լեռնային Ղարարաղի տագնապին շուրջ, սակայն որոշած ենք նաեւ վերատիրանալ «մեր գրաւուած հողերուն», յայտարարած է Ագրպէյճանի նախագահ Հայտար Ալիեւ, շաբաթավերջին, երիտասարդական համագումարի մը առիթով:

Ալիեւ շեշտած է Ագրպէյճանի բանակը կազմակերպելու եւ զօրացնելու հրամայականը, ըսելով, որ բանակը ոչ թէ յարձակումի, այլ երկիրը պաշտպանելու համար պիտի պատրաստուի:

Ըստ Ալիեւի, բանակ կազմելու Ագրպէյճանի քայլերը դանդաղած են եւ լուրջ աշխատանքները սկսած են միայն 1993ին: Ան ցաւ յայտնած է, որ Խորհրդային Միութեան փլուզումէն ետք գոյութիւն ունեցող զինուորական կազմութիւնները յումպէտս վատնուած են կամ գործածուած են քաղաքական հակամարտութիւններու մէջ: «Այս է պատճառը, որ Ագրպէյճան պարտութիւններ կրեց Լեռնային Ղարարաղի մէջ», ըսած է Ալիեւ եւ կոչ ուղղած է երիտասարդներուն, որ հետեւին զինուորական ծառայութեան:

ԻՐԱՆ Կ'ՈՒԶԷ ՏԻՐԱՊԵՏԵԼ ԴԷՊԻ ԱՍԻԱ ՃԱՄԲՈՒՆ

ԿԸ ԳՐԷ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԹԵՐԹ ՄԸ

Պոսթրնեան «Քրիսչըն Սայէնս Մոնիթըր» թերթը հրատարակած է յօդուած մը, որ վեր կ'առնէ Իրանի դերը՝ դէպի Կեդրոնական Ասիոյ երկիրներ տանող ճամբաներուն վրայ: Յօդուածագիրը կը նկատէ, որ Իրան հետզհետէ կ'ամրապնդէ իր դիրքը՝ այդ շրջանին մէջ:

Իրանեան Սարախս քաղաքին մէկ պատասխանատուն կ'ըսէ, որ Իրան աստիճանաբար մուտք կը գործէ Կեդրոնական Ասիոյ ցարդ չփորձուած շուկաները եւ այդ աշխատանքին մէջ, կարեւոր դեր ունի Սարախսի երկաթուղին, որ Ասիան պիտի կապէ Եւրոպայի:

«Իրան Թուրքիոյ եւ Փաքիստանի հետ մրցակցութեան մէջ է, որպէսզի կարենայ դառնայ դէպի Կեդրոնական Ասիա անցքի ճամբան», կը գրէ մեկնաբանը, որ կը յիշեցնէ, թէ Փաքիստանի ուղին փտանգաւոր է, որովհետեւ Աֆղանիստանի վիճակը անապահով է, իսկ Թուրքիա հարցեր ունի Հայաստանի հետ եւ կը դիմագրաւէ Արցախի տագնապը, ինչ որ գինք այս խաղէն դուրս կը ձգէ:

ՍՈՒՐԻԱ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ ՅՈՒՇԱԳԻՐ ԿԸ ՅՂԷ ԼԻԿԱՅԻՆ

Սուրիա Արաբական Լիկայինի դիմում ներկայացուցած է, որպէսզի Թուրքիոյ հետ յուրերու իր վեճը դրուի Լիկայի յառաջիկայ Մարտի նախարարական ժողովին օրակարգին վրայ:

Իր դիմումնագիրին մէջ, Սուրիա կ'արձարձէ Եփրատի վրայ Թուրքիոյ առած քայլերը, որոնք կինք կը կրկեն յուրերու իր իրաւունքին մէկ մասին:

Շաբաթավերջին, իրաքցի եւ սուրիացի մասնագէտներ ժողով պիտի գումարեն Դամասկոսի մէջ, քննելու հաւար յուրերու հարցը:

ԻՐԱՔ ՅՈՒՍԱԼԻՑ

ՊԱՂՏԱՍ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Իրաք Կիրակի օր յայտնեց, որ դրական արդիւնքներ կը յուսայ սահմանափակ քանակութեամբ քարիւղ արտածելու համար ՄԱԿին հետ որ բանակցութիւններէն:

Նախագահ Սատտամ Հիւսէյն տնտեսական խորհուրդի մէկ նիստին նախագահած է. ժողովի աւարտին յոյս տեսած հաղորդագրութիւնը յոյս կը յայտնէր դրական արդիւնքներու մասին:

Միւս կողմէ, իրաքեան տինարը շարունակեց իր վերարժեւորումը տոլարին բաղդատմամբ, հասնելով 450ի: Բանակցութիւններու յուրէն առաջ, 3000 տինարը կր հոխանակուէր մէկ տոլարով:

ԻՐԱՔԻ արտաքին գործոց նախարար Մոհամէտ Սաիտ Սահաֆ ընդունեց սպանացի դիւանագէտ մը, որ Իրաք կ'այցելէ, քննարկելու համար երկկողմանի կապերը, հաղորդեցին իրաքեան օրաթերթերը, Կիրակի օր: Օրաթերթերուն համաձայն, Սահաֆ տեսակցութիւն ունեցած է Խաւիէ Քարպախոսայի հետ, որ ըսած է, թէ Սպանիա իր կարելին պիտի ընէ արագացնելու համար Իրաքի դէմ հաստատուած պատժամիջոցներուն մեղմացումն ու ջնջումը: Քարպախոսա խոստացած է օգնել, որպէսզի Իրաք վերագտնէ իր երրեմնի դիրքը շրջանային եւ միջազգային մակարդակներու վրայ:

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՄԸ 228 ՁՈՀ ԵՒ 14.000 ՎԻՐԱՒՈՐ ՊԱՏՃԱՌԵՑ

ՓԵՔԻՆ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Վերջին տարիներուն Չինաստանը հարուածող ամէնէն կօրաւոր երկրաշարժը 228 կոհ, 14 հազար վիրաւոր եւ տասնեակ հազարներով անպատսպար մարդիկ ձգած է իր ետին, յայտնեցին պաշտօնատարներ, Կիրակի օր:

Փրկարար խմբակներ հազարաւոր անդամներով փութացին լեռնային գիւղերը, ուր ամէնէն աւելի զոհեր եւ վնասներ պատճառած էր երկրաշարժը, որ կօրաւորագոյնն է 1988էն ի վեր: Երկրաշարժը, որ 7 աստիճան ռիխթըր ուժգնութիւն ունէր, Շարաթ գիշեր հարուածեց հարաւ-արեւմտեան Եունան նահանգը:

Գլխաւոր շարժէն ետք, մօտաւորապէս 150 յետցրնցումներ արձանագրուած են՝ տագնապի եւ վախի մատներով վերապրողները: Շրջանին գրեթէ ամբողջ ընակչութիւնը տուներէն դուրս է եւ անպատսպար՝ լեռնային ցուրտին դիմաց:

ԹԱՅՈՒԱՆ Կիրակի օր պատրաստակամութիւն յայտնեց օժանդակելու Չինաստանի ազէտեալ գօտիին մէջ:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՐԱՖԱԹ ԱԶԱՏ Է ԱՌԱՆՁԻՆՆ ԵՐԱՁԵԼՈՒ

Կ'ԸՍԷ ՓԵՐԷՍ

ՏԱՒՈՍ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Իսրայէլի վարչապետ Շիմոն Փերէս Շաբաթ օր Զուիցերիոյ Տաւոս քաղաքին մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ պաղեստինցիներու նախագահ Եասէր Արաֆաթի հետ եւ այս առիթով յայտարարեց, թէ կր մերժէ Արեւելեան Երուսաղէմի մասին ՊԱԿի պահանջը, դիտել տալով, որ անիկա երաց մրն է:

Հանդիպումին աւարտին, Փերէս նշեց, որ իր եւ Արաֆաթի միջեւ տեսակցութիւնը եւ մթնոլորտը ընդհանրապէս լաւ էր, բայց եւ այնպէս, Երուսաղէմի շուրջ կարելի չէ վիճիլ, որովհետեւ Երուսաղէմը Իսրայէլի մայրաքաղաքն է, եւ որ ոչ բաժանուելի եւ ոչ այ ծախու առարկայ է: Փերէս աւելցուց, որ Արաֆաթ իրաւունք ունի իր երազները ունենալու, սակայն համաձայնագիրի մը եւ երազի միջեւ տարբերութիւնը այն է, որ երազը կարելի է մէկ հոգիով ունենալ, սակայն համաձայնագիրի մը համար երկու կողմեր պէտք են:

Փերէսի հետ տեսակցելէ առաջ, Արաֆաթ Տաւոսի հաւաքի ըեմէն յայտարարած եւ շեշտած էր պաղեստինցիներուն անվիճելի իրաւունքները Երուսաղէմի գծով: Իր խօսքին մէջ, Արաֆաթ քննադատեց նաեւ սահմաններուն հանդէպ Իսրայէլի որդեգրած քաղաքականութիւնը: Ան պատգարտեց յատկապէս Իսրայէլի հաստատած կաչկանդումները՝ Եգիպտոսի եւ Յորդանանի հետ պաղեստինեան առեւտուրին վրայ: Արաֆաթ նաեւ կոչ ուղղեց միջազգային նուիրատու երկիրներուն, որպէսզի յարգեն իրենց խոստումները ինքնավար շրջաններուն հանդէպ՝ պէտք եղած գումարները տրամադրելով:

«ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՃԻՀԱՏ»Ը ԱՐԱՖԱԹԻ ԿԸ ՅԻՇԵՑՆԷ ՍԱՏԱԹԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- «Իսլամական Ճիհատ»ի հետեւորդներ Կիրակի օր Եասէր Արաֆաթը սպաններու անուղղակի սպառնալիքներ ուղղեցին, իրենց շարժումին անդամներէն երկուքին յուղարկաւորութեան ընթացքին: Անոնք սպաննուած էին ՊԱԿի ոստիկանութեան հետ բախումի մը ընթացքին:

Աւելի քան հազար հոգիէ բաղկացած խումբը կը պուար: «Արաֆաթին ըսէ՛ք, որ «Իսլամական Ճիհատ»ը սպաննեց Եգիպտոսի նախկին նախագահ Անուար Սատաթը»:

Ճիհատի երկու անդամները կը հետապնդուէին Իսրայէլի եւ պաղեստինեան ոստիկանութեան կողմէ, իսրայէլացիներու դէմ գործուած ահաբեկչական պայթիւնի մը համար: Յուղարկաւորութեան մասնակցողները փորձեցին յարձակիլ Հապայիայի ոստիկանութեան կեդրոնին վրայ, սակայն «Իսլամական Ճիհատ»ի դեկավարները արգելք հանդիսացան, յայտնեցին ականատեսներ:

ՊԱԿին մէկ բաներերը յայտնած էր, որ «Ճիհատ»ի երկու անդամները անակնկալօրէն գտած էին ընակարանի մը մէջ, ուր ոստիկանութիւնը երկու այլ անձեր պիտի ձերբակալէր: Բախում տեղի ունեցած է եւ գինեալները սպաննուած են: «Իսլամական Ճիհատ», սակայն, կը հաւաստէ, որ ոստիկանութեան տեղեկագիրը սուտ է եւ չինծու:

•ԻՑՀԱՔ ՌԱԳԻՆԸ սպաննող Երկայ Ամիրի յանձախած համալսարանին տնօրէնը Շաբաթ օր ներողութիւն խնդրեց այն գրքոյկին մասին, որ հրապարակուած էր դրամ ապահովելու նպատակով եւ որուն մէջ 12 անգամ լոյս տեսած էր Ամիրի նկարը: Տնօրէնը բացատրեց, որ այս արարքը անընդունելի է եւ անոր համար այ ներողութիւն կը խնդրէ:

ԵՐԼՄԱԶ՝ ԷՐՊԱՔԱՆԻ ԵՒ ՉԻԼԷՐԻ ՀԵՏՔԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԱՆԳԱՐԱ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Թուրքիոյ նախագահ Սիւլէյման Տեմիրել մէկ ամսուան ընթացքին երրորդ անգամ ըլլալով նոր վարչապետ մը նշանակեց Կիրակի օր, որպէսզի կազմէ նոր կառավարութիւնը: Էրպաքանէն եւ Չիլէրէն ետք, Տեմիրել նշանակեց «Մայր Հայրենիք»ի դեկավար Մեսուտ Եըլմազը, հաղորդեց *«Անատոլիա»* լրատու գործակալութիւնը:

«Մայր Հայրենիք» երրորդ հանդիսացաւ էր Դեկտեմբերի կանխահաս ընտրութիւններուն: Էրպաքան եւ Չիլէր յաջորդաբար փորձեցին կառավարութիւն մը կազմել, սակայն չյաջողեցան: Էրպաքան չյաջողեցաւ, որովհետեւ Չիլէր եւ Եըլմազ չուզեցին ընկերակից ըլլալ իսլամականներու մասնակցութեամբ կառավարութեան մը:

Իսկ Չիլէր ձախողեցաւ, որովհետեւ Եըլմազի հետ չկրցաւ համաձայնիլ վարչապետութիւնը բաժնեկցելու ձեւին մասին:

Եըլմազ պիտի կարենա՞ յաջողիլ, հոն ուր իրմէ առաջ երկու դեկավարներ ձախողեցան:

Եթէ Եըլմազ եւս մատնուի Էրպաքանի եւ Չիլէրի ճակատագիրին, Թուրքիոյ խորհրդարանը կը ընայ լուծուիլ եւ Դեկտեմբերի կանխահաս ընտրութիւններու խաղը կրնայ կրկնուիլ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ՕՏԱՐ 3 ՈՒԺԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿԱՇԿԱՆԴԷ ԳԵՐԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ԿԱՐՏԻՆԱԼ ՍՖԷՅՐ

Մարոնիներու պատրիարք կարտինալ Սֆէյր երէկ յայտարարեց, որ լիբանանեան հողին վրայ օտար բանակներու ներկայութեամբ Լիբանանի պետական կերիշխանութիւնը, անկախութիւնը եւ ժողովրդավարական համակարգը չեն կտնուիր կատարելիութեան մակարդակի վրայ, այլ ընդհակառակը՝ ենթակայ են յաւելեալ վատթարացումի։

Սֆէյր պատրիարքը ըսաւ, որ իսրայէլեան ուժերը սանձարձակօրէն կը բռնաբարեն Լիբանանի ցամաքային, օդային եւ ծովային սահմանները՝ գինեալ բացայայտ միջամտութիւններով։ Ան աւելցուց, որ Լիբանանի կերիշխանութիւնը կաշկանդող երեւոյթներու շարքին կը դասուին նաեւ պաղեստինեան գինեալ խմբակներու գոյութիւնը եւ Լիբանանի մէջ սուրիական 40 հազարնոց բանակի ներկայութիւնը։

Միւս կողմէ, Կիրակի օրուան պատարագի ընթացքին իր արտասանած քարոզին մէջ, կարտինալ Սֆէյր դիտել տուաւ, որ ժողովուրդ մը ճակատագրական հարուած կը կրէ, երբ կը կորսնցնէ իր կամքը եւ փոխանակ ինք ճշդելու իր կեանքի ուղղութիւնը, կը վերածուի օտարներու ճշդած ուղիին հետեւորդի։

Անդրադառնալով կառավարութեան պիւտճէի քննարկմանն նուիրուած խորհրդարանի վերջին նիստերուն, պատրիարքը ըսաւ, որ լիբանանցի քաղաքացին անգամ մը եւս ականատես եղաւ իր հիմնական պահանջներու անտեսումին, մարդկային իրաւունքներու եւ օրէնքներու ոտնահարումին եւ երկրի ճակատագիրին հանդէպ իշխանութիւններու անհոգ կեցուածքին։

ՀԱՐԱՒԻ ԱՌՕՐԵԱՆ ԿԸ ՄՆԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ

Հարաւի Ալի Թահէրի շրջանին մէջ, երէկ, գինեալ բախում մը տեղի ունեցաւ Հարաւի Դիմադրութեան Ուժերուն եւ իսրայէլեան բանակին միջեւ։ «Ամալ»ի Հարաւի բաժանմունքին հրապարակած հաղորդագրութեան համաձայն, բախումը խլած է իսրայէլցի 2 գինուորներու կեանքը։

«Հըզպալլա», իր հերթին, յայտարարեց, որ Նիհայի շրջանին մէջ կատարած է հակաիսրայէլեան գործողութիւն մը, որուն հետեւանքով, իսրայէլեան բանակը կրած է մարդկային եւ նիւթական վնասներ։

Միւս կողմէ, իսրայէլեան հրետանին երէկ շարունակեց ռմբակոծումի տակ պահել Հարաւի բնակավայրերը, ռմբակոծելով Նապաթիէի եւ Լիթանիի հոնի գիւղերը, իսկ իսրայէլեան պատերազմական օդանաւերը նոր յարձակումներ գործեցին Թրիֆֆահի վրայ։

Մովային պաշարումի ծիրին մէջ կատարուած գործողութեամբ մը, իսրայէլեան ծովուժէն միաւորներ երէկ ձերբակալեցին լիբանանցի 3 ձկնորսներ եւ գանոնք տեղափոխեցին «սահմանային գօտի»։

ԴԺԳՈՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻՆ ՄԷՋ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՍՕՐ ՊԻՏԻ ՔՆՆԱՐԿԷ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Բողոքի ցոյցերու եւ սենտիքայական - քաղաքական մակարդակի վրայ նախատեսուող աշխոյժ շարժումներու մթնոլորտի մը մէջ, կառավարութիւնը այսօր պիտի սկսի քննարկել լսատեսողական հաղորդումները կարգաւորող պետական մարմինի ծանօթ տեղեկագիրն ու տեղեկատուութեան օրէնքը գործադրութեան դնելու հետ կապուած շարք մը հարցեր։

Կառավարութեան նիստին նախօրեակին, պատերազմի եւ ձայնասփիւռի կայաններու աշխատակիցներու «Նըժմէ» հրապարակի ցոյցի կազմակերպիչ յանձնախումբը կոչ ուղղեց շարունակելու ցոյցերը լիբանանեան բոլոր համալսարաններուն մէջ, կառավարութեան պարտադրելու համար վերատեսութեան ենթարկելու տեղեկատուութեան օրէնքի նախագիծը։ Յանձնախումբի բանբերը յայտարարեց, որ բողոքի կեդրոնական ցոյցը տեղի պիտի ունենայ Լիբանանեան Համալսարանի լրագրական բաժանմունքի առաջին մասնաճիւղի շէնքին մէջ։

Միւս կողմէ, Հիւսիսի նահանգապետարանին առջեւ այսօր տեղի պիտի ունենայ տեղեկատուութեան օրէնքին դէմ բողոքի ցոյց մը, որուն պիտի մասնակցին կայաններու աշխատակիցներ, համալսարանականներ եւ քաղաքական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ։ Իսկ Զորեքշաբթի օր, «Քարլթըն» պանդոկին մէջ տեղի պիտի ունենայ համալիրանեան համագումար մը, որուն ընթացքին պիտի քննարկուին տեղեկատուութեան եւ ապրուստի հետ կապուած բազմաթիւ հարցեր։ Համագումարին ներկայ պիտի բլլան երեսփոխաններ, քաղաքական - համայնքային եւ սենտիքայական պատասխանատուներ։

Նոյն օրը տեղի պիտի ունենայ նաեւ սենտիքայական համակարգումի մարմինի նիստը, որուն պիտի մասնակցին կայաններու աշխատակիցներու իրաւունքներու պաշտպան յանձնախումբի պատասխանատուները։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՔ

ՆԱԱՄԱՆ. ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԻ 20 ԿԱՅԱՆ ՍԱԱՏ. ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐ

Ձայնասփռուած հարցազրոյցի մը ընթացքին երեսփոխաններ Ֆուատ Սաատ եւ Իսամ Նաաման քննադատեցին տեղեկատուութեան օրէնքը եւ կայն անյարիր համարեցին ժողովրդավարութեան եւ խօսքի ազատութեան սկզբունքներուն։

Նաաման ըսաւ, որ խօսքի ազատութեան որեւէ կաշկանդում պատճառ պիտի դառնայ ազգային նոր տագնապի եւ յաւելեալ բեւեռացումի պիտի ենթարկէ ներքին տարակարծութիւնները։ Ան յայտնեց, որ անկախ արհեստավարժներու պատրաստած ուսումնասիրութիւնները ցոյց կու տան, որ լիբանանեան եթերը ի վիճակի է «շալկելու» մինչեւ 20 այլք, միաժամանակ պահպանելով թեքնիք բոլոր պահանջները։

Երեսփոխան Սաատ յայտարարեց, որ պատկերասփիւռի կայաններու թիւը Սի սահմանափակելու որոշումը հիմնուած է նիւթական նկատառումներու վրայ եւ աւելցուց, որ այդ քայլով, ագդեցիկ կողմերը կ'ուզեն նիւթական շահերու բաժանումը պահել նեղ շրջանակի մը մէջ։

Իրաւարաններու Ժողովրդավարական Միութեան նախագահ Իպրահիմ Նաժժար կոչ ուղղեց վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի խորութեամբ ուսումնասիրելու Լիբանանի ժողովրդավարական համակարգը, անդրադառնալու համար, որ ապատութեան կաշկանդումի փորձերը անցեալին միշտ այ մատնուած են ձախողութեան, իսկ նման փորձեր ստեղծած են ժողովրդային ցասումի շղթայագերծման վտանգներ։

ՀԸՐԱՈՒԻԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ...

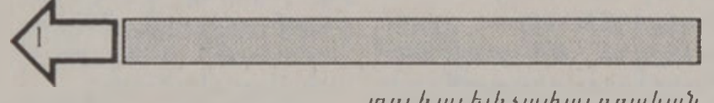

եալ դարձնելու համար, պէտք է քննարկումներ կազմակերպուին ժողովրդային եւ երեսփոխանական մակարդակներու վրայ։

Եասին Ժապէր դիտել տուաւ, որ նախագահին առաջարկին որդեգրումին պարագային, լիբանանեան խորհրդարանը պիտի սժտուի աւելի չափաւորական եւ պատասխանատու կազմով մը, որ պիտի արտայայտէ ժողովուրդի իսկական մօտեցումներն ու պահանջները։ Ան ըսաւ, որ մէկ ընտրաշրջանի գաղափարը յաւագոյնս կրնայ ծառայել ազգային միութեան եւ ժողովրդային արդար ներկայացուցչութեան։

Նախկին վարչապետ Օմար Քարամէ նախագահին առաջարկը համարեց «արդար մօտեցում մը», որ մեկնակէտ պիտի ծառայէ աւելի ժողովրդականութիւն ունեցող քաղաքական գործիչներուն՝ հասնելու խորհրդարան եւ հոն կատարելու ընտրողներուն հանդէպ իրենց պարտաւորութիւնները։

Նախարար Օմար Միսքաուի, նախագահին առաջարկը «ժողովրդավարութեան ամրապնդման ուղղութեամբ կարեւոր քայլ» համարելով հանդերձ, վերահաստատեց իր սկզբունքային կեցուածքը՝ մէկ ընտրատարածքի հիման վրայ միահանգրուան ընտրութիւններու ի նպաստ։

Միւս կողմէ, երեսփոխան Իսամ Նաաման յայտարարեց, որ նախագահին առաջարկը կը բխի «եռեակ դեկավարութեան» միջեւ կայացած համաձայնութենէ մը եւ նախատեսեց, որ անիկա հիմք ծառայէ խորհրդարանին ներկայացուելիք ընտրական օրէնքին։

Երեսփոխան Ֆուատ Սաատ դիտել տուաւ, որ երկհանգրուան ընտրութիւնները «ժամանակի կորուստ են» եւ աւելցուց, որ անոնք պատճառ պիտի դառնան մեծ ծախսերու, որոնց վճարումը դարձեալ պիտի իյնայ լիբանանցի քաղաքացիներու ուսերուն։

Վերջապէս, նախարար Ուալիտ Ժոմպլաթ վերահաստատեց փոքր ընտրաշրջաններու ճամբով ներկայացուցիչներ խորհրդարան հասցնելու իր առաջարկը։

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԵՐԿՈՒ ԱՐԳԱՆԴՆԵՐԷ ԾՆՈՂ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

Նախագահ Հրրաուի դիտումնաւո՞ր կերպով «քար մը նետեց» երեսփոխանական ընտրութեանց «անշարժ» աւազանին մէջ եւ ինչո՞ւ ճիշդ այս ժամանակը ընտրեց՝ ընտրական ժամկէտի նախօրեակին, գլխաւոր կէտ մը եւս աւելցնելով ընտրական հարցին յարուցած մեծ բանավէճի ցանկին վրայ։

Ոմանց կարծիքով, նախագահին այս քայլը կրնայ նկատուիլ «գէշ ժամանակի մէջ» լաւ առաջարկ մը, այն առումով, որ ընտրապայքարի ժամկէտին մեկ բաժնող քանի մը ամիսները բաւարար չեն ամրողջացնելու ընտրական նախապատրաստութիւնները այժմու ընտրական օրէնքին հիման վրայ, ապա ինչպէ՞ս կարելի է կիրարկել ընտրական նոր օրէնք մը, երկու հանգրուաններով կայանալիք ընտրութեանց համար, որոնք նախապատրաստական աշխատանք կը պահանջեն, նախ գաւառական եւ ապա՝ համայն Լիբանանի մակարդակով։

Զարամիտներ նկատել տուին, թէ նախագահին այս «լաւ առաջարկը» կը ստեղծէ որոշ անկարողութիւն եւ կը մատնէ այս առաջարկի յառաջացնելիք բանավէճը «արդարացնելու» որոշ նախանձախնդրութիւն մը, ինչ որ կ'արդարացնէ նաեւ երեսփոխաններու պաշտօնավարութեան երկարաձգման որեւէ միտում։

Սակայն պէտք չէ տարուիլ չարամիտներու կարծիքներով, գէթ որովհետեւ այս առաջարկը նորութիւն մըն է ընտրական գործընթացի աշխարհագրական բաժանումին մէջ, հակառակ անոր, որ Թաէֆի Համաձայնագիրին ճշդած նահանգային ընտրաշրջաններու դրութեան շրջանցումը, ոմանց կարծիքով, ապարդիւն ճիգ է։

Ամէն պարագայի, նախագահը «մէկ ընտրաշրջանի» ջուրը կ'աւելցնէ «գաւառական ընտրաշրջան»ի գինին ու ասիկա պէտք է գոհ ձգէ բոլորը, որոնք մտավախութիւններ ունին, թէ ընտրական ցանկերու մէջ փոքրամասնութիւն մնալով՝ պիտի կորսուին։ Նաեւ պէտք է գոհ ձգէ անոնք, որոնք մեծամասնութիւն են ու կը նախընտրեն մէկ ընտրաշրջան։

Հեռու՝ այս կամ այն կողմը գոհ ձգելու փորձերէն, գաւառային հիման վրայ կայանալիք ընտրապայքարի նախապատրաստական փուլը թեկնածուներէն կը պահանջէ շրջանային ժողովրդականութիւն (համանքային նկատառումներով), ինչ որ կատարուած իրողութիւն է Լիբանանի մէջ։ Մինչ Լիբանանի մակարդակով ընտրապայքարի վերջնական փուլը կը պահանջէ, որ թեկնածուները ունենան ազգային - ժողովրդային գօրակցութիւն ու պատկանելութիւն, ինչ որ կը կասեցնէ համայնքային նկատառումներով «շարժող» թեկնածուներու մղումն ու թափը։ Աւելի յստակօրէն՝ ընտրապայքարի նման դրութեան որդեգրումը պիտի յանգի, ի վերջոյ, չափաւորական նկարագիրով թեկնածուներու ընտրութեան, շրջանային թէ համալիրանեան առումով։

Բնականաբար անհատ թեկնածուները պիտի մատնուին որոշ դժուարութեան եւ մեծ ճիգերու պէտք պիտի ունենան կարենալ գաւառի սահմանէն, համայն հայրենիքի սահմանները թափանցելու համար, ինչ որ նահանջի պիտի մղէ համայնքայնութեան ու քաղաքական աւատապետութեան դերը ու հետեւաբար ջնջէ ժառանգականութեան «անհրաժեշտութիւնը», ընդհանուր ներկայացուցչութեան մէջ։

Նախագահ Հրրաուի քար մը նետեց անշարժ ու խաղաղ աւազանին մէջ, ու անհաւանական չէ, որ ընտրապայքարի ժամկէտը հասնի ու երկիրը տակաւին տարուած բլլայ այս գաղափարին շուրջ ստեղծուած բանավէճով։ Եթէ նկատի ունենանք, որ ընտրութիւնները աշխարհագրական բաժանումներ չեն միայն, այլ կան նաեւ ընտրապայքարի գործընթացի կազմակերպում, ընտրական ցանկեր, տոմսեր, քննիչ խորհուրդներ՝ կարելի կ'բլլայ ենթադրել, թէ նոր առաջարկը մէկ մասնիկն է աւելի լայն գործողութեան մը, զոր չենք գիտեր, թէ պատասխանատուները պիտի կարենա՞ն ամրողջացնել նախքան յառաջիկայ աշուն։

Եզրակացնելով, երեսփոխաններու ծնունդը երկու արգանդներէ՝ «գաւառի» ու «Լիբանան»ի «արգանդ»ներէ նախընտրելի է անոնց նախապէս պատրաստուած ցանկերէ «տարօրինակ» ծնունդէն, պայմանաւ որ յոյութիւնը բլլայ օրինական պտղի մը արդիւնք։

ՌԱՖԷԷԼ ԽՈՒՐԻ

(Քաղուածաբար՝ «ՆԱՀԱՐ»էն)

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

●ՆԵՊԻՀ ՊԸՐՐԻԻ գլխաւորութեամբ այսօր տեղի պիտի ունենայ խորհրդարանի նախագահութեան դիւանի նիստը, որուն ընթացքին, խորհրդարանին վերաբերող բազմաթիւ հարցերու կողքին, պիտի քննարկուի նաեւ երեսփոխան Նաժան Ուաքիմի հրաժարականին հարցը։

●ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ նախարար Մարուան Համատէի գլխաւորութեամբ այսօր տեղի պիտի ունենայ ԵՈՒՆԻՍԷՖի եւ Առողջապահութեան Միջազգային կազմակերպութեան պատասխանատուներու հանդիպում մը, որուն ընթացքին պիտի քննարկուին մանկական անդամալուծութեան բուժման վերաբերող շարք մը ծրագիրներ։

●ԺԻՊԷՅԼԻ մէջ երէկ տեղի ունեցաւ Լիբանանի պետական լրատուական գործակալութեան նախկին տնօրէն Եագուպ Խալիֆի յուղարկաւորութիւնը, որուն ներկայ էին պետական, քաղաքական եւ համայնքային բազմաթիւ անձնաւորութիւններ։

ԱՐՑԱԽԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՖՈՆՏԻՆ

●Մանուէլ Մաւիսագալեանի մահուան առիթով,

Տէր եւ տիկին Խաչիկ Ադամեան	50.000 լ. ո.
Տէր եւ տիկին Հրայր Ադամեան	50.000 լ. ո.

Լ.Օ.ԽԱՉԻ Ա. ՊՈՒԼՂՈՒՐՃԵԱՆ ԸՆԿԵՐԱ - ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ

ԱՆՈՒՆ ՄԱԿԱՆՈՒՆ	ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ	ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՀԱՐԱՄ ՏՕՆԱՊԵՏԵԱՆ	Վիրաբոյժ	Երկ Շբ. 8-10. Երեք. Հինգշ. Ուրբ. 9-11:
ՄԻՇԷԼ ՄԱԹԱՐ	Ընտանեկան բժշկութիւն	Հինգշ.՝ 8:30-9:30
ԳՐԻԳՈՐ ՔԷՈՇԿԷՐԵԱՆ	Ընդհ. մարմնի (շտապ օգնութեան բժիշկ)	Երեք. եւ Հինգշ.՝ 8:30-9:30:
ԱԱՀԱԿ ՔԷՇԻՇԵԱՆ	Ներքին եւ սրտի հիւանդ. մասնագէտ (շտապ օգնութեան բաժանմունք)	Երկ. Հինգ. Ուրբ. 8-12: Երեք. Հինգշ. 8-12 Շբ. 8-1:
ՌԱՖԱՅԷԼ ՈՍԿԵՐԻՉԵԱՆ	Ընդհ. մարմնի	
ԺՈՐԺ ԹԱՀՃԱՆ	Մաշկային հիւանդութիւնց	Հինգ. Ուրբ.՝ 8-4: Երկ.,Երեք., Հինգշ. 11-4 Շբ. 11-1:
ՄԱՐԻ ԳԱՍԱՊԵԱՆ	Մաշկային հիւանդութիւնց	Երկ. եւ Հինգշ.՝ 9-10:
ԷԼԻ ԱԹԵԼ	Կանացի հիւանդ.	Երեք.՝ 9-10:
ՌԻԱԼԻՏ ՂԱՆԹՈՒՍ	Կանացի հիւանդ.	Երկ. Հինգ. Ուրբ.՝ 12-2.:
ԳՐԻԳՈՐ ԷՃԻՏԵԱՆ	Սրտաբան	Երեք. Հինգշ. 11.30-1.30 Շբ.՝ 9-11:
ՌՈՒԲԷՆ ՓԵԼՈՅԵԱՆ	Սրտաբան	Երեք.՝ 11-1:
ՏՈՐԻ ՀԱՇԷՄ	Հոգեբոյժ	Ուրբ.՝ 7:30-8:30:
ՌՈՊԷՐ ԳԱԲԱԳԱՇ	Հոգեբան (Verbal therapy)	Երեքշ.՝ 12-1:
ՌՈՖԷ ՇԱՌԻԻ	Թեկարոյժ	Ուրբ. 10-1:
ՌՈՊԻՆ ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ	Թեկարոյժ	Հինգ.՝ 12-2:
ԻՍԱՄ ՆԱՅԻՄ	Վիրաբոյժ	Հինգշ.՝ 11-1:
ԹԱՀԻԿ ՓԱՆՈՍԵԱՆ	Քիթ - կոկորդ - ականջ	Հինգ.՝ 12-1:
ԺԱՆ ԳՈՒՆՏԱՔՃԵԱՆ	Միջային անցքեր	Երկ. 10-11 Հինգ. 8-10:
ԳԷՈՐԳ ԹԵՐԶԵԱՆ	Ակնաբոյժ - վիրաբոյժ	Շաբաթ՝ 8-9:
ԹԱԼԻՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ	Ակնաբոյժ - վիրաբոյժ	Ամէն օր՝ 2-4, Շաբաթ՝ 8-10:
ՅԱՏԻ ՀԸՊԷՅՇ	Տարբերատնտեսութիւն	Երկշ. եւ Հինգ.՝ 8-12:
ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՔՄԷՔՃԵԱՆ	Echography	Հինգ.՝ 7-9, Շաբաթ՝ 9:30-11:
ԷԼՍԱ ՍԱԳԱՄԵԱՆ	Ատամնաբոյժ	Երկշ., Հինգ. եւ Հինգշ.՝ 8-7:
ՎԻԳԷՆ ՇԱՄԼԵԱՆ	Ատամնաբոյժ	Երեք., Հինգշ. եւ Ուրբաթ՝ 8-7:
ՍՈՂՈՄՈՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ	Ատամնաբոյժ	Շբ. 8-1:
ԻԶԱՊԷԼ ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ	Ատամնաբոյժ	Երկշ., Հինգ. եւ Ուրբաթ՝ 8-7:
ՎԱՐԴԳԷՍ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ	Ատամնաբոյժ	Երեքշ. եւ Շաբաթ՝ 8-1:
ՓԱՌԻԼՕ ԳԱԶԷԶԵԱՆ	Կանացի հիւանդութիւնց Ցանաթի դարմանատուն՝	Երեքշաբթի՝ 8-9:30:
ԲԻԶԱՆԴ ՀԱԼԼԱՃԵԱՆ	Ընդհանուր մարմնի Ցանաթի դարմանատուն՝	Հինգ.՝ 10-12:

ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔՆԵՐՈՒ ԺԱՄԵՐՆ ԵՆ.

1.- Ատամնաբուժարան՝ ամէն օր 8-6, Շաբաթ 8-1 ժամադրութեամբ: 2.- Բժշկական՝ ամէն օր 7.30-4.00, Շաբաթ 7.30-1.00 օրական արձանագրութեամբ: 3.- Տարբերատնտեսարան՝ ամէն օր 7.30-3.30, Շաբաթ 7.30-1.00 հիւանդը արիւն քննելու համար կրնայ ներկայանալ 7.30-10.00ը միայն: 4.- Շողանկարում՝ ամէն օր 8-4, Շաբաթ 8-1: 5.- Դեղարան՝ ամէն օր 8-4, Շաբաթ 8-1: 6.- Հիւանդատար Կառքեր՝ ամէն օր 8-4, Շաբաթ 8-1: 7.- Շտապ Օգնութիւն՝ ամէն օր 8-4, Շաբաթ 8-1:

ԵԹԷ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏ ՍՏԵՂԾՈՒԻ

Պատերը ծածկուած են գոյնզգոյն գորգերով: Կեռ սուրեր, վահաններ, գունաւոր ապակիներով լուսամփոփներ, արեւելեան վառ գոյներով իւղաներկերկ՝ամբողջացնեն յարդարանքը այն սրճարանին, ուր Ռամատանի այս օրերուն ամէն երեկոյ լիբանանցի, յատկապէս միջին դասակարգի, երիտասարդութիւնը կը հաւաքուի, *հարտ* խաղալու, *հարկիլէ* ծխելու եւ արաբական ժողովրդային երգ ու երաժշտութիւն լսելու:

Այս սրճարանը միակը չէ: Պէյրութի տարբեր թաղամասերու մէջ գործարար մարդիկ, որոնց հետաքրքրութիւնը, նիւթական շահերէ աւելի, արաբական - արեւելեան մթնոլորտ մը ստեղծելուն մէջ կը կայանայ, սարքած են նոյնանման սրճարաններ, որոնք վերածուած են ժամադրավայրի՝ գրողներու, երաժիշտներու, արուեստագէտներու, նկարիչներու, լրագրողներու եւ մտաւորական այլ հետաքրքրութիւններու գործունեցողներու համար: «Ես մեր տան կամ ոեւէ բարեկամի մօտ կրնամ *հարտ* խաղալ ու *հարկիլէ* ծխել: Սակայն հոս մթնոլորտը ուրիշ է: Հոս սեփական մշակոյթս կը զգամ», կ՝ըսէ Ամերիկեան Համալսարանի ուսանողուհի Նայլա, որ կ՝աւելցնէ: «Առօրեայս խճողուած է արեւմտեան բարքերով: Երեկոյեան, երբ ժամանակս հոս կ՝անցընեմ, Ֆէյրուզի, Մարսել Խալիֆայի, Ժուլիայի, Զիատ ու Ղասսան Ռահպանիներուն երգերուն, կամ մշակութային այլ երեւոյթներու եւ արտայայտութիւններու մէջ, լիբանանահայ երիտասարդ բնական այն փոփոխութեան վիճակը չ՝ապրիր ու յահի ինքզինք կ՝արտայայտէ, ինքզինք կը փնտռէ օտարոտի մթնոլորտներու մէջ: Եթէ լիբանանցի արաբ երիտասարդը այսօր Խան Խալիլի, Քէն Զեմէնի, կամ Մասրահ Մետիլեի անցքերուն մէջ կրնայ ամէն օր ըմբոշխնել արաբական եւ լիբանանահայ հարազատ երգն ու երաժշտութիւնը, վայելել արեւելեան գոյներն ու մթնոլորտը, ապա լիբանանահայ երիտասարդը ո՞ւր եւ ինչպէ՞ս ապրի ապրի նման մթնոլորտ:

Երիտասարդութիւնը արտայայտուելու, իրզինքը փնտռելու ու գտնելու անհրաժեշտ հիգին մէջն է եւ ասիկա բնական է: Լիբանանահայ երիտասարդը, ափիւռքահայ ոեւէ երիտասարդի նման, երիտասարդական իր հարցադրումներուն կողքին ու անոնց կարեւորութեան չափ հաւէ հայկականութեան դիմագիծի ու պատկանելիութեան միշտ հորոգուող եւ ամէն օր իսրբ ու կերպարանք փոխող զգացումներու յարատեւ հնչումներուն տակ կը գտնուի: Եւ եթէ արտայայտուելու յարմար մթնոլորտ չգտնէ, կ՝անհրկի, ինքզինք կը կորսնցնէ եւ նոյնիսկ կրնայ շատ դիւրութեամբ թրքերէն երգ ու երաժշտութեան ծուղակը իյնալ: Եւ նրման կացութեան մը հետեւանքներուն վտանգներուն մասին խօսելու կարիքը չկայ:

Մշակութային մեր միութիւնները իրենց կարողութիւններուն եւ ընձեռուած պայմաններուն սահմաններուն մէջ աշխատանք կը տանին: Այդ աշխատանքներուն կարելի է միացնել այլ բնոյթի հիգեր, որոնք կրնան ընդարձակուիլ ու նոր ձեւերով արտայայտել: Երիտասարդութիւնը կը սիրէ հերգրաւուիլ ու անոր այս վիճակը պէտք է լաւապէս օգտագործել:

Խօսքը հոգեհարազատ, հայկականութեամբ տրոփող եւ միեւնոյն ժամանակ գրաւիչ, ժամանակակից եւ «աւանդական» տուեալներով յագեցած մթնոլորտի մը մասին է, որուն ստեղծումին համար բազմաթիւ տօներ ու առիթներ կան: Տեառնընդառաջ, Սայաթ Նովայի Վարդատօն, Վարդավառ, Համբարձում, ու դեռ բազմաթիւ առիթներ, որոնք կրնան դրսեւորուիլ ու դիմագիծ ստանալ: Եւ նշելու կարիք չկայ, որ հայ երիտասարդն ալ կրնայ այդպէս հանգիստ նստիլ սեղաններու շուրջ ու Հախվերտեանի, «Անոյշ Հնգեակ»ի, Սահակ Սահակեանի ու բազմաթիւ այլ երգիչներու եւ երգչուհիներու երգերը ունկնդրել: Իսկ եթէ հնչէ Բերդպարը, Քոչարին ու Եարխուշտան, հոգիները չեն ալեկոծիր...

Այս բոլորը կ՝ըլլան, եթէ անդրադառնանք, թէ հայ երիտասարդութիւնն ալ հոգեկան յարմարագոյն խմորումին մէջ կը գտնուի գարթօնք ապրելու: Միւսները միայն ժամանակ, նիւթական եւ ծրագրում կ՝ենթադրեն: Դժուար չէ զանոնք յաղթահարելը:

ԱՐՄԷՆ ԱՂՏԱԼԵԱՆ

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.Ի ՔԱՆԱՏԱ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՏԱՐՈՒԵՑԱԻ ՀԱՄԵՐԱՇԽ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻ ՄԷՋ

Մեր պաշտօնակից «Հորիզոն»էն կ՝իմանանք, թէ Հիւսիսային Ամերիկայի հայ գաղութներուն տուած իր անդրանիկ հովուապետական այցելութեան ծիրին մէջ, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Ա. 24 Յունուարին ժամանած է Թորոնթոյի Փիրսրն օդակայանը, սկսելու համար Քանատայի գաղութին իր այցելութիւնը:

Գարեգին Ա.ի այցելութիւնը Թորոնթօ, Մոնրէալ եւ ապա Օթթաուա՝ ընդունուած է գաղութի կանգան հատուածներու համերաշխ գործակցութեամբ, որուն արդիւնքը եղած է Ամենայն Հայոց Հայրապետին վայելի ընդունելութիւն մը:

Վեհափառ Հայրապետին եօթնօրեայ այցելութիւնը խիստ ծանրաբեռնուած եղած է: Թորոնթոյի եւ Մոնրէալի մէջ Վեհափառը այցելած է Հայոց Եկեղեցւոյ գոյգ (էջմիածնական եւ Կիլիկեան) թեմերու եկեղեցիները, հայկական բոլոր ամէնօրեայ վարժարանները, հանդիպումներ ունեցած է երիտասարդութեան հետ, պատարագած է գոյգ քաղաքներուն մէջ, հանդիպումներ ունեցած է միութեանց ու կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, մասնակցած է իրեն ի պատիւ տրուած երկու ճաշկերոյթներու, ունեցած է հանդիպումներ կրօնական եւ քաղաքական դէմքերու, որոնց կարգին Քանատայի ընդհանուր կառավարիչին հետ:

Ըստ «Հորիզոն»ի, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Ա.ի Քանատա այցելութեան առիթով, ստեղծուած համերաշխ մթնոլորտին գլխաւոր արտայայտութիւնը կարելի է նկատել Մոնրէալի Սէնթ Ժոզֆ Տաճարին մէջ մատուցուած պատարագը, որուն ներկայ եղած են հինգ հազար հայորդիներ:

Հայութեան ուղղուած իր պատգամները շեշտած են հայրենիքի ամրապնդման մասնակցելու հրամայականը, Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնները սերտացնելու անհրաժեշտութիւնը, յատկապէս հայրենիքի մէջ Հայոց Եկեղեցւոյ առաքելութեան սատարելու կարեւորութիւնը:

Տեղական մամուլն ու լրատուական այլ միջոցները անդրադարձած են Վեհափառ Հայրապետի այցելութեան տարբեր հանդիսաւորութիւններուն եւ երեսներուն:

Վեհափառ Հօր շքախումբին մաս կազմած են հիւրընկալ թեմի Քանատայի հայոց (էջմիածնական) թեմի Առաջնորդ Յովնան արք. Տէրտէրեան եւ անոր հրաւէրով՝ Միացեալ Նահանգներու Արեւելեան շրջանի (էջմիածնական) թեմի Առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամեան եւ Միացեալ Նահանգներու Արեւելեան շրջանի եւ Քանատայի (Կիլիկեան) թեմի Առաջնորդ Մեսրոպ արք. Աշճեան:

Տեղական մակարդակի վրայ, Վեհափառին ընկերակցած են նաեւ Հայոց Եկեղեցւոյ էջմիածնական եւ Կիլիկեան թեմերու եկեղեցիներու, ինչպէս նաեւ Հայ Կաթողիկէ եւ Հայ Աւետարանական եկեղեցիներու հոգեւոր հովիւները...

ՄԱՄԼՈՅ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԶԷՆ ՆԵՐՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԴԵՌ ԵՐԿԱՐ ՃԱՄԲԱՅ ՈՒՆԻ ԿՏՐԵԼԻՔ

ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ՄԱՄՈՒԼԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ՄԸ

Երեւանի մէջ տեղի ունեցած մամլոյ խորհրդաժողով մը հաստատեց, թէ Հայաստան դեռ երկար ճամբայ ունի կտրելիք մամլոյ ազատութիւններու մարզէն ներս:

«Չորրորդ իշխանութիւնը եւ ժողովրդավար պետութիւնը՝ կանանց տեսանկիւնէն» թեմայով գումարուած խորհրդաժողովը հովանաւորուած էր Լրատուս կազմակերպութեան Կանանց Երկխօսութեան Խմբակին կողմէ: Քննարկումներուն մասնակցեցան մեծ թիւով կին լրագրողներ:

Խորհրդաժողովի մասնակիցները կեդրոնացան հետեւեալ կէտերուն վրայ.

1.- Անկախ մամուլը եւ անոր յարաբերութիւնը կառավարութեան հետ.

2.- Մամլոյ ազատութիւնը Հայաստանի մէջ.

3.- Չորրորդ իշխանութիւնը եւ կին լրագրողները.

4.- Հասարակական կազմակերպութիւններու մամուլը, իբրեւ անկախ մամուլի նոր արտայայտութիւն:

Խօսք առնողները կեդրոնացան քաղաքական եւ տնտեսական ճնշումներուն, որոնց կ՝ենթարկուի մամուլը, յատկապէս՝ տեղեկութեան սահմանափակումը: Այս վերջինը՝ այն պարագաներուն, երբ պետական հիմնարկները տեղեկութիւնը կը փոխանցեն միայն իշխանամէտ մամուլին:

Խորհրդաժողովին մասնակիցները նաեւ անդրադարձան ճնշումի ուղղակի միջոցներուն, յատկապէս լրագրողներու եւ թերթերու դէմ գործուած ֆիզիքական յարձակումներուն: Այս ծիրէն ներս, քննուեցան նաեւ գործնական հարցեր, ինչպէս՝ տպագրութեան տարապայմանը սղութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ այն փաստը, որ տպագրական միջոցները կը մնան պետութեան ձեռքը, եւ այդ պատճառով ալ իշխանութիւնները լրիւ հակակշիռ կը բանեցնեն թերթերու ցրումին վրայ: Ասոր անմիջական արդիւնքը կ՝ըլլայ այն, որ թերթերու գինը անմատչելի կը դառնայ բնակչութեան լայն խաւերուն համար եւ հետեւաբար նաեւ՝ ցրումը կը սահմանափակուի:

Խորհրդաժողովը կարեւորութեամբ անդրադարձաւ նաեւ այն երեւոյթին, որ առանց «Չորրորդ իշխանութեան» կարելի չէ իրապէս ժողովրդավար պետութիւն ունենալ:

ԱՐԶՆԻԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ՝ ՎՏԱՆԳԻ ՏԱԿ

Արգենտինի կամուրջը անապահով եւ վտանգաւոր վիճակի մէջ գտնուելով, գրեթէ, անգործածելի դարձած է: Այս մասին տեղեակ պահուած է փոխադրամիջոցներու նախարարութիւնը, որ իր կարգին, յայտարարած է, մասնագիտական յանձնախումբ մը, մանրամասնօրէն ննելու համար կամուրջի նորոգութեան հարցը:

Նորաստեղծ յանձնախումբին առաջարկով սահմանափակուած է կամուրջին օգտագործումը:

40 ՀԱԶԱՐ ԲՌՆԱԳԱՂԹԱԾՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՆ

Այսօր Հայաստանի մէջ շուրջ 40 հազար բռնագաղթածներ կան, որոնք «Հ.Հ. Բաղաքացիութեան մասին» օրէնքին համաձայն, մէկ տարուան ընթացքին պէտք է Հայաստանի Բաղաքացի դառնան:

Վերջերս Հայաստանի Ամերիկեան Համալսարանին մէջ տեղի ունեցած «Մարդու Իրաւունքներու Ուսուցման» նուիրուած խորհրդաժողովի ընթացքին, Հ.Հ. Մարդու Իրաւունքներու եւ Ժողովրդավարութեան Կեդրոնի տնօրէն Վլատիմիր Մովսիսեան (Մոսկուայի նախկին Ա. Բարտուղար) յայտարարած է, թէ իր կեդրոնը կը պատրաստուի կառավարութեան դիմել, որպէսզի յիշեալ բռնագաղթածները Բաղաքացիութիւն ստանան, եթէ, որոշ ժամանակաշրջանի մը համար շարունակեն ստանալ իրենց տրամադրուող մարդասիրական օգնութիւնը:

Դ ԵՍՊԱՆ ԹՈՄՍԸՆ ՏԵՍԱԿՑԵՑԱԻ ԳԱՔՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Հայաստանի մօտ Մ. Նահանգներու դեսպան Փիրրը Թոմսրն տեսակցութիւն մը ունեցաւ Դիտա-Արդիւնաբերական եւ Քաղաքացիական Միութեան դեկավարներուն հետ, կազմակերպութեան գրասենեակին մէջ:

Դեսպան Թոմսրնի կ՝ընկերանար դեսպանատան երկրորդ Բարտուղար Մայքրլ Մէնելանի:

Թոմսրն ծանօթացաւ ԴԱՔՄԻ Խորհուրդի անդամներուն, կազմակերպութեան հիմնական նպատակներուն ու խնդիրներուն եւ իր կողմէ, ներկայացուց դեսպանատան գործունէութեան հիմնական ուղղութիւնները:

Դեսպանը յատկապէս հետաքրքրուեցաւ Հայաստանի մէջ ժողովրդավարութեան զարգացման շուրջ ԴԱՔՄԻ գնահատականով եւ հաւատացուց, որ Մ. Նահանգներ հնարաւոր չափով պիտի աջակցին Հայաստանի մէջ ժողովրդավարութեան զարգացման:

Ի ՎԵՐՋՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ՏՈՒԵԼ Է, ԹԷ�near ՈՉ

Չնայած կառավարութեան պաշտօնեաներուն եւ իշխող կուսակցութեան՝ Հ.Հ.Շ.ի դեկավարներուն հաւատացումներին, թէ Հայաստանի վարչապետ Հրանդ Բագրատեանի հրաժարականի մասին հրապարակումները մոլորեցնող են, այնուամենայնիւ, վերջին օրերին յամառօրէն այդ մասին պատող լուրերը բոլոր են տալիս կարծելու հակառակը: Մասնաւորապէս, ոչ պաշտօնական աղբիւրներուն համաձայն, Յունուարի 28-ին, Հ.Հ. Ազգային Անվտանգութեան Խորհրդի նիստում Բնութագրուել են վարչապետի հրաժարականի հարցը, եւ նախագահ Լեւոն Տէր Պետրոսեանն բնդունել է այն: Աւելին, նոյն աղբիւրները հաղորդում են, թէ նախագահ Տէր Պետրոսեանը ատորագրել է նաեւ Կ.Բ. նախագահ Բագրատ Սասարեանին վարչապետ նշանակելու հրամանագիրը: Մինչդեռ, երէկ, պատասխանելով մեր հարցմանը, նախագահի մամուլի բարտուղար Լեւոն Զուրաբեանը հերքեց վերոյիշեալ երկու փաստերը: Բացի այդ, երէկ թէ՛ վարչապետը եւ թէ Կենտրոնական Դրամատան նախագահը շարունակել են աշխատել նոյն կշռոյթով: Թէեւ Հ. Բագրատեանը յեղաշրջել է իր նիստի անցկացումը: Կառավարութեան մամուլի ծառայութեան հաղորդմամբ, վարչապետը օրուայ ընթացքում ընդունել է Հայաստանում Միացեալ Նահանգների դեսպան Փիրրը Թոմսընին, որը իր հերթին հաստատել է, թէ միջազգային ֆինանսական կազմակերպութիւնների հետ արդիւնաւէտ համագործակցութեան գրաւականը Հայաստանի կառավարութեան կողմից բարեփոխումների հետեւողական իրականացումն է: Դեսպան Թոմսընը մինչեւ անգամ յայտնել է, ամերիկեան կառավարութեան պատրաստակամութիւնը՝ նպաստել Հայաստանում ներդրումների եւ արտահանման խրախուսման նպատակով ներդրումների կազմակերպման գործին: Նշուել է, որ 1996 թ. ընթացքում Մ. Նահանգների կողմից արամադրուած 85 միլիոն տոլարի մարդասիրական օգնութեան շրջանակներում կ՝իրականացուեն ուժանիւթային, պարենային, արհեստագիտական եւ այլ ծրագրեր:

Ամէն դէպքում, ամերիկեան դեսպանի հետ հանդիպումը մէկ անգամ եւս վկայում է, որ Հ. Բագրատեանի կառավարութեանը շարունակում են իրենց աջակցութիւնը յայտնել միջազգային ֆինանսական կազմակերպութիւնները: Ըստ երեւոյթին այս փաստը վերջին դերը չի խաղացել նախագահ – Հ.Հ.Շ. – բանակցիչ – Բնութագրումների ժամանակ, երբ գրուել է վարչապետի հրաժարականի հարցը: Անշուշտ, վարչապետի հրաժարականի հետ կապուած ամէն մի նոր խօսակցութիւն խարխլում է վերջինիս դիրքերը, եթէ չասենք, որ այն ժամանակ ու ժամանակ ծրագրուած կերպով տարածում է որոշ կողմերից: Ընդ որում, հակակառավարական արամադրութիւնների հաստատացման մէջ գործօն դեր են սկսում խաղալ «Հանրապետութիւն» միաւորման մէջ ընդգծուած այլ ուժեր: Մասնաւորապէս Հ.Բ.Ժ.Մ.ի եւ Ռ.Ա.(Լ.Դ.)Կ.ի առաջնորդների վերջին հարցազրոյցներում բացայայտ անբաւարարուածութիւն էր յայտնուում կառավարութեան գործունէութեան անվերահսկելիութեան կամ դափնիների ոչ հաւասար բաժանման վերաբերեալ: Այլապէս, չէին հնչի այսպիսի արտայայտութիւններ: Խորհրդարանը շատ փաղաքշական վերաբերմունք է դրսեւորում կառավարութեան հանդէպ, կամ՝ ոչինչ որ մէկը դատում է մարզպետ այդ իսկ Սահմանադրութեամբ, իսկ երբ Ռեզ ասում են թէ Ռ. սահմանադրութիւնն է, միեւնոյն իրենք՝ նաեւ մարզպետութիւնը, ապա դժուարութեամբ ես հասկանում: Անհասանելի մէջ են բարձրացած նաեւ այն հերթին նախապայմանները, որոնք ծնում են հակադրութիւններ ոչ միայն «Հանրապետութիւն» միաւորման ներսում, Հ.Հ.Շ.ում, այլեւ նախագահ – կառավարութիւն յարաբերութիւններում, մանաւանդ նաեւ Ա.Ժ. Բարեփոխումներու խմբակցութեան բացայայտ կամ թաքուն դիրքորոշումները:

Եթէ անգամ մի պահ հաստատենք, թէ հրաժարականի հետ կապուած խօսակցութիւններին վերջակէտ է դրուած, ապա այն միակ ժամանակաւոր է, մանրի դժուար թէ հանգստանան կամ առկայ հակասութիւնները լուծուեն առանց որոշ արոռների կորստի:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐԵԱՆ

ԱՋԻ ԵՒ ՁԱԽԻ ԲԵՒԵՌԱՑՄԱՆ ԴԷՄ

ԵՐԲ ԿԸ ԲԱՑԱԿԱՑԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ԲՆԱԿԱՆՈՆ ԴԱՇՏԸ

Հայաստանի քաղաքական կեանքին մէջ 1995ի Յուլիս 5էն ետք սկսած հանգրուանը տարեվերջին նոր շրջադարձ արձանագրեց. Դեկտեմբերին գումարուած իր համագումարին՝ Հայոց Համազգային Շարժումը կուսակցութիւն հռչակուեցաւ եւ ընտրեց երկրի աջակողմեան ուժերը իր դրօշին տակ համախմբելու քաղաքական-գաղափարական ուղին:

Հայաստանի իշխանաւոր վարչախումբին եւ անոր Հ.Հ.Ն.ական գաղափարախօսութեան համար «Համազգային» կարգախօսքերով ներկայանալու եւ իբրեւ «Շարժում» գործելու ժամանակը ըստ երեւոյթին սպառած է այլեւս: Հնչած է ժամը Հայաստանը օժտելու քաղաքական բնականոն կուսակցութեամբ մը, որ խմբէ «աջ ուժերը» որոնք պաշտպանում են մասնաւոր սեփականութեան շահերը. ժողովրդավարութիւնը, ազատ ձեռներէցութիւնը»: Նոյնիսկ աւելին (ինչպէս կ'ըսէ Հ.Հ. նախագահը). «Գտնում եմ, ժամանակն է այսօրուանից անցնելու գործնական քայլերի: Այսօրուանից իսկ: Եւ համարէք, որ այդ աշխատանքը ես սկսել եմ: Եւ եթէ ինձ լիազօրէք, ես հանդէս կը գամ որպէս այդ ուժերի նախագահ կամ լիդեր... Ես պատրաստ եմ ստանձնելու այդ դերը»:

Հայ քաղաքական միտքը դժգոհելու պատճառ չունի: Հայաստանի իշխանաւոր վարչախումբը նոյնիսկ կարելի է շնորհաւորել իր առած քայլին համար: Վերջապէս ամբոխավարութեան ոլորտէն դուրս կը բերուի Հայաստանը եւ հնարաւորութիւնը կը ստեղծուի քաղաքական ուժերն ու անոնց ուղղութիւնները կոչելու իրենց բուն անուններով:

Մեր կարգին կրնալինք բաւարարուիլ հայրենի - եւ ոչ միայն հայրենի - քաղաքական բեմին վրայ աջին ուժերուն շրջադարձի այս փաստը արձանագրելով, կամ քննարկման նիւթ դարձնելով այդ ուժերը համախմբելու, միաձուլելու եւ միակուսակցականօրէն ղեկավարելու Հ.Հ.Ն.ական յաւակնութիւնները, եթէ Հայաստանի ներազգային կայունութեան ու քաղաքական ապագային չսպառնային երկու վտանգ. նախ երկրի հայութեան ընկերային շեշտակի բեւեռացումը, յետոյ՝ Յուլիս 5ով հաստատուած աջակողմեան մենիշխանութիւնը (որ գործելու բնական դաշտէ զրկած է երկրի քաղաքական ուժերը):

Իրարու հետ սերտօրէն կապուած են զոյգ վտանգները, որովհետեւ կը բխին միեւնոյն աղբիւրէն՝ խորհրդային ամբողջատիրութիւնը եւ Կոմկուսի մենատիրութիւնը շուկայական տնտեսութեան եւ քաղքենի հասարակարգի ուրոյն կիրարկումով փոխարինելու, որոշապէս աջակողմեան մենիշխանութեան նոր համակարգով մը շարունակելու այժմու իշխանութեանց Հ. Հ. Ն.ական գաղափարախօսութենէն եւ «կուրս»էն:

Եղան շրջան մը, երբ տիրանալու հանգրուանին՝ ներկայ վարչախումբը ստեղծեց այն տպաւորութիւնը, որ կը տարուբերի աջ, թէ՝ ձախ թեքելու կողմնորոշումներուն միջեւ: Արագ սեփականաշնորհումներու եւ պետական տնտեսութեան շուկայացման սկզբնական թափը դանդաղեցաւ: Ի տես Լուսաստանի տարածքին կիրարկուած ցնցումնային ախտաբուժումի (shock therapy) մարտավարութեան ձախաւեր հետեւանքներուն, ինչպէս նաեւ դիմագրաւելու համար հայրենի հայութեան ընկերային - տնտեսական ծայրայեղ թշուառացման եւ անապահովութեան առաջացուցած խոր դժգոհութիւնները, որոշ ժամանակով սանձ դրուեցաւ դէպի աջ արագ շրջադարձին: Նաեւ քաղաքականօրէն ղեկեւորուեցաւ այդ վարքագիծը: Վարչախումբը պարզեց իր ղեկավարած կողմին՝ «Հանրապետութիւն» ակատին մէջ երկրի աջ թէ ձախ ուժերը համախմբելու դրօշ: Տրամաբանութիւնը յստակ էր. ուժերու բաժանման գիծը գաղափարական - քաղաքական արեւելումը չէր, այլ՝ իշխանամէտ կամ ընդդիմադիր ըլլալու կողմնորոշումը:

Ահա՛ այդ շրջանն է, որ հասած է իր աւարտին: Աւելի՛ն. տուած է սպասուած արդիւնքը: Մէկ կողմէ՝ ընկերային - տնտեսական մարզի մէջ, միջազգային ելեւմտական կեդրոններէ ապահովուած վարկերու ճամբով, վարչախումբը կրցած է առնուազն երեւութապէս մեղմել ծայրայեղ բեւեռացումն ու հակադրութիւնը թշուառացման մատնուած մեծամասնութեան եւ նոր հարուստներու փոքրամասնութեան միջեւ: Իսկ միւս կողմէ՝ սեփականաշնորհման ճամբով թէ արտաքին օժանդակութիւններու կամ վարկերու միջոցաւ ապահովուած պետական եկամուտներու հաշուոյն, վարչախումբը փաստօրէն ամրապնդած է թէ՝ ուժային կառոյցներու իր յենարանը, թէ՝ քարոզչութեան միջոցներու վրայ գրեթէ ամբողջական իր հակակշիռը:

Այս հոլովոյթին պատճառով է, որ հայ քաղաքական միտքը մտահոգութեամբ կը մօտենայ «աջի ուժեր»ը իր դրօշին տակ միաւորելու Հ.Հ.Ն.ական նախաձեռնութեան:

Որովհետեւ՝ նախ, երկրին պարտադրուած մենիշխանական նոր համակարգին հետեւանքով, Հայաստանի մէջ քաղաքական գործի եւ ժողովրդավարական պայքարի բնականոն դաշտ չկայ նոյնիսկ աջակողմեան ուժերուն համար, եթէ անոնք իշխանամէտ կողմնորոշում չունի: Ապա՝ կը զուգադիպի 1996ի նախագահականընտրութեանց, որոնց արդիւնքով պիտի վճռուի Հայաստանի քաղաքական երկընտրանքը մենիշխանութեան եւ իրաւ ժողովրդավարութեան միջեւ: Իսկ ամէնէն կարեւորը՝ նման պայմաններու մէջ աջի եւ ձախի միջեւ բեւեռացումը լրիւ ընկերային առճակատումով, որոնց առաջքը առնելու ամէն պատճառ ունի Հայաստանը:

Ոչ միայն անոր համար, որ ընկերային համերաշխութիւնը անհրաժեշտ պայման է ներ-քաղաքական կայունութեան, այլեւ՝ անփոխարինելի լծակ է, որպէսզի Հայաստան կարենայ դիմագրաւել թէ՝ իր անկախ քաղաքականութեան եւ թէ Արցախի հարցին արդար լուծման սպառնացող արտաքին հաւանական դժուարութիւններն ու հայավնաս ճնշումները:

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ ԴԷՄ ՅԱՐՈՒՅՈՒԱԾ ԳՈՐԾՈՎ

Սոյն ամփոփագիրը նպատակ չունի վերլուծելու Վահան Յովհաննիսեանի դէմ յարուցուած քրէական գործի բոլոր հանգամանքները: Վ. Յովհաննիսեանի դէմ մեղադրանքների սնանկութիւնը հասարակութեան համար ակնյայտ կը դառնայ գալիք դատավարութիւնում: Այստեղ սոսկ քննարկւում են գործի նախաքննութեան փուլին վերաբերող առանձին հարցեր:

Վահան Յովհաննիսեանը ձերբակալուել է 1995 թ. Յուլիսի 28ի լոյս 29ի գիշերը, ժամը 1ին: Ձերբակալող անձինք յայտարարել են, որ նրան պէտք է հարցաքննութեան տանեն ոստիկանութեան քաղաքային վարչութիւն: Ի՞նչ պատճառով կամ ի՞նչ կապակցութեամբ, չի ասուել: Ձերբակալութիւնից յետոյ մի քանի օր չարունակ Վ. Յովհաննիսեանի գտնուելու վայրը անյայտ է եղել: Միայն հետագայում պարզուել է, որ նրան իր տնից ուղղիղ տարել են Նուպարաշէնի քննչական մեկուսարան:

Այս գործով առաջին իսկ քայլերից իրաւապահ մարմինները կոպտօրէն խախտել են ինչպէս Հ.Հ. օրէնսդրութեան պահանջները, այնպէս էլ միջազգային համապատասխան պարտաւորութիւններն ու հանրաճանաչ չափանիշները:

Քաղաքացիական եւ քաղաքական իրաւունքների մասին միջազգային դաշնագրի 9րդ յօդուածի համաձայն (մաս 2րդ)՝ «Իւրաքանչիւր անձի ձերբակալման ժամանակ նրան յայտնում են ձերբակալման պատճառները եւ շտապ կարգով հաղորդւում է նրան ներկայացուող ամէն մի մեղադրանք»:

Խախտուել են նաեւ բանտարկեալների հետ վարուեցողութեան ընդունուած նուազագոյն կանոնները, արտաիրաւական, կամայական եւ հապճեպ մահապատիժների արդիւնաւէտ կանխարգելման եւ յետաքննման սկզբունքները ձերբակալման կամ կալանքի ցանկացած ձեւի ենթարկուող բոլոր անձանց պաշտպանութեան սկզբունքները, Ե.Ա.Գ.Կ. Մարդկային չափանիշների գծով խորհրդաժողովի Մոսկովեան խորհրդակցութեան 1991 թ. փաստաթղթերը:

Նշուեց, որ Յովհաննիսեանը ձերբակալուել է Յուլիսի 28ի լոյս 29ի գիշերը: Սակայն փաստաբանի հետ առաջին հանդիպումը տեղի է ունեցել միայն Օգոստոսի 10ին: Ընդ որում, այդ ժամանակ փաստաբանին հնարաւորութիւն չի ընձեռնուել ծանօթանալու քրէական գործի նիւթերին:

Ուշագրաւ է, որ Հ. Հ. իշխանութիւնների կողմից ընդունուած հռչակուող Սահմանադրութեան 40 յօդուածի համաձայն՝ «Իւրաքանչիւր ոք ունի իրաւական օգնութիւն ստանալու իրաւունք. Իւրաքանչիւր ոք ունի ձերբակալման... պահից պաշտպան ունենալու իրաւունք...»:

Քաղաքացիական եւ քաղաքական իրաւունքների մասին միջազգային դաշնագրի 14 յօդուածի 3րդ կէտի համաձայն, իւրաքանչիւր ոք իրեն ներկայացուած ցանկացած քրէական մեղադրանքների քննարկման ընթացքում իրաւունք ունի բաւարար չափով ժամանակ ու հնարաւորութիւն ունենալու իր պաշտպանութիւնը նախապատրաստելու եւ իր իսկ ընտրած պաշտպանի հետ յարաբերութիւնների մէջ մտնելու համար:

«Բաւարար չափով ժամանակ ու հնարաւորութիւն ունենալու» վերոյիշեալ դրոյթի առթիւ չի կարելի չանդրադառնալ քրէական գործի նիւթերին ծանօթանալու համար ժամկէտ սահմանելու վերաբերեալ սոյն գործով նախաքննութիւնը վարող մարմնի կայացրած որոշմանը: 1995 թ. Դեկտեմբեր 13ին, Վ. Յովհաննիսեանի երկու դատապաշտպաններին յայտնուեց, որ նիւթերին ծանօթանալու ժամկէտը սահմանափակում է մինչեւ Դեկտեմբերի 15ը ներառեալ: Որոշման մէջ այդ քայլը պատճառաբանուած է փաստաբաններից մէկի կողմից ծանօթացման ընթացքը իրը թէ ձգձգելու հանգամանքով, սակայն ժամկէտը սահմանափակելու որոշումը տարածուել է նաեւ պաշտպանեալի եւ միւս փաստաբանի վրայ, որի ծանօթացման կշռոյթին առումով որեւէ դժգոհութիւն չի արտայայտուել:

Բնական է, որ ժամանակի սահմանափակումը պէտք է անդրադառնայ թէ՝ փաստաբանների, թէ մեղադրեալի կողմից գործի նիւթերին ծանօթանալու արդիւնաւէտութեան վրայ: Եւ սա կատարւում է մի գործով, ուր պաշտպանեալին մեղսագրուող յանցագործութիւնների համար պատժաչափը ներառում է նաեւ մահապատիժ:

Քննարկուող հարցին անմիջականօրէն առնչւում է նաեւ պաշտպանեալի հետ փաստաբանի տեսակցութիւնները իրականացնելու եղանակը: Վ. Յովհաննիսեանի դէմ գործով նախաքննութիւն իրականացնող մարմնին ուղղուած փաստաբաններից մէկի դիմումները, որոնցով վերջինս առաջարկում էր դեկավարուել սոյն հարցով Հ.Հ. Օրէնսդրութեամբ սահմանուած կարգով, այդպէս էլ մնացին անհետեւանք: Բանն այն է, որ ըստ Հայաստանում նախնական կալանքի վերցնելու կանոնադրութեան 12 յօդուածի 2րդ մասին, այն մարմինը, որի վարոյթում գտնւում է գործը, պարտաւոր է կրաւոր հաղորդել կալանավայրի ղեկավարութեանը, թէ որ փաստաբանն է մասնակցում գործին որպէս տուեալ մեղադրեալի պաշտպան: Այնուհետեւ փաստաբանի եւ նրա պաշտպանեալի տեսակցութիւնները տեղի են ունենում կալանավայրի ղեկավարութեան միջոցով, առանց տեսակցութիւնների թուի եւ դրանց տեւողութեան սահմանափակման եւ առանց նախաքննութեան մարմնի որեւէ մասնակցութեան: Նախաքննութեան մարմինը սակայն կերաղասեց իր հայեցողութեամբ լուծելու տեսակցութիւնների, այսինքն՝ մեղադրեալի կողմից իրաւաբանական օգնութիւն ստանալու կամ չստանալու հարցը, կամ այդպիսին ստանալու դէպքում, դրա համար, ըստ իրենց, նպատակայարմար պահը, դրանով իսկ հերթական անգամ խախտելով Հ.Հ. օրէնսդրութիւնը:

ԵՒ ԴՈՊԻ, ՎԱՀԱՆ

Ինձ համար միանգամայն պարզ է, որ այս գործը տիրապետուած մարդկանց ցուցմունքների վրայ հիմնուած սարքաճիւղ է: Սա մէջբերում չէ Հ.Հ. Դիւրագոյն դատաբանում ճնշուողներուն «Իրօ» գործով ամբաստանեալների երդյրներից: Այդ յայտարարութիւնը պատկանում է 30ական թուականների հարձակումների զոհերից մէկին՝ Խ.Ս.Հ.Մ. Դիւրագոյն դատաբանում 1933 թ. Ապրիլին վճռաբարութեան մէջ մեղադրուողներուն՝ Մոնիկեանին: Տասնամեակների հեռաւորութիւնը, ցաւոտ, ներկայիս Հայաստանում ամէնեին չի անդրադառնում այդ յայտարարութեան այժմէականութեան վրայ:

Դիւրագոյն դատաբանում դեռ եւս աւարտուած չէ «Իրօ» դատավարութիւնը, իսկ դատական եռամեայ գործում արդէն հերթի է գրուել յաջորդ հաղթական գործը: Վերջինիս միջոցով հասարակութեանն է ներկայացուում էլ աւելի սրամիտ վարկած, քան նախորդը: Պարզուում է, որ Հ.Հ. ներկայիս իշխանութիւնների հաղթական քննդիմութեան ամէնաստուար հատուածը, յանձին Հ.Յ.Դ.-ի, զրաղուած է, ոչ միայն *թմբուկիզնէ*ով եւ *բանկիսիզմ*ով, այլեւ իշխանութիւնը գարեղու նպատակով դատավարութիւններ կազմակերպելով ու *մեռորիստական ակտեր* ծրագրելով:

Այս անգամ գլխաւորը Բաքու է. բնաւորուած Վահան Յովհաննիսեանը: Ըստ *«սենսիոն»*ի, վերջինիս վրայ բարդուած է հայրենիքի դաւանանքի դերը: Հաղթական *ռեժիմի* նկատմամբ լուրջ չափանիշից երկնելով՝ հաղթանակներին հայրենիքի դաւանանքների եւ հայրենիքի սիրահարների դատակարգելը, ի հարկէ, ներկայիս իշխանութիւնների յայտանագործութիւնը չէ: Դեռ եւս Ն.Թ. 5րդ դարի փիլիսոփայ Թուկիդիդէսն է ասելիս, որ պատմութիւնը կրկնուում է:

Այս առումով Հայաստանի Երրորդ Հանրապետութիւնում հաղթանակների դէմ ուղղուած գործերի առաւել մօտ նախադէպը խորհրդային ժամանակաշրջանի հաղթական հարձակումներն են: Այսօրուայ Հայաստանում խորհրդային պատժիչ մարմինների աւանդոյթների եւ գործելակերպի արմատաւորման յաջորդ փորձերը վկայում են այն մասին, որ հասարակութիւնը դեռ եւս չի ձերբազատուել անցեալի սարսափներից եւ ցաւալի պատրասամակամութեամբ է հաշտուում իր շահերը ոտնահարող ամէն մի կամայականութեան ու ապօրինութեան հետ: Պատմութեան կրկնուելու միտումը, դրա հետ մէկտեղ, ապիս նաեւ յուսադրող է, ապիս նաեւ յուսադրող, որ այդ նոյն հասարակութիւնը վաղը-ուշ իր մէջում կը գտնի դիմադրաւելու բռնութեանը եւ վերակողմնորոշուելու դէպի իրաւական պետութիւն տանող ուղին: Այդ ժամանակ ի հարկէ, զանազան յանձնաժողովներ ու տասնեակներ ջանք չեն խնայի այսօրուայ դատական գործերը վերանայելու եւ բռնադատուածներին արդարացնելու համար: Այս դէպքում էլ կարելի է յաջողութեամբ կիրառել նախորդ տասնամեակների հարուստ փորձ:

Առեղծուած չի լինի, յիշատակել բնութագրական դէպքերից բէկուզ մէկը՝ 1930–31 թթ. այսպէս կոչուած Աշխատաւորական Դիւղացիական Կուսակցութեան դէմ ազմուկ հանուած դատավարութիւնը: Այս գործով մեղադրեալները հրապարակայնօրէն բռնուեցին պրոմիսարիատի պիկատուրայի դէմ բայլային գործունէութիւն ծաւալելու մէջ իրենց մեղքը եւ, բնականաբար, դատապարտուեցին: Իսկ 1987 թ. Յուլիսի Խ. Ս. Հ.Մ. Դերագոյն դատարանի գլխաւորական անձնակազմի որոշմամբ յանկարծ պարզուեց, որ Խորհրդային Միութեան տարածքում «Աշխատաւորական Դիւղացիական Կուսակցութիւն» բնդհանրապէս գոյութիւն չի ունեցել: Եւ նրա յայտարարուած անձինքն երբեւէ, վճռաբարութեամբ չեն գրաւուել:

Որպէս բաւութեան նախապ ներին դրշնամի հակում ունեցող գործիչների համար արժանայիշատակ խորհուրդ էր տալիս Նիկոլօ Մաքիաւելլին իր *«Իշխանը»* երկում. «Դատավարութիւնը կանխելու բոլոր միջոցներից ամենայուսալին ժողովրդին ատելի չլինելն է... Թագաւորը կարող է չբախեցնել դատավարութիւնից, եթէ վայելում է ժողովրդի բարեհաճութիւնը եւ բնդհակառակը՝ պէտք է վախենայ բոլորից ու ամէնից, եթէ ժողովուրդը նրա նկատմամբ տածում է թշնամանք ու տարերութիւն»:

Պատմական զուգադրութիւնների շարքում անարդար կը լինէր եւս մէկ հարց չյիշատակելը: Խ. Ս. Հ.Մ.ում հաղթական ամենադաժան եւ անիրաւենպատ պայմաններում անցած, իրաւապահ մարմիններում միշտ էլ գտնուել են մարդիկ, որոնք իրենց հաղթական եւ մասնագիտական պարտքը վեր են դասել պատեհապաշտութիւնից եւ բացայայտօրէն հանդէս են եկել յանուն օրինականութեան եւ արդարութեան: Մինչեւ այսօր մարդիկ երախտագիտութեամբ են յիշում Խ. Ս. Հ.Մ. դատախազ Ի. Ակուլովին, որն իր կարճատեւ պաշտօնավարութեան ընթացքում (1933 – 1935 թ.) խիստ սկզբունքային դիրքորոշում ցուցաբերեց բնչական, դատախազական եւ դատական մարմիններում արմատաւորուող ապօրինութիւնների դէմ պայքարում: Անցած 1937 թ. Մոսկուայի դատախազ Կ. Մաղովը շարունակում էր անձամբ ազատ արձակել անիմաստ կալանաւորուած անձանց: Երկուսն էլ, անկասկած, չէին կարող պատրաստուիլ *«Մտորումներ Հ. Յ. Դ. Մասին»* գիրքը, Սօս Սարգսեանի *«Զորուկ Ճիւղերը»*, Երեւանի Պետհամալսարանի երաստարակած *«Հ. Յ. Դ. Պատմութիւնը»* Հայաստանի՝ ըստ Սերգի հաշտութեան պայմանագրի բարեկը եւ այլն «հանրապետական նիւթերը», բնդհանրապէս ինչու Հ.Հ. Ա.ԺԽ. բնարտութիւնների եւ Սահմանադրութեան հանրաքուէի բնթացքում աշխատած «Ազատութիւն Հայաստան» ազատական անկախ դիտորդների կազմակերպութեան բդրազանակները:

Նման հաղթական մթնոլորտի եւ ներկայիս Հ.Հ. Սահմանադրութեան համակցութիւնը խիստ իրօրինակ իրավիճակ են ստեղծում յատկապէս հաղթական բանտարկեալների համար: Սահմանադրութիւնը, որ բացառում է դատական իշխանութեան անկախութեան ամէն մի հնարաւորութիւն, միաժամանակ հռչակում է նաեւ անմեղութեան կանխաւարկածը (յօդուած 41). «Յանցագործութեան համար մեղադրուող համարում է անմեղ, մինչեւ նրա մեղաւորութիւնը ապացուցած չլինի օրէնքով սահմանուած կարգով՝ դատարանի օրինական ուժի մէջ մտած դատավճռով»: 39 յօդուածի բովանդակութիւնից պարզ է դառնում, որ խօսքը վերաբերում է անկախ եւ անկողմնակալ դատարանին»: Այդ կերպ ասած, եթէ մարդու մեղաւորութիւնը ապացուցուում չէ անկախ եւ անկողմնակալ դատարանի դատավճռով, ապա նա համարում է անմեղ:

Սակայն հարց է առաջանում, թէ նոյն Վահան Յովհաննիսեանի դէմ գործով Հայաստանի ո՞ր դատարանը կարող է համարուել անկախ եւ անկողմնակալ, եթէ բոլոր դատաւորներին նշանակում է Հանրապետութեան նախագահ, ինքն էլ դատարկցնում նրանց լիազօրութիւնները, համաձայնութիւն է տալիս նրանց կալանաւորելու, վարչական կամ քրէական պատասխանատուութեան ենթարկելու համար (Հ.Հ. Սահմանադրութեան 55 յօդուած), միաժամանակ ինքն էլ ապահովում է դատական իշխանութիւնների բնականոն գործունէութիւնը (49 յօդուած): Եթէ սրան աւելացնենք, որ Հ.Հ. նախագահը եռգլի թէ համարուի Հ. Յ. Դ.-ի դէմ դատավարութիւնների արդիւնքների նկատմամբ ամենատարբեր անձնական հաւատամքը, բերեւս պարզ կը դառնայ խնդրի ողջ բարդութիւնը: Մանաւանդ որ «անկախ եւ անկողմնակալ դատարանի» մասին պահանջը Հայաստանի համար նոր միջազգային համաձայնագրի մասնակից իրաւունքը պատարաստուելիս յատուկ պարտաւորութիւն է՝ պայմանաւորուած Բաղդադեցիական եւ Բաղդամեան իրաւունքների մասին միջազգային դաշնագրերի Հ.Հ. միանալով: Դեռ աւելին. նշուած միջազգային համաձայնագրի մասնակից իրաւունքը պետութիւն յատուկ պարտաւորութիւն է՝ յարգել այդ դաշնագրով ամրագրուած մարդու իրաւունքները անկախ անձի բաղդատական կամ այլ համոզմունքներից: Միջազգային պայմանագրերը, ըստ երեւոյթին, միայն նրա համար չեն ընդունուում, որ տեղն ու տեղը ոտնահարուեն:

Ի վերջոյ, որո՞նք են Հայաստանում ստեղծուած բառսի նախապատմութիւնները: Ամենաէական-ներից մէկն, ըստ իս, մասնաւորապէս Բաղդեցիներ ցուցմունքն է, որն էլ իր հերթին պայմանաւորում է վարչախմբի կողմից հասարակական կարծիքն անտեսելու հնարաւորութիւնը եւ Բաղդաքացիական հասարակութեան դերն իջեցնում է մինչեւ իշխանութիւնների ապաստարի վիճակի: Սա էլ հարկաւոր, նորութիւն չէ մարդկութեան պատմութեան համար եւ միշտ էլ եղել է մտածողների մտահոգութեան առարկայ: Բաղդաքացիների անտարբերութեան, ամենաարդարութեան, ամէնինչի հետ հաշտուելու անտից ձերբազատուելու համար արեւելական նշանաւոր պետական գործիչ եւ օրէնսդիր Սոլոնը (Ն.Թ. 7–6 դդ.) երապարակեց մի բանաձեւ՝ իրօրինակ օրէնք. «Ով պետութեան մէջ խաղաղութեան պահին ոմի չելնի զէնք ձեռին ոչ մէկ ոչ միւս կողմի օգնին, նա ենթարկուում է անարգանքի եւ զրկուում քաղաքացիական իրաւունքներից»:

Յուսական աւանդոյթը Սոլոնին դասում է «եօթ իմաստուններ»ի շարքը: Հետաքրքիր է, իսկ ի՞նչ են խորհուրդ ինքնամեկուսացած մեր իմաստունները:

ՅՈՎՀԱՆԵՍ ԱՍԼԲԵԱՆ

«Ազատագրող»
Մարդասիրական
Հետազօտութիւններու
Կեդրոն

գրականութիւն եւ մշակոյթ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ԳԵՂԱՆԿԱՐՆԵՐ ԿԸ ԿԵՂԾՈՒԻՆ

ՄԻՔԷԼ ԱՆՃԵԼՕ, ՖՐԱՆՉԻՍԿՕ ԿՈՅԱ ԵՒ ՕԿԸՍՏ ՌՈՏԷՆ ԵՒՍ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԿԵՂԾԱՐԱՐՆԵՐ ԵՆ

Կերպարուեստի կեղծարարութիւնը շատ հաւանաբար սկսած է այն օրէն, երբ ծնունդ առած է արուեստի գործերու առուծախը: Արուեստի կեղծարարները յաճախ հմուտ արուեստագէտներ են. սակայն նիւթականի գրաւչութիւնը եւ իրենց ասպարէզին մէջ ծախողած ըլլալու իրողութիւնը զանոնք կը մղեն կեղծարարութեան:

Այս ուղղութեամբ, արուեստի պատմութիւնը արձանագրած է հետաքրքրական դէպքեր: Կը պարզուի, թէ Միքէլ Անճելոյի նման մեծ հանճարն իսկ ենթարկուած է այս փորձութեան: Ան, երբ նոր խանդավառուած էր հին յունական արուեստով եւ կ'ուսումնասիրէր զայն, կը քանդակէ *«Քնացած Ամուր»*ը: Վերածնունդի շրջանի արուեստի մեծ գիտակ եւ հովանաւոր Լորենցօ Տի Փիեռ-Ֆրանչեսկօ Մետիչին, երբ կը նշմարէ *«Քնացած Ամուր»*ի սերտառնչութիւնը հին յունական մշակոյթին հետ, կ'ըսէ, որ եթէ անիկա որոշ ժամանակ պահուի հողի տակ, կարելի է զայն դիւրութեամբ ծախել իբրեւ հին յունական քանդակ: Երիտասարդ Միքէլ Անճելօ կ'իրականացնէ այս գաղափարը եւ *«Քնացած Ամուր»*ը Հռոմի մէջ արուեստի վաճառականի մը կը ծախուի իբրեւ հնութիւն: Արուեստի վաճառականը կը վերավաճառէ զայն Կարտինալ Ռաֆայէլ Ռիարիոյի: Ժամանակ մը ետք մասնագէտներ կը յայտնաբերեն անոր կեղծ ըլլալը, եւ Միքէլ Անճելօ դիպուածով կը խոստովանի ճշմարտութիւնը: Կարտինալ Ռիարիօ կը վերադարձնէ քանդակը արուեստի առեւտրականին, որմէ գոնէ կը մնայ ան. որովհետեւ մինչ այդ Միքէլ Անճելոյի քանդակները աւելի արժէք ունէին քան հին յունականները: Այս պատճառով (ինչպէս իր համակիրներուն մէջ կը վկայէ) Միքէլ Անճելօ կը փորձէ ետ գնել իր *«Քնացած Ամուր»*ը, սակայն վաճառականը չի ծախեր զայն:

Օկրստ Ռոտէնի պարագան այլ է: Ան, երբ տակաւին անուն չունէր եւ իբրեւ ենթավարպետ կ'աշխատէր Քարիէ Պելիոզի քով, իր քանդակած մերկուհիներուն վրայ կը ստորագրէր անոր վարպետը, եւ անոնք կը ծախուէին իբրեւ Քարիէ Պելիոզի գործերը: Օր մը, երբ Ռոտէն նիւթական շատ նեղ կացութեան մէջ էր, կը քանդակէ մերկուհի մը, տակը կը ստորագրէ Քարիէ Պելիոզի անունն ու կը ծախէ: Քիչ ժամանակ անց կը պարզուի հշմարտութիւնը, ու թէեւ Ռոտէն գործէն կ'արձակուի, սակայն իրականութեան մէջ կեղծարարը ոչ թէ Ռոտէնն էր, այլ... Պելիոզ:

Եղած են նաեւ այլ ձեւի «կեղծարար» հանճարներ, որոնք յանուն նիւթականի, նսեմացուցած են իրենց անունը: Երբ պահանջարկն ու պատուէրները բազմանան, արուեստագէտները յաճախ կը ստորագրեն իրենց աշակերտներուն իրենց ոճով իրագործուած ստեղծագործութիւնները, երբեմն նոյնիսկ չսրբագրելով զանոնք: Ռուպենզ թէ՛ կը ծրագրէր եւ թէ կը սրբագրէր իր աշակերտներուն կողմէ իրագործուած գործերը, սակայն Ֆրանչիսկօ Կոյան նոյնիսկ չէ սրբագրած կարգ մը դիմանկարներ եւ իր ստորագրութիւնը գրած է անոնց տակ:

Կարելի է շարունակել օրինակները, սակայն կանգ առնենք հոս եւ անցնինք բուն խնդրին:

Հարցը այն է, որ այսօր կերպարուեստի կեղծարարութիւնը մեծ «գարգացում» կ'ապրի աշխարհի մէջ, որմէ վարակուած են նաեւ Հայաստանի եւ Լիբանանի բազմաթիւ կեղծարար - «արուեստագէտներ»:

Անձամբ կրնանք վկայել, որ վերջին տարիներուն Հայաստանէն եկած են կեղծ Այվազովսկիներ, Սարեաններ եւ Մինասներ: Երբեմն անոնց կ'ընկերանան նոյնիսկ կեղծ վկայականներ: Իսկ Լիբանանի մէջ հանդիպած ենք կեղծ Օմար Օնսիներու, Փօլ Կիրակոսեաններու, Գաղուներու, Շարթերու, եւայլն:

Ընդհանրապէս կը կեղծուին նշանաւոր եւ շուկայ ունեցող արուեստագէտներու գործերը: Եւ հակառակ անոր, որ անոնք մեծ մասամբ կը բռնուին, սակայն կան մարդիկ, որոնք կեղծելու փորձութեան չեն դիմանար եւ կեղծարարութեան միջոցով կը փորձեն դրամ շահիլ:

Արուեստի սիրահարներն ու հաւաքորդները յաճախ կը շուարին եւ (արդարօրէն անշուշտ) կը դժգոհին: Անոնք միշտ հարց կու տան, թէ ինչպէ՛ս պէտք է պայքարիլ այս երեւոյթին դէմ, եւ կամ ինչպէ՛ս զանազանել կեղծ իրականէն: Եթէ կեղծարարը վարպետ մրն է, այնքան ալ դիւրին չէ զանազանել կեղծը իրականէն. իսկ արուեստի գիտակ մասնագէտները կրցած են բացայայտել կեղծարարները: Կեղծ արուեստը ընդունակ է ինքզինք մատնելու: Երբ գօրաւոր անհատականութեան տէր կերպարուեստագէտի մը ստեղծագործութիւնը եւ կամ անոր ոճը կը կեղծուի, անպայման պիտի ըլլան տարբերութիւններ, որովհետեւ ոչ ոք կրնայ նոյնութեամբ վերարտադրել ուրիշի մը ներաշխարհն ու զգայ անոր նման: Այնուամենայնիւ գնորդներուն կը թելադրուի պաշտօնական եւ օրինաւոր վկայագիր պահանջել ծախողներէն, իսկարկին պատասխանատուութեան կանչելու համար զանոնք:

Տրուած ըլլալով, որ արդէն արուեստի կեղծարարութիւնը մտահոգիչ է Լիբանանի մէջ, եւ տրուած ըլլալով, որ այս ուղղութեամբ օրէնքները յստակ չեն, ոչ հաւաստի աղբիւրներէ կ'իմանանք, որ մշակոյթի եւ բարձրագոյն կրթութեանց նախարար Միշէլ Էոտէի գլխաւորութեամբ յատուկ օրէնքներ կը մշակուին կեղծարարները պատժելու եւ այս երեւոյթին դէմ պայքարելու համար: Արեւմտեան երկիրներու մէջ արուեստի կեղծարարները ենթակայ են դրամ կեղծած ըլլալու յանցանքի պատիժներուն:

Հայրենիքի մէջ եւս հարկաւոր է պայքարիլ այս յոռի երեւոյթին դէմ:

Պատմութեան ընթացքին, արուեստի կեղծուած գործ մը միշտ ալ բացայայտուած է՝ ուշ կամ կանուխ:

ՄՈՎՍԷՍ ՀԵՐԿԵԼԵԱՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի
ԺԸՏԷՅՏԷԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. Բ. ԺՈՂՈՎ

Տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ, 9 Փետրուար 1996, երեկոյեան ժամը 7ին, Ֆանարի մատրան մէջ:

●Մեծամասնութիւն չգոյանալու պարագային, Բ. նիստը պիտի գումարուի ժամը 8ին:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԱՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՀԱՍ.

- ՔԱՄԵՐԱ
- ՍԷԹԸԼԱՅՅՕ ՌԻՍԻՎԸԸՐ
- ՎԻՏԷՕ
- ՌԱՏԻՕ - ՔԱՍԷԹ
- ԷՐ -ՔՈՆՏԻՍԻՈՆ
- ԼՈՒԱՅԶԻՍԵՔՆԱՅ
- ԿԱԶՈՎՓՈՒՌ
- ՄԱՅՔՐՕՈՒԷՅՎ ՓՈՒՌԵՐ

ԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ՏՆԱՅԻՆ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ

Պուրճ Համուտ – Քաղաքապետարանի հրապարակ, հեռ. 261270, 266432, 581011, 583218, FAX 583219

Շրջ մուտք, Սանթր Պլանքոյէն: Կառատունը ապահովուած:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՆԿԱՐԻՉ ԺԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻ ՀԵՏ

Ֆրանսահայ գեղանկարիչ Ժան Գազանճեան իր բարեկամներէն մէկուն ուղղուած նամակի մը մէջ կ'ըսէ. *«Նկարչութիւնը իր բիւրեղ իմաստով միայն նկարչային է: Ո՛չ ուրիշ բան: Ան ի հարկէ էացած է բարդութիւններէ, որոնք քառսի մը ընդմէջէն դէպի կանոնի մը կը ձգտին: Կանոն մը, որ մասամբ գիտակից է նաեւ իր շարադրութեան, անոր պատգամին սփոռումին: Երբ վիշտը շօշափելիին չի պատկանիր, կը ծառայէ ստեղծագործողին: Իսկ այս տեսակ ցաւը մայրն է այն գաւակին, որ կը կոչուի ԱՐՈՒԵՍՏ»:*

Իր ազգային վիշտը, սեփական ծիրէն դուրս բերած, ընդհանրացուցած ու մարդկայնացուցած, այս յանձնառու արուեստագէտին հետ կայացած է հետաքրքրական զրոյց մը, զոր կու տանք ստորեւ: Հայ մամուլէն քաղուած այս զրոյցը շահեկան է նաեւ իր արձարձած եւ արդի գեղագիտական ըմբռնումներուն վերաբերող հարցերով:

ՀԱՐՑՈՒՄ.– Ժան Միւնիխի «Կարլրի Ժան»ը վերջերս կրկին ցուցադրեց Ռ. նկարները: Ինչպէ՞ս ես գնահատում Ռ. ներկայի աշխատանքները անցեալի նկատմամբ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.– *Ներկայի գործերս աւելի հաւասարակշռուած են: Զերրորդատան եմ շատ ազդեցութիւններէ: Սկիզբը Տիւրէրը եւ Տա Վինչին կը ճնշէին զիս, իրենց օրէնքները կը թելադրէին, բայց հիմա կիրքն է, միտքը, որ կ'առաջնորդեն զիս: Արուեստի մէջ անհրաժեշտ է, որ նկարիչը մտածէ բրածին մասին: Այն ինչ որ պատահի վրայ կը տեսնենք, միայն զգացական չէ. զգացականէն անդին ինք պիտի հարցումներ ուղղէ, թէ ինչու կապոյտը դեղինին քովն է, կամ ինչու այս կամ այն գիծը գծած է: Այս հարցադրումներն են որ կը հունաւորեն նկարիչին ուժերը, որոնք կը տարտղնին, եթէ միայն զգացականին ենթարկուին:*

Հ.– Ի՞նչ է այն ժամանակ նկարիչի եւ ընկերային տարբերութիւնը: Ասածիդ համաձայն նկարիչը սահմանում է ընկերային դերը:

Պ.– *Ճիշդ է, այս արդիւնքին հասայ չորս տարի առաջ: Տպաւորապաշտները, օրինակ, սկսան ուսումնասիրել գոյները, շուքը՝ որ դասական գործերու մէջ միշտ սեւ էր, դարձաւ գունաւոր, կապոյտ կամ մանիշակագոյն: Այս փոփոխութիւնները հարցադրումներու արդիւնք էին: Արուեստը մտքի արդիւնք է, սակայն այսուհանդերձ կարեւոր է զգացականը: Ես կը սկսիմ գրքերս մտատեսութեամբ, ուղեղը վերջը կը դասաւորէ. սահմաններ կը դնէ, աւելորդը կը ջնջէ:*

Հ.– Կրկին վերադառնանք ընկերային:

Պ.– *Մինչեւ դասական շրջանը քննադատութիւնը իր կարեւոր դերը ունէր: Երբ նկարիչները իրենք սկսան քննադատներ դառնալ, բուն քննադատութիւնը կորսնցուց իր արժէքը, որովհետեւ նկարչութեան այլեւս նպաստ մը չէր բերեր:*

Հ.– Ուրեմն Ռ. կարծիքով նիմա՞ դ ընկերային ծագում արուեստից, այլ արուեստը՞ ընկերային:

Պ.– *Այո, ճիշդ այդպէս: Տպաւորապաշտներէն սկսեալ նկարիչները դարձան քննադատներ:*

Հ.– Իսկ ի՞նչ չափանիշներով նիմա դատում արուեստի գործերը: Արդեօ՞ք գեղեցիկը եւ «ազեղը» դեռեւս յարմար սառորդութիւններ են ընկերային. մասնաւորապէս «խօսել յաջող» եւ «անյաջող» գործերի մասին:

Պ.– *Բարդ հարց է: Գեղեցկութեան մասին կարելի է անշուշտ երկար խօսիլ: Ցամենայնդէպս գեղեցկութեան ըմբռնումն ալ կը փոխուի դարերու ընթացքին:*

Հ.– Գեղեցկութիւնը կարող է ոչ միայն արուեստի չափանիշը լինել, այլ նաեւ ինքը չափանիշներ ունենալ. ինչպիսին է «համաչափութիւնը»:

Պ.– *Կարեւոր է նամանաւանդ համեմատականութիւնը, որ նկարչութեան հիմքն է: Այս հարցերու մասին պէտք է նկարիչը խորհի, որովհետեւ նկարչութիւնը պատահականութեան արդիւնք չէ:*

Հ.– Ուրեմն կարո՞ղ ենք ասել, որ գեղեցկութիւնը դեռեւս արուեստի չափանիշն է:

Պ.– *Մեր նշած կէտերը ինչպէս համեմատականութիւն կամ համաչափութիւն շատ կարեւոր են, բայց այսօր նկարչութիւնը կը գերազանցէ այս տուեալները, որոնք այլեւս բաւարար չեն արուեստի համար:*

Հ.– Սակայն այստեղ ծագում է նաեւ մի ուրիշ հարց: Անշուշտ բաւարար չէ. հերիքում միայն յաջող եւ անյաջող արուեստի գործերը իրարից զանազանել. կանգ է առնել նաեւ այն չափանիշներու, որոնք արուեստը զատորոշում են ոչ-արուեստից: Ուրեմն առաջնակարգ տարբերութիւնը այստեղ նախ «արուեստ»ի եւ «ոչ-արուեստ»ի միջեւ է եւ յետոյ թերեւս՝ «գեղեցիկ» կամ «ազեղ» արուեստ:

Պ.– *Հարցը բարդ է: Արուեստի մէջ անփոփոխ կը մնայ խորքը՝ պահարանն է որ միշտ կը փոխուի, պահարանի մէջ եղած նամակը, պատգամը մինչեւ անոնք կը մնան: Այդ նամակը կը պարունակէ արուեստի յատկանիշը, խորքը, իմաստը: Դարերու ընթացքին նկարիչները կը փոխեն այդ պահարանը, բայց իրենց գոհունակութիւնը միշտ նոյնն է երբ գործի մը մէջ կը յաջողի արտայայտել այդ պատգամը, խորքը:*

Հ.– Իսկ ի՞նչ դեր է կատարում հանդիսատեսը:

Պ.– *Հանդիսատեսը եւ գոհունակութիւնը շաղկապուած են իրարու հետ եւ կիրքի կը վերածուին, երբ պատկերի մէջ ստեղծագործը ինքզինքը կը հաստատէ:*

Հ.– Ուրեմն զգացական մասը որին դու անդրադարձար...

Պ.– *Շատ կարեւոր է, բայց ունի իր չափը, այդ չափը պէտք է գիտնայ:*

«Ներկայ - Բացակայ». գործ՝ Ժան Գազանճեանի

Հ.– Ուրեմն զգացական մասը՝ որ ինքն դու անդրադարձար...

Պ.– *Շատ կարեւոր է, բայց ունի իր չափը, այդ չափը պէտք է գիտնայ:*

Հ.– Կարո՞ղ ենք արդեօք համընկնումներ չափանիշներ կիրառել, դասելու համար թէ. անցեալի, օրինակ՝ Ռեմբրանթի, եւ թէ ներկայի, օրինակ՝ Պոյսի, նկարչութեան մասին:

Պ.– *Անշուշտ, որովհետեւ արուեստի խորքը միշտ նոյնն է: Սակայն դժուար է գտնել այդ չափանիշները: Կարեւոր է չփոփոխուիլ նկարիչներուն հետ, խօսիլ իրենց գործերու մասին: Ես, օրինակ, չեմ սիրեր նկարագրել իմ գործերս, որովհետեւ կը դադրիմ ստեղծագործ ըլլալէ, բայց եթէ անհրաժեշտ է, կ'ընեմ:*

Հ.– Բայց մի թէ նկարագրութիւն եւ ընկերային նոյնը չեն:

Պ.– *Ոչ: Նկարագրութիւնը պատմողական է, մինչդեռ քննադատութիւնը ընդհանուր եւ աւելի հիմնական է: Սակայն ինձ համար դժուար է, ինչպէս ըսի, գոյները, գիծերը խօսքերու վերածել:*

Հ.– Ուրեմն ընկերային չի համընկնում ստեղծագործութեան հետ:

Պ.– *Այո, տեղ մը ստեղծագործութիւնը կը գերազանցէ քննադատութիւնը սահման մը, զոր կարելի է միստիկական, կրօնական կոչել: Ամէն դրաւ արուեստ այդ սահմանէն անդին չի կրնար քննադատուիլ կամ նկարիչը իրեն արուեստագէտ կը գգայ միայն խորքը եւ անրացատրելի երջանկութիւն մը գծերու ատեն:*

«Առիւծներու Գլուխներով Դարպասը». գործ՝ Ժան Գազանճեանի

Հ.– Կարո՞ղ ենք ասել, որ այս երջանկութիւնը գործը անկախացնում է նեղինակից:

Պ.– *Այո: Այդ միստիկական կամ կրօնական սահմանէն անդին սրբութիւն է, հարեմ: Արկածախնդրութիւնը այդ սահմանէն անդին սրբապղծութիւն է: Սակայն առանց այդ արկածախնդրութեան իրաւ նկարչութիւնը գոյութիւն չունի:*

Հ.– Ինչպէ՞ս ես գնահատում արդի նկարչութիւնը:

Պ.– *Այս ուղղութեամբ կը ցանկամ անդրադառնալ երեք կէտի: Նախ, ինչպէս ըսի, նկարիչը այսօր քննադատ է, երեւոյթ մը՝ որ նոր դժուարութիւններ կը յարուցէ: Երկրորդ, նկարիչները կրկին ըմբռնած են, որ արհեստը կարեւոր ազդակ մրն է նկարչութեան մէջ: Ռիթմէրը այս տեսակէտէն շատ նշանակալից երեւոյթ մրն է: Երրորդ, այսօր մեծ դեր կը խաղան ցուցասրահները, որոնք արուեստը միայն չեն ներկայացներ, այլ նաեւ դիտողները անոր մասնակից կը դարձնեն: Իրագեկ կայրրիաներ անշուշտ գոյութիւն ունին, բայց դժբախտաբար մեծամասնութիւնը պարզ վաճառականներ են:*

Հ.– Ի՞նչ դեր ունի Ռ. ժողովրդի մշակոյթը ստեղծագործութեան մէջ:

Պ.– *Ես յաճախ կը դիմեմ մեր նախնիներուն: Կը հիանամ Պիծակով եւ Ռոսլինով: Ասոնց գործերը ինձ համար միայն պատկերագարդ նկարներ չեն: Ես համոզուած եմ, որ հայ նկարիչները պէտք է ուսումնասիրեն այս գործերը եւ գտնեն իրենց խորհուրդը, իմաստը: Պիծակն ու Ռոսլին ինձ համար միշտ ներշնչման աղբիւր են, նոյնիսկ եթէ իրենց անմիջական ազդեցութիւնը իմ վրայ չի յայտնուիր: Ոչ թէ ուղղակի ազդեցութիւնն է կարեւորը, այլ վերը բուած նամակիս բովանդակութիւնը, խորհուրդը, պատգամը: Ցամենայնդէպս հիմնական է, որ անդրադառնանք հայկական ժողովրդական եւ մտաւոր արժէքներուն:*

Շնորհակալութիւն եւ յաջողութիւն Ժան:

Հարցազրոյցը վարեց՝
ՎԱՋՐԻԿ ԲԱՋԻԼ

ՀԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՖՐԻԿԷԻ ՈՍԿԵԱՅ ՍԻՐՏԸ

ԴԱՐԵՐ ԱՌԱՋ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏԱԲԱԾՈՒԱԾ Է ՀԱԲԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷԻ ՎՐԱՅ: ԱՅՍՕՐ ԳԱՄԲԱԲԱՆԱՅԻՆ ԼԱԲԻՐԻՆԹՈՍԻ ՄԸ ՊԱՏԵՐԸ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ ԱՆՈՐ ԵՐԵՔԵՄԵՒ ՓԱՌՔԻՆ

Երբ 1870ական տարիներուն Հարաւային Ափրիկէի մէջ գարմանահրաշ յայտնարերումի մը լուրը հասաւ Արեւմուտք, երեւակայական տարածայնութիւններ սկսան վխտալ: Հոն էր Շեպայի թագուհիին մայրաքաղաքը, Սողոմոն թագաւորին գանձը, Օֆիրի կորսուած երկիրը... Տեղեկութիւններ սփռուեցան գանգուածային պարիսպներով միջնարերդի մը, քարաշէն աշտարակներու, պալատներու, արձաններու, դամբարաններու եւ ամէնէն աւելի՝ ոսկիի անսահման աղբիւրներու մասին: Եւ այս բոլորը այնպիսի երկիրի մը մէջ, ուր արեւմտեան չափանիշներով՝ քաղաքակրթութիւնը ցեխէ հիւղակներէ աւելի յառաջ չէր գացած: Որոշ ժամանակ մը շրջանը վերածուեցաւ ոսկիի փնտռտուքով ճամբայելած արկածախնդիրներու թիրախի մը: Քանի մը տասնամեակ առաջ էր, որ հնագէտներ անդրադարձան, թէ իրենց դիմաց պարզուած ափրիկեան իրականութեան կարեւորութիւնը շատ աւելի մեծ նշանակութիւն ունէր, քան՝ թաքնուած հարստութիւնները կամ Աստուածաշունչին մէջ յիշատակուած առասպելները: Գտնուած էր Մեծն Զիմպապուէյի հնադարեան քաղաքը:

Խնդրոյ առարկայ աւերակները եգակի են: Ենթասահարային սաւոնիեն մը (կեղտական քարասեղաններու կամ տոլմէններու մեծագոյն կոթողը), որուն բուն նպատակը եւ ծագումը խորհրդաւոր կը մնան: Կրանիթի քառանկիւն կտորներով կառուցուած Մեծն Զիմպապուէյը կը տարածուէր 7 քառ. քմ.ի վրայ: Անոր պարիսպները երանգաւորուած էին մութ եւ բաց գոյնի քարերով: Ոմանք գարդարուած էին գարդանշաններով, ունէին գիկգակ միջանցքներ եւ միակտուր ժայռէ բաղկացած կոնաձեւ առեղծուածային աշտարակներ:

Դիւրին է ֆիգիքապէս նկարագրել Մեծն Զիմպապուէյը. բլուրէ ամրութիւն մը, որուն ստորոտին կը տարածուի կիսաբոլորակաձեւ պատսպարան մը եւ աւերուած բնակավայրերու մնացորդներ: Սակայն Մեծն Զիմպապուէյը երկրաչափական յղացքի որեւէ հետք չի պարգեր: Անիկա կարծէք կը թափառի հողին վրայ, առանց քառակուսի կամ կլոր որեւէ ձեւի: Այս բնահանուր անկանոնութեան մէջ տարօրինակութիւնները բացմաթիւ են: Ամբողջ յանգիստ պաշտպանուած է այն կողմէն, որ կը դիտէ հովիտը, սակայն անպաշտպան է միւս կողմէն: Քարայր մը կը ծառայէ իբրեւ բնական «բարձրախօս», ձայնը ուղղելով դէպի հովիտին աւերակները, մանաւանդ՝ դէպի արքայական կացարանը. բայց անկէ անդին՝ ոչ մէկ տեղ: Միակտուր կրանիթէ աշտարակներ կան ամբողջին մէջ: Անոնցմէ մէկուն բարձրութիւնը կը հասնի 10 մեթրի, սակայն ոչ մէկ ճամբայ կ'երեւի անոնց գագաթը բարձրանալու համար, ոչ այլ որեւէ ապացոյց, թէ անոնք երբեւիցէ տանիք կամ առաստաղ ունեցած են: Պատերը սկսած են կառուցուիլ եւ այլեւս չեն շարունակուած, առանց յստակ պատճառի: Անցքեր կ'առաջնորդեն ոչ մէկ տեղ: Կարճ խօսքով, Մեծն Զիմպապուէյը հնագէտներուն մղձաւանջն է:

ՀՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Սկիզբը եւրոպացիք կ'ենթադրէին, թէ ափրիկեան ոչ մէկ տեղ կրնար կառուցած բլայ կայն: Քարաշինութիւնը գրեթէ անծանօթ էր անոնց հանդիպած ափրիկեան ժողովուրդներուն: Նաեւ շրջանին բնակիչները կիսավայրի մակարդակի մը մնացած էին. անոնք քանի մը տարիէն աւելի չէին ապրեր մէկ շրջանի մէջ: Երբ արօտավայրերը սպառէին, կը գաղթէին: Մշտական կառոյցները անգործնական պիտի բլայէին անոնց համար:

Սակայն Մեծն Զիմպապուէյը առաջին անգամ ուսումնասիրած մարդիկը հանդիպած էին ափրիկեան քարաշէն քանի մը կառոյցներու եւ եկ-

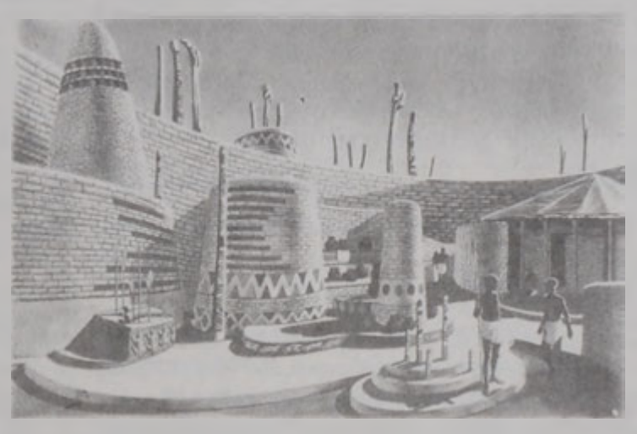

Մեծն Զիմպապուէյի միջնաբերդը աշխարհի հարստութիւններուն շտեմարանն էր: Անիկա դարեր շարունակ զարմացուցած է եւրոպացիները-վերագծուած նկար:

րակացուցած էին, թէ սակաւաթիւ ափրիկեցիներ քարաշինութեան յարմար քար կրնային ճարել: Քարի փոխարէն կը գործածէին ցեխ, որ եթէ համապատասխան հոգածութեան արժանանար, քարի չափ երկար կը դիմանար, սակայն շուտով կը փճանար կրակի, ջուրի եւ բնութեան աւերիչ երեւոյթներուն պարգուելու պարագային: Իսկ Մեծն Զիմպապուէյը ծածկուած էր քարի վրայ աճած բոյսերով, որոնք 8էն 18 սանթիմեթր հաստութեամբ հողի վերնախաւ մը կազմած էին: Բնակիչներուն համար բնական պիտի բլայր օգտագործել այս շինանիւթը, որ միաժամանակ երկու ծառայութիւն կրնար մատուցել, մէկ կողմ՝ իբրեւ քար, միւսը՝ իբրեւ հող:

Երկրորդ սխալ վերլուծումը այն ենթադրութիւնն էր, թէ Զիմպապուէյի տնտեսութեան գրխաւոր եւ մշտական հիմը հօտ արածելը եղած է: Փաստօրէն շրջանը առեւտրական կեդրոն եղած է այն ժամանակներուն, երբ Եւրոպան տակաւին հագիւ դուրս եկած էր Մթին դարերէն: Նման ընկերութիւն մը ամէն տեսակի կարիք պիտի զգար մշտական կառոյցներու: Սպիտակամորթ առաջին մարդուն Ափրիկէ մուտքէն շատ աւելի առաջ, Ափրիկէի արեւելեան ծովամասը վաճառականներ կ'ընդունէր Հնդկաց ովկիանոսի շրջակայքէն: Միջին Արեւելքէն, Հնդկաստանէն, Ինտոնեզիայէն եւ Զինաստանէն վաճառականներ կ'երթային հոն պատրաստ ապրանք փոխանակելով հում նիւթերու հետ: Ափրիկեցիք սովորաբար կը ստանային ուլունք եւ հագուստեղէն, իսկ այցելուները կը հեռանային իրենց հետ տանելով հանքային արտադրութիւններ, փղոսկր եւ կերիներ:

ՈՍԿԻԻ ՃԱՄԲԱՆԵՐ

Ովկիանոսներէն անդին ճամբաներ բաց եղած են դարեր առաջ, հաւանաբար՝ Ն.Ք. 200 թուականէն ի վեր, երբ հնդիկ վաճառականներ առեւտուր կ'ընէին Միջագետքի սումերական թագաւորութեան հետ. Սակայն վաճառականութիւնը կգայլիօրէն ծաղկեցաւ Դրդ դարուն, իսլամութեան տարածումով: Քաղաքային կրօն մը բլլալով, իսլամութիւնը մարդուժի աննախընթաց պահանջ մը ստեղծեց. կերիներ անհրաժեշտ էին Միջին Արեւելքի տարածքին յայտնուած նոր քաղաքները կերակրելու համար: Ոսկին անհրաժեշտ էր այս քաղաքներուն գոյատեւումին համար: Իսկ ոսկին եւ կերիները հագուստ էին մանաւանդ՝ ոսկին, որ այդ օրերուն կու գար միայն չորս կեդրոններէ. Արեւմտեան Ափրիկէէն, որ շատ հեռու էր, Կեդրոնական Ասիայէն, որ քաղաքական կետնի վրայ անկայուն էր, Նուպիայէն եւ Հնդկաստանէն, որոնց հանքերը գրեթէ սպառելու մօտ էին: Արար վաճառականներ «կը հնձէին» Ափրիկէի արեւելեան ծովափը:

Սկիզբը անոնք չէին երթար Մատակասքարի հիւսիսային ծայրամասէն անդին, որ Հնդկաց ովկիանոսէն փչող անձրեւաբեր հովերը (մոնսուն) աննախատեսելի կը դառնային: Հաւանաբար 10րդ դարուն է, որ ծովագնացներ յանդգնեցան արկածախնդրական ճանապարհորդութիւններ կատարել դէպի անծանօթ վայրեր:

Անոնց բերած լուրերը քաջալերելի էին: Ափրիկէի խորերը կար շրջան մը, ուր կարելի էր գտնել մարդոց ցանկացած բոլոր բաները: Լուրը տարածուեցաւ, նաեւ սկսան թիավարել, ծնունդ առաւ Մեծն Զիմպապուէյը: Սակայն դիւրին չէր հոն հասնիլ: Մօտաւոր մակերեսէն 600էն 1200 մեթր բարձրութեան վրայ գտնուող այս երկիրը կարելի էր թափանցել այնպիսի կետերու վրայով, որոնք կը գոյանային միայն անձրեւային եղանակներուն: Անիկա նաեւ շրջապատուած էր ափրիկեան մահացու ճանճերով (ցեցէ) եւ մժեղներով. առաջինը քնանալու հիւանդութիւն մը կը պատճառէր, իսկ երկրորդը՝ ճահճատենդ (մալարիա): Սակայն ճամբորդութիւնը կ'արժէր...: Շրջանը ունէր հագարաւոր քիլոմեթր տարածութեան վրայ արածող հօտեր եւ հանքային հարուստ աղբիւրներ: Հոն կար երկաթ, պղինձ եւ անագ, ոսկի՝ գարմանալի առատութեամբ. այնքան, որ քարերու ատեն կարելի էր կետնէն հաւաքել...:

ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐ

Նախապէս վաչկատուն տեղացիները այժմ սկսան տեսնել նստակեաց կեանքի մը առաւելութիւնները: 11րդ դարէն սկսեալ թրծուած քարէ կառուցուած պատեր սկսան բարձրանալ երկրին տարածքին: Այս պատերով բնակարաններ չէին կառուցեր (անոնք տակաւին ցեխով կը շինէին), այլ կը շրջափակէին կենսական կառոյցներ, ինչպէս՝ քրտալներ (անասնանոցներ), բլուրներու կից գտնուող հողաշերտեր եւ ծիսական կեդրոններ: Մինչ վաճառականութիւնը սկսաւ ծաղկիլ, բնակավայրերը սկսան բազմանալ: Օրինակ, լեռնային Ինիանկա արուարձանին մէջ բարձրացան դարատափներու, ջրամուղներու եւ բարձրանիստ ամրոցներու գարմանահրաշ համալիրներ, որոնք կը ծածկէին աւելի քան 390 քառ. քմ. տարածութիւն: Զայն կառուցողները հաւանաբար ձեռքով վերաղասաւորուած են 260 միլիոն թոն ժայռ եւ հող...: Այդ ժամանակներուն անիւը տակաւին անծանօթ էր Ափրիկէին: 1898ին հանքագէտ Թիլֆրորտ Էտուրրտ այցելած է այս շրջանը եւ գարմացած է, որ դարատափները հարթուած են «այնպիսի ճշգրտութեամբ, զոր կարելի է իրագործել միայն մեր թուարանական լաւագոյն գործիքներով»:

Նոյնքան տպաւորիչ էր քարէ կառոյցներուն որակը: Մեծն Զիմպապուէյի միջնարերդէն աւելի փոքր կառոյցներ, փոքր Զիմպապուէյներ յայտնարերուած են Զիմպապուէյի, Մոզամպիքի եւ Հարաւային Ափրիկէի տարածքներուն: Շոնա լեզուով «զիմպապուէյ» կը նշանակէ «քարաշէն բնակարան»: Շատ քիչ բան յայտնի է անոնց բնակիչներուն մասին: Սակայն անոնք արձանագրութիւններ ձգած են այն մարդոց մասին, որոնց հետ վաճառականութիւն բրած են: Սաուֆփանսպրրկի լեռներուն վրայ քարայրէ մը յայտնարերուած ժայռապատկերներ կը պատկերեն պարսիկ չորս վաճառականներ, լայն շալվարներով, հաստ գօտիներով եւ սրածայր գրխարկներով: Օտար վաճառականները իրենց կնիքը ձգած են հոն. մինչեւ այսօր Զիմպապուէյի ծովեզերքէն դէպի ցամաքին խորերը շարուած են արմաւենիներ: Անոնք դարեր առաջ պոկուած քարերու «ժառանգորդներ» են:

ՆՈՐ ԶԻՄՊԱՊՈՒԷՅԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Արտածումը Մեծն Զիմպապուէյի գոյութեան միակ պատճառը չէր: Ամէն նորափթիթ քաղաքակրթութեան նման անիկա ունէր երկրագործական ամուր հիմ մը: Նախրապանութեան հրսկայական տնտեսութիւն մը կը գործէր հսկայական տարածութիւններու վրայ: Ամառը հօտերը կ'արածէին բարձր արօտավայրերու վրայ, իսկ ձմեռը, երբ ցեցէ ճանճեր կ'անշարժանային, կ'իջնէին պաշտպանեալ արօտավայրերը: Կեդրոնաձիգ իշխանութեան ուժը հիմնուած էր կրօնի վրայ: Մեծն Զիմպապուէյի արքայական կացարանին պատերուն վրայ փորագրուած են սրբազան արծուաձուկի նկարներ: Արծուաձուկը «պայծառ փետուրներով թռչունն» էր, զոր գիմպապուէյցիք կ'ընդունէին իբրեւ իրենց առաջնորդը: Այսօր անիկա կարդարէ Զիմպապուէյի ազգային դրօշակը եւ զրամանիշը:

Այսուհանդերձ կասկած չկար արտաքին տրնտեսութեան կարեւորութեան մասին: Ամէնէն լաւ վաճառք արձանագրողը երկաթն էր: Զիմպապուէյի կակուղ փղոսկրը փորագրելը աւելի դիւրին էր, քան ասիականը, որ աւելի կարծր կ'բլլար: Պղինձն ու անագը մեծ արժէք ունէին պրոնզի յաճախորդներուն համար: Սակայն ամէնէն աւելի շրջանը հռչակաւոր էր իր ոսկիով. ուղղահայեաց հանքերը կը շահագործուէին անխնայ կերպով: Խոյխոյի կամ, եւրոպացիներու անուանումով, հոթենթոսցեղէն կիներ, մանուկներ եւ կարճահասակ այրեր բռնի կ'ուղարկուէին 25 սմ. ճեղքերէ վար. կիները եւ երեխաները ոսկի պարունակող գանգուածային ժայռեր կը գլորէին, մինչ այրերը գանոնք կը տաքցնէին եւ ջուրով կը լուային, մետաղը արտաբերելու համար: Նոյնիսկ այդ ժայռերուն բեկորները արժէք ունէին եւ մերօրեայ չափանիշներով հարստութիւն մը կ'արժէին... անոնց մէջ մնացած 85 կրամ ոսկին ոչինչ կը համարուէր, բաղդատած ամբողջ գանգուածային արտաբերուած մէկ թոնին:

Այս ամբողջ տնտեսութիւնը հակակշռողը Մեծն Զիմպապուէյի միջնարերդն էր: Մայրաքաղաքը մօտ չէր արտադրութեանց կեդրոնին: Մեծն Զիմպապուէյը հաւանաբար արքայանիստ վայր մը եւ մթերանոց մը էր, ուր կ'ամբարուէր շրջանին արտադրութիւնները, մինչեւ որ անձրեւները տեղային, գետերը լեցուէին եւ վաճառականները անգամ մը եւս իրենց ճամբան գտնէին ցեցէներու գօտիներուն ընդմէջէն:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԸՆՏԱՆԻՔ ՄԸ

Իսկ որո՞նք էին արքայական ընտանիքին անդամները. ոչ ոք գիտէ: Թէեւ սկիզբը կը կարծուէր, որ անոնք ափրիկեցի չէին, սակայն այժմ կ'ենթադրուի, որ հանքագործներէն տարբեր դասակարգ մը էին: Մեծն Զիմպապուէյը Հարաւային Ափրիկէն կառավարող ուժը եղած է մօտաւորապէս 400 տարի, իր գագաթնակէտին հասնելով 14րդ եւ 15րդ դարերուն: Անոր իշխանաւորները գարմանահրաշ պերճանք կը վայելէին: Կը գործածէին չինական մինկ թագաւորութեան շրջանին արտադրուած խեցեգործական իրեր եւ վենետիկեան, Ինտոնեզիայէն եւ Հնդկաստանէն բերուած գոհարեղէն: Ունէին Հայէպէն բերուած գունաւոր ապակեղէն: Իրենց հասողութեան սահմաններուն մէջ կար նոյնիսկ գինի,

Տարօրինակ պաշտպանութիւն. այնպիսի կողմէ մը, ուր կը գտնուին թագաւորութեան շտեմարանները եւ պալատները:

Միջնաբերդին խորհրդաւոր լաբիւրինթոսէն անցք մը:

Արտաքին պատին վրայ զարդանշանները արդեօք իբրեւ ուղեցոյց ծառայած են...

9

Քաղեց Լ. ԿԻԼԻՃԵԱՆ - ՍՐԱՊԵԱՆ

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ԱՂԲԻՒՐԸ

Առաջին հազարամեակէն ի վեր արաբ պատմաբաններ խօսած են հարաւային երկիրի մը մասին, ուրկէ Շեպայի թագուհին գանձեր հայթայթած է Սողոմոն թագաւորին գանձարանին:

Աշխարհագրագէտ Մասուտի 10րդ դարուն այնքան տպաւորուած է Մեծն Զիմպապուէյի հարստութեամբ, որ գիրք մը գրած է անոր մասին: 1502ին փորթուգալցի ճամբորդ մը արաբներէն լսած է՝ «հրաշալի կերպով հարուստ հանքի մը մասին, որմէ Սողոմոն թագաւորը երեք տարին անգամ մը անսահման ոսկի կը հանէր»...:

Շատ հաւանաբար նման տեղեկութիւններ կ'առնչուէին Մեծն Զիմպապուէյի: Պատմութիւնը կ'ըսէ, թէ Մեծն Զիմպապուէյի թագաւորութեան զենիթին, 14րդ դարուն, իշխանաւոր մը՝ բուստէ (*քորալ*) շինուած 100 սենեակ կառուցել տուած է արտաքին առեւտուրի եկամուտով:

Երբ 15րդ դարու վերջերը եւրոպացիք Ափրիկէ թափանցեցին, Մեծն Զիմպապուէյի թագաւորութիւնը անհետացած էր եւ առասպելներ ու աւերակներ միայն մնացած էին:

Եւրոպացի վաճառական մը կը սակարկէ ափրիկեցիի մը հետ:

1609ին հետախոյզ մը գրած է. Մաւրիտանացիները կ'ըսեն, թէ այս բնակարանները ժամանակին Շեպայի թագուհիին շտեմարանները եղած են»: Իսկ 19րդ դարուն ափրիկեցիք կ'ըսէին, թէ Մեծն Զիմպապուէյը շինուած էր սպիտակամորթներու կամ օտարներու կողմէ:

Հաւանաբար ճշմարտութիւնը ընդմիշտ թաղուած պիտի մնայ: 1890ին խումբ մը արկածախնդիրներ, որոնք իրենք զիրենք կը կոչէին «Հնադարեան Աւերակներու Ընկերութիւն», աւերակներ պեղելու բացարձակ իրաւունք ձեռք ձգեցին: Ամբողջ հարստութիւն մը կորսուեցաւ եւ հնագիտական ուսումնասիրութեան հետքեր չքացան անոնց պատճառով: Կ'ըսուի, թէ արկածախնդիրներէն մէկը հսկայական արժէք ներկայացնող ոսկեայ իրեր գտած է... գէթ անոր համար Սողոմոն թագաւորին հանքերը իրականութիւն դարձած են...:

Մարզական Մարզական

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՍՊԱՆԻԱ - ՆՈՐՎԵԿԻԱ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Սուպիսարեթա

Յառաջիկայ Հորեքշաբթի օր, Սպանիա ֆութպոլի բարեկամական մրցում մը պիտի կատարէ Նորվեկիոյ դէմ, Լաս Փալմասի մէջ:

Սպանիոյ մարգիչը՝ Խաւիէ Ռլեմենթէ դաշտ պիտի ներկայացնէ բերդապահ Թոնի Խիմենէսը, որ Սպանիոյ հետ շահեցաւ Պարսելոնայի Ոլիմպիականի մրցաշարքին աւարտականը:

Սպանիոյ ազգային խումբին վեթերան բերդապահը Անտոնի Սուպիսարեթա (Վալենսիա) վիրաւոր ըլլալով, իր տեղը պիտի տայ Թոնիին, որ մաս կը կազմէ Էսպանիոլ Պարսելոնային:

Անխէլ Նատալ

Խիմենէս այս յայտարարութիւնը իմանալէ ետք ըսաւ. «Էսփանիոլի բոլոր մարզիկներն ալ վստահաբար որպէս պիտի ըլլան այս լուրով որովհետև առանց անոնց մարզիչը զիս նկատի պիտի չառնէր բարեկամական այս մրցումին համար»:

Մարզիչը նկատի առաւ նաեւ յառաջապահ Խուլիո Սալինասը (Ափորթինկ Խիխոն), որ ազգային խումբին հետ կատարած է աւելի քան 50 միջազգային մրցում, բայց վերջին շրջանին նկատի չէր առնուեր մարզիչին կողմէ:

Ստորեւ՝ Սպանիոյ կազմը.

ԲԵՐԴԱՊԱՀՆԵՐ.- Թոնի Խիմենէս (Էսփանիոլ) եւ Խոսէ Քանիզարէս (Ռէալ Մատրիտ):

ՅԵՏՍԱՊԱՀՆԵՐ.- Ֆերնանտո Հիերո, Ռաֆայէլ Ալքորթա (Ռէալ Մատրիտ), Ալպերթո Պելսուէ (Ռէալ Սարակոսա), Ալպէր Ֆերէր, Ապելարտո Ֆերնանտէս, Սերճի Պարխուան եւ Միկէլ Անխէլ Նատալ (Պարսելոնա):

ՄԻՋՆԱՊԱՀՆԵՐ.- Լուիս Էնրիքէ Մարթինէս (Ռէալ Մատրիտ), Ֆրան Կոնզալէս եւ Տոնաթօ (Տնփորթիո Ռորունա):

Խիլէն Կէսրեր

ՅԱՐԻՒԱՋԱՊԱՀՆԵՐ.- Խուլիո Սալինաս (Ափորթինկ Խիխոն), Խաւիէ Մանխարին (Տեփորթիո Ռորունա), Խիլէն Կէսրերս (Աթլեթիքօ Պիլպաօ), Անտոնի Կոյխուէնէա (Աթլեթիքօ Պիլպաօ), Խուան Փիցի (Թեներիֆէ), Ռիքօ Նարվաէս եւ Խոսէ Լուիս Ռամիրեսը (Աթլեթիքօ Մատրիտ):

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԽՈՒՄԲԵՐԸ ԵՈՒ.Է.ՖԱ.ԻՆ ՀԵՏ ԺՈՂՈՎ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐԵՆ

Եւրոպական աւելի քան 30 ակումբներ Հորեքշաբթի օր Ժրնեւի մէջ ժողովի պիտի նստին Եւրոպայի ֆութպոլի ֆեդերասիոնին՝ Եու.Է.Ֆա.ին հետ, ֆութպոլի ապագայի վիճակը քննարկելու համար, վերջին Պոսմանի օրէնքէն ետք:

Եւրոպայի լաւագոյն 12 երկիրներէն Յական ներկայացուցիչներ (ակումբի) պիտի քննարկեն նաեւ Եւրոպայի «Սուփըր Լիկ» անունով նոր մրցաշարքի մը ծնունդին մասին:

Եու.Է.Ֆա.ն յայտնեց, թէ այս ժողովին կրնայ որոշել նաեւ եւրոպական մրցումներու աւելի ընդարձակ ձեւով պատկերասփռումը:

Անցեալ Դեկտեմբերի Պոսմանի դատն ետք, Եւրոպայի ատեանը ֆութպոլի աշխարհը տակնուվրայ բրած էր, եւ Եու.Է.Ֆա.ն նեղ կացութեան մատնած: Հետարի պայքարէ ետք, պելճիքացի ֆութպոլիստ Եան Մարք Պոսման, շահած էր դատը եւ Եու.Է.Ֆա.ի փոխանցումներու օրէնքները ինչպէս նաեւ օտար մարզիկներու սահմանափակ թիւի օրէնքները դէմ էին եւրոպական պետութիւններու մէջ աշխատողներու ազատութեան:

Անշուշտ օրէնքի փոփոխութիւնը ի նպաստ հարուստ խումբերուն պիտի ըլլայ, որոնք մեծ թիւով օտար մարզիկներ պիտի ունենան իրենց տեղացի:

Եւրոպական երկիրներու ֆեդերասիոններ, որոնց ակումբները առնուազն 3 անգամ հասած են եւրոպական 3 բաժակներու աւարտականին, կրնան դրկել Յական ներկայացուցիչ այս ժողովին:

Հակառակ ասոր, Աւստրիա, Փորթուգալ եւ Շուէյտ միայն 2 ներկայացուցիչ կը դրկեն: Հորեքշաբթի օրուան ժողովէն ետք, 2 օրուան վրայ պիտի երկարի նաեւ Եու.Է.Ֆա.ի եւ բաժակակիր խումբերու մրցաշարքերու քանոնագրութիւնը:

Իտալիոյ ազգային խումբին մարգիչը՝ Արիկո Սաքի, իր պայմանագրութիւնը երկարաձգեց մինչեւ 1998ի աւարտը, վրատահեցնելով թէ ներկայ պիտի ըլլայ 1998ի Մոնտիալի աւարտականի մրցումներուն, անշուշտ եթէ Իտալիա կարենայ հասնիլ աւարտականներուն:

Ան պիտի կանձէ տարեկան 1.08 միլիոն տոլար:

Իտալիոյ ֆութպոլի ֆեդերասիոնին մէկ պատասխանատուն յայտնեց, որ վեց ամիս անոր պայմանագրութիւնը նորոգելով, անոնք առիթ մը եւս պիտի ունենան որոշելու համար, թէ արդեօք Սաքի պէտք է մարգիչ մնայ 1998ի Մոնտիալի աւարտականի մրցումներուն ալ, որ տեղի պիտի ունենայ Յունիսէն Յուլիսի միջեւ (1998):

Արիկո Սաքի

Սաքիի հետ Իտալիա հասաւ 1994ի Մոնտիալի աւարտականին, իսկ այս տարի պիտի մասնակցի Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցաշարքի աւարտականներուն, որոնք տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Յունիսին, կազմակերպիչ երկրին՝ Անգլիոյ մէջ:

ՍԱՔԻ ԵՐԿԱՐԱՁԳԵՑ ԻՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՄՐԵՑՈՒՑԻՉԻՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Անգլիոյ ֆութպոլի ֆեդերասիոնը շաբաթավերջին 12 ամիս կախակայեց Էյմրն Օրիվնթի (Գ. դասակարգ) մարգիկներէն Ռոժէ Սթանիսլաուսը, թմրեցուցիչ գործածած ըլլալու յանցանքով:

27 տարեկան այս մարգիկը, անցեալ Նոյեմբեր 25ին, Պարնէթիդէմ մրցումին թմրեցուցիչ նիւթեր գործածած էր. վերոյիշեալ մրցումը վերջ գտած էր Օրիվնթի պարտութեամբ (3 - 0):

Ֆեդերասիոնը փաստելէ ետք, որ ան իսկապէս այդ արարքը կատարած է, միայն 12 ամիս կախակայեց վերոյիշեալ մարգիկը, նկատի առնելով, որ ան ցրկեանս կրնար պատժել Ռոժէն:

Ռոժէ չփորձեց ինքզինք արդարացնել, այլ միայն յայտնեց, որ այդ մրցումէն քանի մը օր առաջ թմրեցուցիչ գործածած էր:

1965ին Անգլիոյ ֆեդերասիոնը աններող եղաւ, երբ Շեֆիլտ Ունենտէյի երեք մարգիկները՝ Փիթըր Սվանը, Թոնի Քէյը եւ Տէյվիտ Լէյնը ցկեանս կախակայեց, որովհետեւ անոնք մրցումը ծախած ըլլալու յանցանքով ամբաստանուեցան:

Անգլիոյ ֆեդերասիոնը 1915ին այ ցկեանս կախակայած էր Օլտհէմի մարգիկներէն Պիլի Քուքը, որ Միտրլսպորոյի դէմ մրցումին, կարմիր քարտ մը ստանալէ ետք չէր ուզած դաշտէն դուրս գալ:

ՆԱՅՃԻԼ ՍՓԻՆՔ ԼՔԵՑ ԱԹՈՆ ՎԻԼԱՆ

Բերդապահ Նայճիլ Սփինք, որ 19 տարիէ ի վեր կը կրէ Աթոն Վիլայի շապիկը, անցեալ շաբաթ լքեց իր կապմը եւ ազատ փոխանցումով մը միացաւ Ուէսթ Պրոմուիչին (Ա. դասակարգ):

37 տարեկան Սփինք, որ 1983ին Անգլիոյ ազգային խումբին հետ միայն մէկ միջազգային մրցումի մասնակցած է, երկուքուկէս տարուան պայմանագրութիւն մը ստորագրեց իր նոր ակումբին հետ:

Սփինք Աթոն Վիլայի հետ 1982ին շահեցաւ Եւրոպայի բաժակի մրցաշարքի աւարտականը, երբ անգլիացիները պարտութեան մատնեցին Պայէրն Միւնիխը:

Նայճիլ Սփինք

Վերոյիշեալ մրցումին, ան պահեստի բերդապահն էր, բայց դաշտ ներկայանալով, փոխարինեց խումբին հիմնական բերդապահը՝ Ճիմի Ռիմըրը, որ վիրաւորուած էր:

Վիլայի հետ Նայճիլ Սփինք 460 մրցումի մասնակցած է:

1998ի ՄՈՆՏԻԱԼԻՆ ԶՏՈՒՄԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Շաբաթավերջին, կատարուեցան նաեւ Ա. եւ Գ. խմբակներուն մրցումներուն յայտագիրը:

Այսպէսով, բոլոր խմբակներուն ալ յայտագիրը յստակացաւ բացի Զ. խմբակէն, որուն յայտագիրը պիտի յայտարարուի Փետրուար 15ին:

Նշենք, թէ Զ. խմբակին մաս կը կազմեն Սպանիա, Զեխիա, Սլովաքիա, Եուկոսլաւիա, Մալթա եւ Ֆարս կղզիներ:

Ա. ԽՄԲԱԿ

Ա. խմբակին զտումի մրցումներուն յայտագիրը հետեւեալն է. խմբակին մաս կը կազմեն Դանիա, Յունաստան, Խրուաթիա, Սլովենիա եւ Պոսնիա:

●1996.-

Ապրիլ 24՝ Յունաստան – Սլովենիա
Սեպտեմբեր 1՝ Յունաստան – Պոսնիա
Սեպտեմբեր 1՝ Սլովենիա – Դանիա
Հոկտեմբեր 9՝ Դանիա – Յունաստան
Հոկտեմբեր 9՝ Պոսնիա – Խրուաթիա
Նոյեմբեր 9 կամ 10՝ Սլովենիա – Պոսնիա
Նոյեմբեր 10՝ Խրուաթիա – Յունաստան:

●1997.-

Մարտ 29՝ Խրուաթիա – Դանիա
Ապրիլ 2՝ Խրուաթիա – Սլովենիա
Ապրիլ 2՝ Պոսնիա – Յունաստան
Ապրիլ 30՝ Դանիա – Սլովենիա
Ապրիլ 30՝ Յունաստան – Խրուաթիա
Յունիս 8՝ Դանիա – Պոսնիա
Օգոստոս 20՝ Պոսնիա – Դանիա
Սեպտեմբեր 6՝ Խրուաթիա – Պոսնիա
Սեպտեմբեր 6 կամ 7՝ Սլովենիա – Յունաստան
Սեպտեմբեր 10՝ Դանիա – Խրուաթիա
Սեպտեմբեր 10՝ Պոսնիա – Սլովենիա
Հոկտեմբեր 11՝ Յունաստան – Դանիա
Հոկտեմբեր 11՝ Սլովենիա – Խրուաթիա:

Գ. ԽՄԲԱԿ

Գ. խմբակին զտումի մրցումներուն յայտագիրը հետեւեալն է. խմբակին մաս կը կազմեն Նորվեկիա, Զուիցերիա, Ֆինլանտա, Հունգարիա եւ Ազրպէյճան:

●1996.-

Յունիս 2՝ Նորվեկիա – Ազրպէյճան
Օգոստոս 31՝ Ազրպէյճան – Զուիցերիա
Սեպտեմբեր 1՝ Հունգարիա – Ֆինլանտա
Հոկտեմբեր 6՝ Ֆինլանտա – Զուիցերիա
Հոկտեմբեր 9՝ Նորվեկիա – Հունգարիա
Նոյեմբեր 10՝ Զուիցերիա – Նորվեկիա
Նոյեմբեր 10՝ Ազրպէյճան – Հունգարիա:

●1997.-

Ապրիլ 2՝ Ազրպէյճան – Ֆինլանտա
Ապրիլ 30՝ Նորվեկիա – Ֆինլանտա
Ապրիլ 30՝ Զուիցերիա – Հունգարիա
Յունիս 8՝ Ֆինլանտա – Ազրպէյճան
Յունիս 8՝ Հունգարիա – Նորվեկիա
Օգոստոս 20՝ Ֆինլանտա – Նորվեկիա
Օգոստոս 20՝ Հունգարիա – Զուիցերիա
Սեպտեմբեր 6՝ Զուիցերիա – Ֆինլանտա
Սեպտեմբեր 6՝ Ազրպէյճան – Նորվեկիա
Սեպտեմբեր 10՝ Հունգարիա – Ազրպէյճան
Սեպտեմբեր 10՝ Նորվեկիա – Զուիցերիա
Հոկտեմբեր 11՝ Ֆինլանտա – Հունգարիա
Հոկտեմբեր 11՝ Զուիցերիա – Ազրպէյճան:

ՃՕ ՔԻՆԻՐ Չ'ՈՒԶԵՐ ԱՅԻՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԻՆ ՍԱՐԶԻՉ ՆՇԱՆԱԿՈՒԻԼ

Ուիմպլտընի մարգիչը՝ Ճօ Քինիր շաբաթավերջին յայտնեց, որ դժբախտաբար Այիրի ազգային խումբին մարգիչը չի կրնար ըլլար, հետեւաբար կը ցաւի ըսելու, որ դժբախտաբար կը մերժէ Այիրի ֆութպոլի ֆեդերասիոնին այդ առաջարկը:

«Այիրի ֆեդերասիոնին պատասխանատուներուն հետ երկուքուկէս ժամ բանակցելէ ետք անոնց յայտնեցի, որ այդ պաշտօնը բարձր պատիւ մը պիտի ըլլայ ինծի համար, բայց ներկայիս պահը երբեք յարմար չէ: Այժմ ես 46 տարեկան եմ եւ միայն քանի մը տարի եւս կրնամ շարունակել պաշտօնս, Անգլիոյ բարձրագոյն դասակարգին մէջ», կ'ըսէ Ճօ:

Քինիր, որ Այիրի հետ 1960ականներուն եւ 1970ականներուն 26 միջազգային մրցումի մասնակցեցաւ, կը յայտնէ, որ «ազգային» խումբին մարգիչ ըլլալը իմ երազս էր, բայց այս օրերը անցեալին կը պատկանին եւ կը փափաքիմ, որ այդ պաշտօնը այլ անձի մը տրուի»:

Հաւանական է, որ Այիրի ազգային խումբին նախկին խմբապետը, Միք Մաքարթի, որ այժմ Միլուոլի մարգիչն է, ըլլայ Ճէյքի Զարլթընին յաջորդը, որ չկրցաւ Այիրը հասցնել Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցաշարքի աւարտականին:

Մարզական Մարզական

ՊՈՔԱ ԺՈՒՆԻՈՐԶ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ 1-1

Հայաստանի ֆութպոլի ազգային խումբը, որ այժմ Հարաւային Ամերիկա կը գտնուի, բարեկամական քանի մը մրցում կ՚ունենայ, պատրաստուելու համար 1998ի Մոնտրալի գտումի մրցումներուն հեռանկարով. շաբաթավերջին կարեւոր մրցում մը կատարեց Արժանթինի մէջ, բազմիցս ախոյեան Պոքա Ժունիորզի դէմ:

Պոքա Ժունիորզ, որուն մաս կը կազմէ ֆութպոլի պատմութեան լաւագոյն մարզիկներէն՝ Տիեկո Մարատոնան, 1-1 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրեց Հայաստանի ազգային խումբին հետ:

Պոքայի կողը նշանակեց Արժանթինի ազգային խումբին մարզիկներէն Ռլաուտիո Ռանիճիա, իսկ Հայաստանի կողը նշանակեց Արթիւր Պետրոսեան:

Հաւանական է, որ այսօր, Հայաստանի ազգային խումբը մրցի Արժանթինի ազգային խումբին դէմ:

«ՀԱԺ» ՄԱՀՄՈՒՏ ՀԱՄՄՈՒՏԻ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՄՐՑՈՒՄԻՆ՝

ՆԸԺՄԷ - ԱԿՈՒՄԲՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ 3-1

Երէկ, Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ, տեղի ունեցաւ Նրժմէի վեթերան յառաջապահ «Հաժ» Մահմուտ Համմուտի հրաժեշտի մրցումը:

Մրցումը իրարու դէմ կը հանէր Նրժմէն եւ ախոյեանութեան մասնակցող ակումբներէն մարզիկներու հաւաքականը: Այս հաւաքականին մաս կազմեցին նաեւ եգիպտացի 3 ֆութպոլ կատներ, ինչպէս նաեւ սուրիացի 2 ֆութպոլիստներ:

Մրցումին մասնակցեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի միջնապահ Վահէ Զաքրեան, որ վերջին վայրկեանին նկատի առնուած էր Դրոյի փոխարէն: Վաչէ միայն Ա. կիսախաղին մասնակցեցաւ:

Նրժմէ 3-1 արդիւնքով յաղթականդուրս եկաւ: «Հաժ» Համմուտ նշանակեց Նրժմէի առաջին կողը: Ան Ա. կիսախաղի 35րդ վայրկեանին դաշտէն հեռացաւ եւ իր շապիկը փոխանցեց իր յաջորդին՝ Հայտար Հայէքի, որ ըստ Համմուտի՝ իր յաջորդը պիտի ըլլայ Նրժմէ ակումբին մէջ: Հայտար Նրժմէի 3րդ կողը նշանակեց:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

ՀԱՐԱՔԷԹ ՇԱՊԱՊ՝ ՔԱՌՈՐԴ ԱԻԱՐՏԱԿԱՆԻՆ ՀԱՍՆՈՂ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱԶՄԸ

Շաբաթ օր, Սայտայի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ Լիբանանի ֆութպոլի բաժակի մրցաշարքի 18րդ հանգրուանի վերջին մրցումը, Շապապ Սահէլին եւ Հարաքէթ Շապապի միջեւ:

Հարաքէթ Շապապ, որ ախոյեանութեան մրցումներուն գծով մեծ դժուարութիւններու առջեւ կը գտնուի, յաջողեցաւ 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնել Սահէլը եւ հասնիլ քառորդ աւարտականին:

Ստորեւ քառորդ աւարտականի մրցումներուն յայտագիրները՝ (թուականները անորոշ).

Հ.Մ.Ը.Մ. - Անսար
Սաժէս - Սաֆա
Պըրժ - Հարաքէթ Շապապ
Նըժմէ - Իսլահ Պըրժ Շիմալի

«ԱԶԴԱԿ»ի հեռաձայնի թիւերը

«Ազդակ»ի հետ հեռաձայնային կապ պահելու համար, կը խնդրուի հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն — 260115, 260780 եւ 583026

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Նուարդ Անտոնեան
Տէր եւ տիկին Միշել Անտոնեան
Տէր եւ տիկին Գրիգոր Արսլանեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Ռագմիկ Գալայճեան
Տէր եւ տիկին Բաֆֆի Քէշիշեան
Տէր եւ տիկին Պետրոս եւ Կարապետ Անտոնեան
Պետիկեան, Լէփլճեան եւ Սերայտարեան
ընտանիքներ

եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր, աներոջ եւ հարազատին՝

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆՏՈՆԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Կիրակի, 4 Փետրուար 1996, երեկոյեան ժամը 5ին, սրտի տագնապի հետեւանքով:

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Երկուշաբթի, 5 Փետրուար, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Նոր Ատանա թաղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:

- *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*
- *Ցաւակցութիւնները կ՚ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը՝ Զալքա, Երկուշաբթի 5, Երեքշաբթի 6 եւ Չորեքշաբթի 7 Փետրուարին:*

ԱՖՐԻԿԷԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱԻԱՐՏԱԿԱՆԻՆ՝

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ - ԹՈՒՆՈՒԶ 2-0

Երկու կոյ՝ երկու վայրկեանի մէջ, Մարք Ուիլիրմսի միջոցաւ, բաւարար եղան որ Հարաւային Ափրիկէ պարտութեան մատնէ Թունուզը Ափրիկէի ֆութպոլի ախոյեանութեան աւարտականին:

Շաբաթ օր վերջ գտաւ Հարաւային Ափրիկէի մէջ տեղի ունեցած Ափրիկէի ֆութպոլի ախոյեանութեան մրցաշարքը, երբ կազմակերպիչ երկիրը 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց մրցաշարքի անակնկալ կազմը՝ Թունուզը:

Այս յաղթանակը անակնկալ չէր, որովհետեւ տեղական կազմը շատ աւելի լաւ խաղցաւ (մանաւանդ Բ. կիսախաղին), քան «պաշտպանողական» Թունուզը, որ Ա. կիսախաղին քանի մը անգամ վտանգաւոր առիթներ ստեղծելէ ետք, Բ. կիսախաղին գրեթէ բան չըրաւ:

Հարաւային Ափրիկէի առիթները միշտ ալ վտանգաւոր էին եւ աւելի հաւանական էր կոյ նշանակելու:

Տաքթըր Խումալօ Ա. կիսախաղին 2 կեղեցիկ առիթներ կորսնցուց, բայց Ուիլիրմսի 2 կոյերուն մէջ ալ դեր ունէր:

Առաջինը ագատ հարուածով մրն էր, երբ ան գրնդակը հասցուց էրիք Թինքլրրի, որուն հարուածը գսպուեցաւ Թունուզի բերդապահ Շուքրի Ռեակտին կողմէ, եւ հասաւ Ճոն Մանշօուին, որ հասցուց Ուիլիրմսին: Վերջինը նշանակեց առաջին կոյը՝ գլխու հարուածով (73րդ վայրկեանին):

75րդ վայրկեանին Խումալօ գնդակին տիրանալէ ետք դաշտին կեդրոնէն, փոխանցեց Ուիլիրմսին, որ կեղեցիկ հարուածով մը դիւրութեամբ խարեց Շուքրին:

Հարաւային Ափրիկէի կեդրոնի յետսապահ գոյգը՝ Լուքաս Ռատեպէ եւ Մարք Ֆիշ շատ լաւ վիճակի մէջ էին, եւ միջնապահ Թինքլրը աւելի եւս հուշակ շահեցաւ եւ յոյս ունի միանալու եւրոպական կազմի մը:

Թունուզ այս կոյերէն ետք միայն մէկ անգամ կրցաւ հարուածել Հարաւային Ափրիկէի բերդին ուղղութեամբ:

Մրցումէն ետք, դաշտը վերածուեցաւ խանդավառ խրախճանքի վայրի մը, մինչ մարզիկները կը ստանային ախոյեաններու մետալները եւ բաժակը՝ նախագահ Նելսըն Մանտելայէն, որ իր կարգին հագած էր ազգային խումբին շապիկը:

Հարաւային Ափրիկէի խումբը առաջին անգամ բլայով կը մասնակցէր Ափրիկէի ախոյեանութեան աւարտական մրցաշարքին: Շաբաթ օրուան յաղթանակը յաջորդեց անցեալ տարուան ռակպիի աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսին, որ նոյնպէս տեղի ունեցած էր Հարաւային Ափրիկէի մէջ:

Այս ամսուան աւարտին, երկրին քրիքէթի խումբը պիտի մասնակցի աշխարհի ախոյեանութեան, եւ եթէ յաղթէ, պիտի ամրողջացնէ «հեթ-թրիք»ը՝ 2 տարուան ընթացքին:

2 խումբերը դաշտ ներկայացան հետեւեալ կազմով.-

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ - Անտրէ Արենտսէ - Միգուէլ Մոթաուենկ, Լուքաս Ռատիպէ, Մարք Ֆիշ, Նիլ Թովի - Ինրսրնթ Պութելեզի (ապա՝ Հելման Մխալէլէ), էրիք Թինքլրը, Ճոն Մաշօու, Տաքթըր Խումալօ - Շոն Պարթլէթ, Ֆիլ Մասինկա (ապա Մարք Ուիլիրմս):

ԹՈՒՆՈՒԶ - Շուքրի Ուակր - Մունիր Պուքատիտա, Հէտի Պեն Ռեխիսա, Ֆերիտ Շուչանի, Սապրի Ժապալլա - Զուպէյր Պէյա, Ռիատ Պուապիկի (ապա՝ Ապտէլ Քատէր Պրն Հասան), Սոֆիան Ֆեքի, Քայէս Քոտպանէ (ապա Լասաատ Հանինի) - Ատէլ Սելլիմի եւ Մեհտի Սլիման:

ԶԱՄՊԻԱ ՅՐԴ

Աւարտականի մրցումէն առաջ, 75 հազար համակիրներ ներկայ եղան նաեւ 3րդ դիրքին համար մրցումէն՝ Զամպիոյ եւ Ղանայի միջեւ, որ վերջ գտաւ ի նպաստ Զամպիոյ, 1-0 արդիւնքով:

Մրցումին միակ կոյը նշանակեց Ժոէլ Պուալիա, 51րդ վայրկեանին. Նշենք, թէ Ժոէլ, Քալուշայի եղբայրն է, որ 5 կոյով շահեցաւ յաւագոյն կոյ-սքորըրի տիտղոսը:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

- ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ ԵՈՒՆԱՅԹԸՏ ՎԵՐՍՏԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴ - Ա. ՍԷ. ՄԻԼԱՆ 5 ԿԷՏՈՎ ՀԵՌԱՑԱՒ

Անգլիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան 25րդ հանգրուանին, պարապդուխի 2 կազմերը՝ Նիւքէսլ (առաջին) եւ Մանչեսթըր Եունայթիտ յաղթանակներ արձանագրեցին, մինչդեռ Լիվըրփուլ, որ 2րդ դիրքը կը գրաւէր, 0-0 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրեց 5րդ դիրքը գրաւող Թոթենհամին հետ եւ Բ. դիրքը գիջեցաւ Մանչեսթըր Եունայթիտին:

Մանչեսթըր Բ. դիրքին վերադարձաւ, 4-2 արդիւնքով յաղթելէ ետք Ուիմպլտընին, այս վերջինին դաշտին վրայ:

Նոյն այս դաշտին վրայ էր, որ Ֆրանսացի էրիք Քանթոնա 1995ի Յունուարին քանկ ֆուի հարուած մը տալէ ետք համակիրի մը, 9 ամիս կախակայուած էր: Սակայն 1996ի Փետրուարի Քանթոնան տարբեր էր: Ան պատրաստեց 2 կոյ եւ նշանակեց մնացեալ երկուքը:

Էնտի Քոլ, Քրիս Փերի (սխալմամբ իր բերդէն ներս) եւ էրիք Քանթոնա (2 կոյ, մէկը փենալթիով) նշանակեցին «Կարմիր Սատանաներ»ուն կոյերը, իսկ Մարքուս Կէյլ եւ Ճէյսըն Իուրլ նշանակեցին Ուիմպլտընի 2 կոյերը:

Նիւքէսլ 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Շեֆիլտ Ուենկսէյը, շնորհիւ Լէս Ֆերտինանտի եւ Լի Քլարքի կոյերուն:

Ստորեւ՝ մրցումներուն թեքնիք արդիւնքները.

Աբսենալ - Քուիսնսիի 1-1
Ասթոն Վիլա - Լիտ Եուն. 3-0
Պլէքպըրն - Պոլթըն 3-1
Լիվըրփուլ - Թոթենհամ 0-0
Մանչեսթըր Սիթի - Քուինզ Փարք Ռէյնճըրզ 2-0
Նիւքէսլ - Շեֆիլտ Ուենզտէյ 2-0
Սաութհեմբթըն - Էվըրթըն 2-2
Ուէսթ Համ - Նորիչկհամ Փորէսթ 1-0
Ուիմպլտըն - Մանչեսթըր Եունայթիտ 2-4
Զելսի - Միտըլզպորօ 5-0

ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ	
1. Նիւքէսլ	57	(47-19)
2. Մանչեսթըր Եուն.	48	(46-29)
3. Լիվըրփուլ	46	(48-21)
4. Ասթոն Վիլա	42	(32-18)
5. Թոթենհամ	42	(33-24)
.....		
18. Ռովենթրի	21	(32-49)
19. Ռուինզ Փ. Ռ.	18	(18-38)
20. Պոլթըն	13	(24-49)

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան 20րդ հանգրուանի մրցումներուն, պարապդուխի կազմը՝ Ա. Մէ. Միլան 3-1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ա. Էս. Ռոման եւ 5 կէտով հեռացաւ Բ. դիրքը գրաւող Ֆիորենթինայէն, որ 0-0 արդիւնքով հեռացաւ Քալիարիի դաշտէն:

Ժորժ Ուէա, Այտայիր (սխալմամբ իր բերդէն ներս) եւ Քրիսթիան Փանուչի նշանակեցին Ա. Մէ. Միլանի կոյերը, իսկ Մորիսիոյ՝ Ռոմայի միակ կոյը:

Գ. դիրքը գրաւող Փարմա 1-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Սամտորիան: Մրցումին միակ կոյը նշանակեց Սամտորիայի մարզիկներէն Լամոնիքա (սխալմամբ իր բերդէն ներս):

Լացիո Ռոմայի յառաջապահներէն Ճիուսեփէ Սինիորիի հեթ-թրիքը պատճառ դարձաւ, որ իր կազմը

9

ԹԵՆԻՍ

ՄԱՅՈԼԻ ՇԱՀԵՑԱՒ ՓԱՆ-ՓԱՍԻՖԻՔԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Երէկ, Թոքիոյի մէջ, տեղի ունեցաւ աղջկանց թենիսի Փան-Փասիֆիք թենիսի մրցաշարքի աւարտական մրցումը՝ խրուաթ Իվա Մայոլիի եւ սպանացի Առանցա Սանչէսի միջեւ եւ վերջ գտաւ առաջինին անակնկալ յաղթանակով, 6-4 եւ 6-1 արդիւնքով:

18 տարեկան Մայոլի պէտք ունեցաւ միայն 72 վայրկեաններու, յաղթելու համար Սանչէսի, որ եղաւ երիտասարդ թենիսվուհիին 2րդ գլխաւոր «գոհար» այս մրցաշարքին: Առաջին գոհն էր ամերիկացի Թիւ Լը՝ Մոնիքա Սելէշ, որ քառորդ աւարտականի մրցումներուն տեղի տուած էր Մայոլիի առջեւ, 1-6, 7-6 եւ 6-4 արդիւնքով:

Մայոլի, որ աւարտականին հասած էր, պարտութեան մատնելէ ետք կուիցերիացի Մարթինա Հինգիսը (15 տարեկան), այս ձեւով շահեցաւ 200 հազար ամ. տոլար եւ ընդհանուր դասաւորման մէջ 7էն բարձրացաւ 4րդի:

«Կեանքիս ամէնէն լաւ շաբաթն էր: Տակաւին չեմ հաւատար, թէ ինչպէ՞ս պարտութեան մատնեցի լաւագոյն թենիսվուհիները», ըսաւ Մայոլի:

24 տարեկան Սանչէս, որ կիսաւարտականին յաղթած էր իր ազգակից Քոնչիթա Մարթինէսի, ստիպուած էր միայն պաշտպանուելու եւ յաճախ շնչահեղձ կ՚ըլլար, դաշտին մէկ ծայրէն միւս ծայրը վազելով:

«Ընդհանրապէս այսքան մեծ թիւով սխալներ չէի ըներ մրցումի մը ընթացքին եւ քիչ մը դանդաղ էի: Բայց կը կարծեմ ինքը (Մայոլի) շատ աւելի լաւ խաղցաւ այսօր, շատ լաւ սերվիսներ կու տար, եւ շատ լաւ ալ կը պատասխանէր սերվիսներու», ըսաւ Առանցա Սանչէս:

ՊԵՔԸՐ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Աւստրալիոյ թենիսի բաց մրցաշարքի ախոյեան գերմանացի Պորիս Պեքքր, շաբաթավերջին ստիպուեցաւ քաշուիլ Գերմանիոյ խումբէն, որ Տէյվիս բաժակի գծով պիտի մրցէր Զուիցերիոյ դէմ: Անոր ոտքի մէկ մկանը պրկում ունեցած է:

Տէյվիս բաժակի խումբին խմբապետը՝ Նիքի Փիլիչ, թղթակիցներուն յայտնեց, թէ Պեքքրի հետ տեսակցութիւն մը ունենալէ ետք ցուցադրական մրցաշարքի մը ընթացքին, ան յայտնած է, թէ քանի մը շաբաթ հանգիստ պիտի ընէ:

«Շատ յուսախաբ եղայ: Բայց ասիկա մեծ անակնկալ մըն էր նաեւ Պորիսի համար: Հագիւ իր նախկին լաւ օրերուն մէջ կը գտնուէր», ըսաւ Փիլիչ:

Պեքքր, ըսաւ թէ վիրաւորուած է Աւստրալիոյ մրցաշարքին, ուր շահեցաւ Կրան Շելէմի առաջին բաժակը՝ 1991ին ետք:

«Պատերազմի տաք ժամերուն նկատի չեմ առներ պրկտիկ վէրքեր, բայց վերջին օրերուն աւելի շատ կրցայի», ըսաւ յուսախաբ Պեքքր:

Կը սպասուէր, որ Պեքքր դեկավարէր Գերմանիոյ Տէյվիս բաժակի խումբը Զուիցերիոյ դէմ, որ պիտի սկսի Ուրբաթ օր, Ժընեւի մէջ (Զուիցերիա):

ՄԱՀԱԶԴ

Տեարք Ժոզէֆ եւ Սարգիս Պաստրմաճեան
Տէր եւ տիկին Ժաք Հաճէթեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Անտրէ Ահմարանեան եւ գաւակը
Պաստրմաճեան ընտանիք
Իսկէնտէրեան ընտանիք
Խանլեան ընտանիք
Զայրքեան ընտանիք

եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր եւ հարազատին՝

ՕՏԷԹ ՊԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆԻ

(Մնեալ՝ ԻՍԿԷՆՏԷՐԵԱՆ, 1923ին)

մահը, որ պատահեցաւ Կիրակի, 4 Փետրուար 1996ի կէսօրին, սրտի տագնապի հետեւանքով:

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Երկուշաբթի, 5 Փետրուար, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Հայ Կաթողիկէ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, Զալքա, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:

- *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*
- *Ցաւակցութիւնները կ՚ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Երկուշաբթի 5, Երեքշաբթի 6 եւ Չորեքշաբթի 7 Փետրուարին, Ասաֆ Խուրի պողոտայ, Մուիթար Մոմճեանի կից, առաջին յարկ:*
- *Կը խնդրուի փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններ կատարել Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ կամ բարեսիրական այլ հաստատութեանց:*

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Վարդան Սալիպեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Լեւոն Արրահամեան եւ գաւակունք
Տիկին Շաքէ Յակորեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Սամուէլ Տեմիրճեան եւ գաւակունք
Տիկին Արփինէ Տեմիրճեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Աւետիս Մահտեսեան եւ գաւակունք
Տեմիրճեան, Այվազեան եւ Սալիպեան ընտանիքներ

եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց քրոջ, հօրաքրոջ, մօրաքրոջ, հարսին եւ հարազատին՝

ՄԱՐԻ ՍԱԼԻՊԵԱՆԻ

(Մնեալ՝ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ)

մահը, որ պատահեցաւ Կիրակի, 4 Փետրուար 1996, առաւօտեան ժամը 9.30ին, հիւանդանոցի մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Թաղման արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Երկուշաբթի, 5 Փետրուար, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Պուրճ Համուտի Հայ Կաթողիկէ Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Հայ Կաթողիկէ գերեզմանատունը:

- *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*
- *Ցաւակցութիւնները կ՚ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Երկուշաբթի 5, Երեքշաբթի 6 եւ Չորեքշաբթի 7 Փետրուարին, Ասաֆ Խուրի պողոտայ, Մուիթար Մոմճեանի կից, առաջին յարկ:*
- *Կը խնդրուի փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններ կատարել Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ կամ բարեսիրական այլ հաստատութեանց:*

Կ՚ՈՒԶՈՒԻ

- Վարպետ ատաղձագործ մը՝ եւրոպական խոհանոցներու համար: Հեռ. 264590 եւ 03-680716:

Կ՚ՈՒԶՈՒԻ

- Դեղի ընկերութիւն մը կարիքը ունի փորձառու բաշխիչի մը: *Մոթոսիքլէթ* քշելը պայման: Հեռ. 267159:

ԱՖՐԻԿԷԻ ՈՍԿԵԱՅ...

6

որուն արտադրութեան գաղտնիքը մինչեւ 18րդ դարանցանօթ էր Եւրոպայի:

Ցանկարծ այս բոլորը վերջ գտան: Թերեւս կործանեցան թշնամիի մը հարուածով: Թերեւս բնակչութիւնը քամեց շրջանին բնական աղբիւրները եւ երաշտը, հիւանդութիւնները կամ անտառային հրդեհները մահացու հարուած մը տուին: Կամ թերեւս տնտեսութեան վարչական կեդրոնը տեղափոխուեցաւ: Մեծն Զիմպապուէյը շարունակեց հակակշռել ոսկիի սահմանափակ արտադրութեան մը վրայ եւ դարերով մնաց ծիսական կեդրոն մը: Անոր կործանումին պատճառ դարձաւ հեռաւոր հարաւն խուժող ցեղ մը: 1818ին չաքաներու գուլու ցեղը ոսկաւ ընդարձակուիլ, շարժման մէջ դնելով ափրիկեան պատմութեան մէջ մարդկային ամէնէն գանգուածային տեղափոխութիւնը: 1835ին գուլուներու երկրէն գաղթականներ արշաւեցին Մեծն Զիմպապուէյի հնադարեան միջնարերդին վրայ եւ քանդեցին գայն: Երբ եւրոպացիք հասան հոն, քիչեր միայն կը յիշէին գայն: Կարճ ժամանակ ետք անիկա դադրեցաւ յիշողութիւն մը լլլալէ եւ դարձաւ առասպել:

Այսօր Մեծն Զիմպապուէյը աւելի քան տարօրինակ հնագիտական առեղծուած մըն է: Դարձած է Զիմպապուէյի գրօսաշրջիկութեան գլխաւոր վայրերէն մէկը եւ պատմական անուն մը:

ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ ԵՈՒՆԱՅԹԸՏ...

8

4-3 արդիւնքով յաղթէ Պարիին: Այլն Պոքսիչ նշանակեց Լացիոյի 4րդ կորը:

Օրուան ամէնէն հետաքրքրական մրցումին, Փիաչենցա 1-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ինթէր Միլանը: Մէկական փենալթի կորսնցնելէ ետք, Անճելո Քարպոնէ նշանակեց Փիաչենցայի միակ կորը... 95րդ վայրկեանին:

Ստորեւ՝ մրցումներուն թեքնիք արդիւնքները.-

Քալիարի - Ֆիորենթինա 0-0
Քրեմոնեզէ - Ուտինեզէ 2-2
Լացիո Ռոմա - Պարի 4-3
Ա. Սէ. Միլան - Ա. Էս. Ռոմա 3-1
Փարմա - Սամտորիա 1-0
Փիաչենցա - Ինթէր Միլան 1-0
Թորինո - Փատովա 2-0
Վիչենցա - Եուվենթուս 2-1
Նափոլի - Աթալանթա 2-0

ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ	
1. Ա. Սէ. Միլան	43	(32-13)
2. Ֆիորենթինա	38	(34-20)
3. Փարմա	38	(31-17)
4. Լացիո Ռոմա	32	(40-24)
5. Եուվենթուս	32	(30-21)
.....		
16. Փատովա	18	(22-33)
17. Պարի	17	(30-44)
18. Քրեմոնեզէ	13	(23-32)

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԸ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սկաուտական նուագախումբը (ֆանֆարը) իր կազմէն ներս կ'ընդունի նոր անդամներ: Այն պատանիները, որոնք կը փափաքին անդամակցիլ ֆանֆարին, կրնան ներկայանալ խմբավարական կազմին, Հինգշաբթի օրերը, երեկոյեան ժամը 7.30էն 8.30 եւ Կիրակի օրերը ժամը 10էն 11, Յակոբ Տէր Մելքոնեան բատերասրահի կից Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պուրճ Համուտի ակումբի շէնքը, 4րդ յարկ:

Ծանօթ.- Արձանագրութիւնները պիտի շարունակուին մինչեւ 15 Փետրուար 1996:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՈԼԷՃ

Հայկազեան Համալսարանական Քոլէճը կը ծանուցանէ, թէ 1995-96 կրթաշրջանի Բ. կիսամեայի իր հայագիտական դասընթացքներուն կողքին կ'աւանդէ

19րդ դարավերջի եւ 20րդ դարասկիզբի Հայ Բանաստեղծութիւնը՝ համաշխարհային բանաստեղծութեան համակարգին մէջ

դասընթացը, զոր պիտի դասախօսէ Երեւանի Համալսարանի դասախօս ՓՐՈՖ. ՀԵՆՐԻԿ ԷԴՈՅԵԱՆ, ամէն Երկուշաբթի եւ Ուրբաթ, 12 Փետրուար 1996էն մինչեւ 19 Յունիս 1996, երեկոյեան ժամը 5էն 6.15, Հայկազեան Համալսարանական Քոլէճի մէջ, Ժեհթաուի:

Օգտուելու համար յարգելի դասախօսին Լիբանան ներկայութենէն, Համալսարանս կը հրաւիրէ գրականասէր հանրութիւնը իբրեւ ազատ ունկնդիր մասնակցելու սոյն դասաւանդութեան:

Փափաքողներ պարտին կապ պահել Համալսարանի արձանագրութեան գրասենեակին հետ, մինչեւ Հինգշաբթի, 8 Փետրուար, հեռաձայնելով 442433 թիւին:

☆ ԻՆՉ կ'ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ ☆

☆ԽՈՅ (21 Մարտէն 20 Ապրիլ)
Պիտի բլլաք բոյլ եւ անարամադիր, մինչեւ որ մէկը ձեզ մղէ աշխատանքի շարքուան սկիզբը: Եղէք խանդավառ եւ յաւատաս, որպէսզի յաջողիք:

☆ՑՈՒԼ (21 Ապրիլէն 21 Մայիս)
Բիչ մը գաղանապատ եղէք, ինչ կը վերաբերի ձեր ծրագիրներուն: Այս ձեւով օրը պիտի անցնի առանց ծանրաբեռնուելու եւ բան-բասի:

☆ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 Մայիսէն 21 Յունիս)
Օրն է երկար ժամանակի վրայ ծրագիր մը պատրաստելու: Պիտի ունենաք սքանչելի նախագծացումներ, ներշնչումներ եւ պիտի հաւատամք ձեր բարի ու փայլուն ասպնին:

☆ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 Յունիսէն 23 Յուլիս)
Նկատի մի՛ առնէք ձեր շուրջը գտնուող գրոյցները եւ մի՛ կասկածիր ձեր կարողութեանց մասին: Բոլորը ձեզ կը յարգեն ու կը գնահատեն ձեր կարծիքն ու ելը: Կասկածամիտ մի՛ բլլաք:

☆ԱՌԻՒԾ (24 Յուլիսէն 23 Օգոստոս)
Պէտք է պայմարիք այսօր ձեր գիրքը ամրացնելու եւ փայլուն տեղ մը ապահովելու համար ձեզի: Օրը բարերար է. աշխատեցէք միայն:

☆ԿՈՅՍ (24 Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր)
Շաբաթը պիտի սկսիք լաւ որոշումներով եւ խանդավառ տրամադրութեամբ, որոնք ձեզ պիտի մղեն դէպի յառաջ ընթանալու: Այս է որ կը փարձառուիք եւ կը գնահատուիք:

☆ԿՇԻՌՔ (24 Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր)
Ժամն է ոտի հանելու ծրագիր մը եւ գայն կիրարկելու՝ օգնութեամբը մեծատոհի մը: Առանց վարանելու ձեռնարկեցէք ձեր մատաղած աշխատանքին:

☆ԿԱՐԻՃ (24 Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր)
Ձեր աշխատանքը լուսաւորուած է ամբողջութեամբ. փորձեցէք մը եւս բրլէք ու պիտի տեսնէք, թէ յաջողութիւնը կատարեալ է: Միայն գործը ձեզի կը բերէ հոգեկան խաղաղութիւն:

☆ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ (24 Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր)
Որքան ալ առողջ ու կենսունակ զգամ դուք ձեզ, կարծեալ մի՛ մանէք ծանրաբեռն աշխատանքներու պարտաւորութեան տակ, որպէսզի չտապալիք: Գործն ալ չափ ու սահման մը ունի:

☆ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ (22 Դեկտեմբերէն 20 Յունուար)
Օրը պիտի սկսիք բազմաթիւ գործեր կատարելու պարտաւորութեամբ. իսկ դուք այդ ամէնը իրագործելու կամքով լծուած էք աշխատանքի: Յաջողութիւնը ձեզի հետ է:

☆ԾՈՎԱՆՈՑՇ (21 Յունուարէն 19 Փետրուար)
Ձեր սրտին փափաքութիւնը պիտի մղէ ձեզի օգնելու դժուարութեան մէջ եղող բարեկամի մը: Նոյնպէս պիտի օգնէք բարեսիրական հաստատութեան մը, որ հոգ կը տանի չքաւոր երախաներու:

☆ՁՈՒԿ (20 Փետրուարէն 20 Մարտ)
Ուշադիր ակնոց պիտի տամ ուրիշներու դժբախտութեան եւ կարիքներուն: Օգտակար պիտի բլլաք օժանդակութեան կարօտ անձերու: Կարիքաւորին օգնելը հոգեկան խաղաղութիւն կու տայ...

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 3303

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

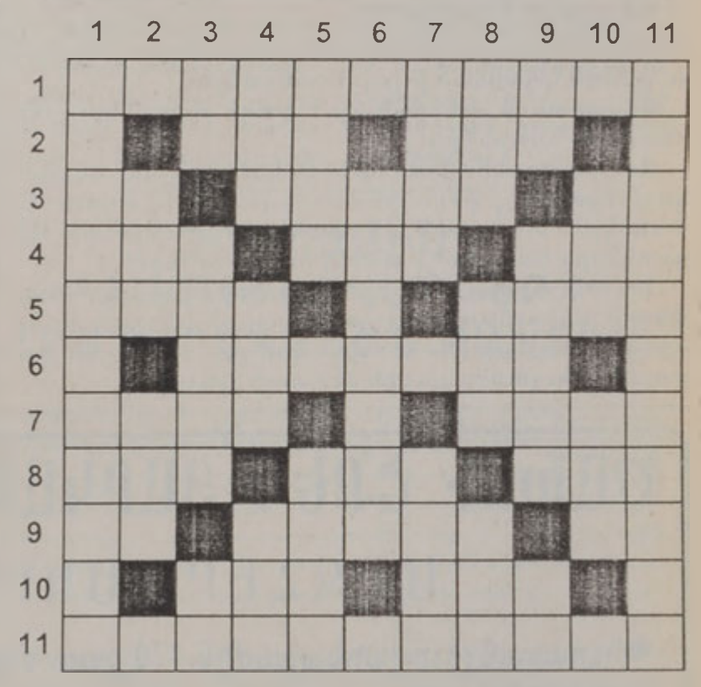

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. «Դրօշակ»՝ Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի նկատմամբ:
2. Կոր Հայ - Վարչութիւն:
3. Կրկնուած բաղաձայններ - Դիւրատար - Շաղկապ:
4. Յոփտ - Լանջ - Շրջ.՝ յայտարարութիւն:
5. Աթենասի Վահան - Մեծ ուռկան:
6. Վահան Թէքէեանի երկերէն:
7. Ժամանակ - Մոյթ:
8. Տեսակ - Շողակ - Նոյն գիրերը:
9. Ձայնակից տառեր - Վաստկիլ - Դրկիլ գիրեր:
10. Սուրբերու չիրիմ - Կնիքի դրոշմ:
11. Գարրիէլ կամ Միքայէլ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Նկարներու ցուցասրահ:
2. Մկունդ, Նիկակ - Փորի քամի:
3. Կրկնուած բաղաձայններ - Կոկորդիլոս - Իրերայաջորդ տառեր:
4. Արեւու տաքութիւն - Կաթսայ - Սրուակ:
5. Աշտուճ - Հարկ, պատշաճ:
6. Բրածեծ մահացած:
7. Նետ արձակելու գործիք - Խտիպ (հակ.):
8. Բագուկ - Սկահակ - Լարանի դուստրերէն:
9. Ժամանում - Եւրոպական թագաւորութիւն - Կրկնուած բաղաձայններ:
10. Սահմանում - Նենգութիւն, մանկ (հակ.):
11. Պետրոս Ատրունի՝ իր մարգին մէջ:

ԹԻՒ 3302 ԽԱՉԲԱՌԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Պ	Ա	Տ	Ա	Ղ	Ի	Ճ	■	Թ	Է
2	Ե	Ր	Ա	Տ	Օ	■	Ա	Ղ	Ա	Գ
3	Խ	Ա	Ղ	Ա	Ղ	Ա	Կ	Ա	Ն	■
4	■	Մ	Ա	Ն	Ի	Լ	Ա	■	Կ	Կ
5	Վ	Ա	Ր	■	Լ	■	Տ	Ա	■	Ա
6	Ա	Ց	Ա	Ս	■	Տ	Ա	Ո	Ե	Ղ
7	Ր	Ի	Ն	Ա	Պ	■	Մ	Ա	Ր	Ի
8	Ս	Ս	■	Պ	Ա	Հ	Ա	Պ	Ա	Ն
9	Ե	■	Ս	Ա	Կ	Ա	Ր	Ա	Ն	■
10	Լ	Ա	Ս	Տ	■	Կ	Տ	Ր	Ի	Ճ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՈԼԷՃԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ Է

ԴՐՕՇԱԿ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

27ՐԴ (60ՐԴ) ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 1 (1473), 11-24 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1996

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ
ԼՐԱԽՈՀՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋ

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ԲԵՄ
ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՀԻԱՍԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՆԽՈՒՄԸ
Հարցազրոյց Հ.Յ.Դ. Բիւրոյի անդամ ընկ. Մասիս Բաղտասարեանի հետ
ՆՈՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍՆԵՐՈՒ ԱԿՆԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ
Խմբագրական «Հայրենիք»ի
ԵՆԹԱՐԿՈՒՒ՛Ր, ԵԹԷ ՉԵՍ ՈՒԶՈՒՄ ՎԱՍՏԱԿԵԼ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 28 *Հ. Դաւթեան*
ՍՓԻՒՌՔՆԵՐ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ *Խ. Տէր Ղուկասեան*

ՄԱՄԼՈՅ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՋԱԳԱՆԳՆԵՐ *Յ.Ք.*

ՆԵՐԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԵԱՑՔ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՃԱՀՃԱՑՈՒՄ ԵՒ ԱՇԽՈՒԺԱՑՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԵՐՁԵՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ... *Յակոբ Ջաքրեան*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԵԱՑՔ
ՈՒԺԵՂ ՁԵՌՔԻ ԿԱՐՕՏԸ *Գէորգ Խուդինեան*
ԱԶԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ԵՐԵՍՆԵՐՈՎ *Լ. Մկրտչեան*

- ԼՈՒՍԱՆՑՔ
- ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
- ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Բագին
1/ՀՄԵՌ 1996

Առանց հայ գիրքին աղբատ է հայ մտքը, եւ առանց հայ մարդուն անտէր է հայ գիրքը:
ԱՐՄԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Յակոբ Օշականը հրատարակել է պէտք, իսկ իմ խնդիրը պարզ է, որ այլ է՝ ես զգում եմ ազատագրուելու համար նրանից, այնինչ ընթերցողը պէտք է կարդայ, որ ըստի նրանով:
ԱԼԲԵՐՏ ԿԱՄՅԱՆԵԱՆ

Կեանքը յաստաքիաղացում է ու ծարաքիւն: Հայ երիտասարդութիւնը, պարտաւոր է իր էութիւնը չմոռանալու համար իսկ, արիութեամբ յարձր բռնել յեղափոխական ազատագրութեան դրօշակը:
ՎԱՉԳԵՆ ՇԱՀԳԱԼԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

* * *	Բախտաբեր դժբախտութիւն
Վ. ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ	Քրոնիկոն քնարական
* * *	Փանայիթ Սթրաթի
Գ. ԹԷՄԻՋԵԱՆ	Բանաստեղծութիւններ
ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ	Մայր դքսուհին
Փ. ՃԵՐԱՆԵԱՆ	Բառեր՝ անրջագիծ լուսանկարի համար
Ա. ԵՐԿԱԹ	Յուշեր Սուրէն Պարթեւեանէն
» »	Մագթաղինէ
ՄԱՐԻ-ՌՈՋ ԱԲՈՒՍԷՖԵԱՆ	Ես հաւատում եմ
Ս. ՆԱԹԸՐԵԱՆ	Ջարուհի Պահրի
Ջ. Գ. Պ.	Ներածական
Ջ. ՊԱՀՐԻ	Կեանքիս վէպը
Ս. ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ	Հարցում
Պ. ՍՆԱՊԵԱՆ	Nostalgia
* * *	Գիտակցինք միայն
ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ	Հայ գիրքին տէ՛ր կանգնինք
Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ	Յակոբ Օշական. Մշակութաբանական քննութեան փորձ
Ա. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ	Հայագիտութեան մեծ երախտաւորը՝ Սերգէյ Աբրահամեան
Լ. ՇԱՐՈՅԵԱՆ	Պետրոս Հաճեանի «Հրամմեցէ՛ք, ՊարոնՆեր» հատորը
* * *	Լոյս տեսան
* * *	Մշակութային լուրեր

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 5:

ՄԱՀԱԶԴԵՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահազդ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ կայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

ԾԱԽՈՒ ՇԷՆՔ

• Պուրճ Համուտի մէջ, 5 յարկանի: Հեռ. 261473:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

• MAISON HAROUT կարիքը ունի վաճառող օրիորդներու: Արաբերէն խօսիլ ու գրել գիտցալը՝ պայման: Կը խնդրուի անձամբ ներկայանալ: Տորա, հեռ. 582621 եւ 266168:

ԾԱԽՈՒ Է

• Մեկնումի պատճառով 5 յարկանի շէնք մը, Պէյթ Գօգօ, *օթոթրատի* վրայ, 2 յարկ խանութ եւ 3 յարկ բնակարան: Գին՝ 300.000 $: Հեռ. 03-273473 եւ 01-414957:

ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ ՄՈՒՏՔԻ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՁԵՐԲԱՔԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷՔ՝

ԱՖՀԻԼի մօտ

• ՆՈՒԱՃԱԳՈՅՆ սակերով
• ԱՌԱՒԵԼԱԳՈՅՆ խնամք
• Վճարման դիւրութիւններ

Հասցէ.- Ազգային Խորհուրդի շէնք, ԱՖԷՏի կից, Հեռ. 263324

USI
AIR & SEA FREIGHT
PACKING — TRAVEL — INSURANCE
UNITED SERVICES INTERNATIONAL S.A.R.L.
NACCACHE STREET – CHARTOUNI BLDG.
TEL: 350550/1/2/3 – 341150/51- 342800
P.O.BOX 11 4335 – BEIRUT – LEBANON
CABLE: LOSHSERV – TELEX : 20949 LE

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՅՔԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԾՐԱՐՈՒՄ ԵՒ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԴԷՊԻ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈԼՈՐ ԿՈՂՄԵՐԸ, ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՏՈՄՍԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՍԵՆՏԻՔԱՅԱԿԱՆ ԲՈՂՈՔԻ ՆՈՐ ԱԼԻՔ

ՓԱՐԻԶ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ) - Ֆրանսայի Սէ. Ժէ. Թէ. սենտիքան Երկուշաբթի օր (այսօր) պիտի ձեռնարկէ կառավարութեան խնայողութեան բարեկարգումներու ծրագիրին դէմ բողոքի արտայայտութիւններու շարքի մը, որ պիտի երկարի ամբողջ շաբթուան վրայ։

Սակայն միւս սենտիքաները մերժած են ընդառաջել Սէ. Ժէ. Թէ.ի կոչին։ Կը նախատեսուի, որ բողոքները իրենց գագաթնակէտին հասնին մեծ ցոյցերով, առանց սակայն գործադուլներու դիմելու։

Համայնավարութեան համակիր Սէ. Ժէ. Թէ. կ'ուզէ, որ պահպանողական վարչապետ Ալէն Ժիւփէ բարօրութեան դրութեան բարեկարգումներու իր ծրագիրէն հրաժարի։ Սակայն անիկա «քայլերու շարթուան» ծիրը ընդլայնած է, ըսելով, թէ աշխատաւորներուն պահանջները կ'ընդգրկեն «ամսականները, աշխատանքային առիթները, թոշակները, աշխատանքային ժամերը եւ իրաւունքները»։

Անիկա կոչ ուղղած է ամսականաւորներուն, անգործներուն եւ երիտասարդներուն, որ մասնակցին Փետրուար 15ին 11 նախատեսուած բողոքի շարթուան։

Անցեալ տարեվերջի հանրային մարկին գործադուլները բազմաթիւ քաղաքներ անդամալուծած էին։

ԻՐԱ ԿՐՆԱՅ ԵՐԿՓԵՂԿՈՒԻԼ

Կ'ԸՍԷ ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Ամերիկայի նախկին ծերակուտական Ճորճ Միչըլ, որ Հիւսիսային Իրլանտայի խաղաղութեան գործընթացին մէջ բանալի դեր ունի, երէկ գգուշացուց, որ ԻՐԱ կրնայ երկփեղկուիլ եւ անոր կարգ մը տարրերը կրնան վայրագ արարքներու վերսկսիլ։

Միչըլ, որ Հիւսիսային Իրլանտայի գինեալներուն գինաթափումին հարցով գրաղող միջազգային յանձնախումբը կը գլխաւորէ, յայտնեց, թէ կարեւոր է կարելի եղածին չափ շուտ սկսիլ բոլոր կուսակցութիւններու մասնակցութեամբ բանակցութեանց քննարկելու համար շրջանին ապագան։

Միւս կողմէ, Միչըլ համոզում յայտնեց, որ ԻՐԱի քաղաքական թեւը՝ Շին Ֆէյն, եւ բողոքական գինեալները յանձնառու են խաղաղ միջոցներով յառաջդիմութիւն արձանագրելու գաղափարին։

Մինչ այդ, Շին Ֆէյնի ղեկավար՝ Ճերի Էտրմզ Շաբաթ օր յայտնեց, թէ բրիտանական անկիւղոյ կեցուածքը ձախողութեան պիտի չմատնէ Հիւսիսային Իրլանտայի խաղաղութեան գործընթացը։

Ան ըսաւ, որ իր կուսակցութիւնը պատրաստ է սեւէ մէկուն հետ գործակցելու, հաւաստելով, որ ներկայիս անոր գլխաւոր նպատակը Բրիտանիան բանակցութեանց սեղանին բերելն է։

(ՌԷՈԹԸՐ)

ՈՃԻՐ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԲԱՒԱՐԱՐ ՊԱՏՃԱՌ...

ԳԱՀԻՐԷ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Հարաւային Եգիպտոսի մէջ հայր մը ամբաստանուած է իր նորապսակ աղջիկն ու փեսան սպաննած ըլլալու յանցանքով։

Ոճիրը տեղի ունեցած էր 1 տարի առաջ, կը գրէ «*Ահրամ*» օրաթերթը։

Զարիֆ Կըթկիս Եուսէֆ եւ երկու ուրիշներ ձերբակալուեցան, երբ փեսային մայրը գտած է իր տղուն (22 տարեկան) եւ հարսին (18 տարեկան) կմախքները։ Ան դիակները ճանչցած է անոնց հագուստներէն։

Եուսէֆ յայտնած է, որ զանոնք սպաննած է, որովհետեւ փեսան պաշտօնապէս աղջկան ձեռքը չէ խնդրած եւ կը ծրագրէր աղջկան հետ Գահիրէ փախչիլ, որովհետեւ կարողութիւնը չունէր գիւղին մէջ տուն շինելու։

ՕՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ ԲԱՆԱՎԷՃ

ՔՐԻՍԹԱՖԸՐ ՃՆՇՈՒՄ ԿԸ ԲԱՆԵՑՆԷ ՊՈՍՆԻՈՅ 3 ԿՈՂՄԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Ուորրն Քրիսթաֆըր շաբաթավերջին երկօրեայ այցելութիւն մը տուաւ նախկին Եուկոսլաւիոյ մէջ 3 մայրաքաղաքներ, ճնշում բանեցնելու համար Պոսնիոյ 3 կողմերուն դեկավարներուն վրայ, որպէսզի լիովին գործադրեն խաղաղութեան Տէյթընի համաձայնագիրը։

Շաբաթ օր, Քրիսթաֆըր Թուզլայի մէջ ամերիկեան ուժերուն այցելած էր։

Միւս կողմէ, Պոսնիոյ կառավարութեան եւ միջազգային բանակցներու միջեւ բանավէճ մը ծայր տուաւ երէկ առաւօտ՝ Սարաեւոյի մէջ ոստիկաններու կողմէ հսկողութեան հարցով։

Պոսնիոյ մէջ ՕԹԱՆեան ուժերու կերպոյն 2 հրամանատարները եւ մեծ պետութիւններու քաղաքային բանակցաց Քարլ Պիլթի եւ կառավարութեան միջեւ Շաբաթ գիշեր տեղի ունեցած բանակցութեանց յոյսին տակ, ՕԹԱՆ եւ Պիլթ երէկ յայտարարեցին, թէ սերպ ոստիկանները պէտք է 45 օր աւելի մնան Սարաեւոյի սերպական շրջաններուն մէջ, հակառակ կառավարութեան կայրոյթին եւ բողոքին։

Անոնք յայտնեցին նաեւ, որ յիշեալ ժամանակամիջոցին, ՕԹԱՆ իր ուժերը պիտի աւելցնէ խնդրոյ առարկայ 5 արուարձաններուն մէջ։

Պիլթ, որ կ'ուզէ ամէն գնով կասեցնել սերպական արուարձաններէն քաղաքացիներու գաղթը, նախապէս յայտնած էր, թէ Պոսնիոյ կառավարութիւնը ընդունած է, որ սերպ ոստիկանները, Շաբաթ օրուան ժամկէտէն ետք (արուարձաններէն գինուորական ուժերուն հեռացման համար), աւելի մարար մնան շրջանին մէջ։

Պոսնիոյ նախագահ Ալիա Իզէթպէկովիչ Շաբաթ օր բողոք ներկայացուցած էր Քրիսթաֆըրի, ըսելով, թէ Պիլթ սխալ մեկնաբանած է Տէյթընի համաձայնագիրը։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԶՈՀ ՄԸ

Պոսնիոյ մէջ ամերիկեան խաղաղարար ուժերը իրենց առաջին զոհը տուին Շաբաթ օր, երբ թուզլայի մօտ, մեկուսի անցարգելի մը մօտ ական մը պայթեցաւ։

Նախագահ Պիլ Քլինթըն ցաւ յայտնելով, ըսաւ, թէ Պոսնիոյ մէջ 16 հազար ամերիկայի գինուորներուն պաշտպանութեան համար ի գործ դրուող ճիգերը պիտի բազմապատկուին։

ՀԵՌԱՑՈՒՄԸ «ՄԷԿ ՏԱՐԻԷՆ»

Միւս կողմէ, Միացեալ Նահանգներու պաշտպանութեան նախարար Ուիլիըմ Փերի երէկ յայտարարեց, որ ՕԹԱՆեան ուժերը Պոսնիոյ մէջ իրենց առաքելութիւնը պիտի ամրողջացնեն մինչեւ մէկ տարի, այնպէս՝ ինչպէս ծրագրուած էր։ Փերի ընդունեց, որ խաղաղութեան հաստատումը պիւրին գործ պիտի չըլլայ։

(ՌԷՈԹԸՐ)

ՏԱՃԻԿԻՍՏԱՆ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՍԵՄԻ՞Ն

Տաճիկիստանի խորհրդարանը երէկ ժողով մը գումարեց, երկրին մէջ հաւանական արիւնահեղութիւն մը կանխարգիլելու նպատակով, ըմբոստ գինուորական 2 սպաներու այն պահանջէն ետք, թէ կառավարութիւնը պէտք է պաշտօնագրկուի։ Խորհրդարանը Շաբաթ օր չէր կրցած ժողով գումարել։

Կառավարութեան հաւատարիմ ուժերը երէկ մայրաքաղաք Տուշանպէի մէկ մարգագաշտին մէջ խմբուեցան, պատրաստ՝ հակագրելու ըմբոստ սպաներուն, որոնք 2 քաղաքներ գրաւած են։

Նախագահ Իմոմալի Ռահմոնով յայտնեց, թէ կացութիւնը կարելի է հակակշիռի տակ առնել եւ խուճապի մատնուելու պատճառ չկայ։

Ռուսիա, որ մեծ թիւով ուժեր ունի Տաճիկիստանի մէջ, յայտարարած է, թէ ինք չեկոք դիրք բռնած է հարցին մէջ եւ կոչ ուղղած է խաղաղ միջոցներով լուծելու տագնապը։

(ՌԷՈԹԸՐ)

ՀԱԿԱՌԱԿ ՌՈՒՍԻՈՅ ԱՌԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ՕԹԱՆ ՊԻՏԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ՈՒԻԼԻԸՄ ՓԵՐԻ

Մ.ԻՆԻԽ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Միացեալ Նահանգներու պաշտպանութեան նախարար Ուիլիըմ Փերի Կիրակի օր չեշտեց, թէ հակառակ Ռուսիոյ առարկութիւններուն, ՕԹԱՆ գործադրութեան պիտի դնէ Արեւելեան Եւրոպայէն նոր անդամներ ընդունելու իր ծրագիրը։

Միւնիխի մէջ տեղի ունեցած պաշտպանութեան մասնագէտներու տարեկան ժողովին, նախարարը յայտնեց, թէ ՕԹԱՆի ընդարձակումը անխուսափելի է։ Ան ըսաւ, որ եթէ անիկա բարեկարգումները կրնայ քաջալերել, կարելի չէ անկէ հրաժարիլ։

Փերի իր խօսքը կ'արտասանէր Ռուսիոյ պաշտպանութեան փոխ նախարար Անատոլ Քոքոշինի այն գգուշացումէն ետք, թէ ՕԹԱՆի ընդարձակումը կրնայ իր երկրին մէջ բարեկարգումներուն ընթացքը կասեցնել, այն իմաստով, որ գինակցութեան նպատակներուն մասին Մոսկուայի կասկածները աւելի եւս պիտի շեշտուին։

Փերի համաձայն, Արեւելեան Եւրոպայի մէջ նոր գարգացող ժողովրդավարութիւնները ՕԹԱՆին անդամակցութիւնը կրնայ յետ-Պաղ Պատերազմեան ժամանակաշրջանին Մոսկուայի աւելի մեծ ապահովութիւն երաշխաւորել։

Փերի ըսաւ, թէ ռուս պաշտօնատարներու յայտնած է, որ Ռուսիոյ հետ գործակցող առողջ ՕԹԱՆ մը Միացեալ Նահանգները Եւրոպական ապահովութեան միջամուխ պիտի պահէ, Գերմանիան ապահովութեան կառոյցին մէկ մասը պիտի պահէ եւ Մոսկուայի մեկուսացումը պիտի կանխարգիլէ։

Նախարարը հաւաստեց, թէ կ'ուզէ, որ Ռուսիան «մեկի հետ գործակցի եւ ո՛չ՝ մեկմէկ դուրս՝ քար նետելով մեր վրայ»։

ՕԹԱՆի ընդհանուր քարտուղար Խաւիէր Սոլանա համաձայն գտնուեցաւ անոր հետ, ըսելով, թէ անցեալ տարուան ընթացքին ժամանակ կորսուած է Ռուսիոյ հետ երկար ժամանակի վրայ, քաղաքական աշխատանքի ծիր մը հաստատելու համար։

ՔԼԻՆԹԸՆ - ՏՈԼ ՄՐՑՈՒՄԸ ԿԸ ԶԱՐԳԱՆԱՅ ԴԱՆԴԱՂՕՐԷՆ

Միացեալ Նահանգներու դեմոկրատ նախագահ Պիլ Քլինթըն եւ անոր խմբակը կը պատրաստուին յառաջիկայ Նոյեմբեր 5ի նախագահական ընտրութիւններուն համար իրենց ընտրապայքարին։

Անոր պաշտօնատարներու խմբակին անդամներէն մէկը, շաբաթավերջին տեղի ունեցած հարցազրոյցի մը ընթացքին յայտնեց, թէ խմբակը, նախագահին հետ միասին որոշած է արշաւը պատրաստել տարի մը առաջ։ Անիկա արդէն անհրաժեշտ գումարները ապահոված է։

Քլինթըն անցեալ շաբաթ Նիւ Հէմփշըր քաղաքական այցելութիւն մը տուած էր, իսկ այս շաբաթ, ան կը ծրագրէ երկօրեայ այցելութիւն մը տալ Այովա։ Այդ 2 նահանգներուն մէջ այս ամիս քուէարկութիւններ նախատեսուած են՝ որոշելու համար, թէ ո՞վ պիտի դառնայ հանրապետականներուն թեկնածուն։

Այս պատճառով է, որ ծերակուտական ղեկավար Պոպ Տոլ շաբաթավերջին Այովա այցելեց, քուէներ ապահովելու նպատակով։

(ՌԷՈԹԸՐ)

«ՊԻ. 2»ՆԵՐԸ ԵՒ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 3 (ՌԷՈԹԸՐ).- Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պիլ Քլինթըն շաբաթավերջին հրահանգեց իր խորհրդականներուն՝ վերատեսութեան ենթարկելու յաւելեալ «Պի. 2» տիպի ռմբաձիգ օդանաւերու հարցը, հակառակ Փենթագոնի ընդդիմութեան, յայտնեց «Ուաշինկթընի Փոսթ» թերթը, Կիրակի օր։

Թերթը ըսաւ, թէ այդ որոշումը Քալիֆորնիոյ եւ ընտրական բանալի այլ նահանգներու մէջ, ուր օդանաւը կ'արտադրուի, ընտրական յոյսերուն թափ կու տայ։

ԱՊՊԱՍԻ ՄԱՏԱՆԻ ԱԶԱՏ ՊԻՏԻ ԱՐՁԱԿՈՒԻ

ՓԱՐԻԶ, 4 (ՌԷՈԹԸՐ).- Այճերիական օրաթերթ մը Կիրակի օր կը գրէ, որ 1991էն ի վեր բանտարկուած իսլամական ղեկավար մը այս ամիս կրնայ ազատ արձակուիլ։

«Լա Թրիպիւն» կը գրէ, որ Ապպասի Մատանի՝ Իսլամական Փրկութեան Ճակատի ղեկավարը հաւանաբար ազատ արձակուի Փետրուար 16ին։

Կը նախատեսուի, որ Ի. Փ. Ճակատը միակողմանի գինադադար մը յայտարարէ մօտ օրէն։ Մատանիի ազատ արձակումը հաւանաբար կ'առնչուի այդ յայտարարութեան։

● ԵՆԹԱԴՐԱԲԱՐ արմատական իսլամ գինեալներ սպաննած են ընտանիքի մը 11 անդամներու, որոնց կարգին են երեխայ մը եւ երկու կիներ։ Զարդը տեղի ունեցած է Ուրրաթ գիշեր, Այժէի հարաւային մէկ գիւղին մէջ, երբ գինեալներ ներխուժած ու մորթած են կանոնք։ Ոճիրին դրդապատճառը անորոշ է։

● ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ապրիւրներ հերքեցին Մատանիի ազատ արձակման լուրերը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱԼԱՏԸ ԱՂՈՒԷՍ ՄԸ ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴԷ...

ԼՈՆՏՈՆ, 3 (ՌԷՈԹԸՐ).- Բրիտանացի անօթի աղուէս մը անցեալ շաբաթավերջին Լոնտոնի *Պաքինկհէմ* պալատին պատկանող 6 նրաթռչուններ (*Ֆլամինկո*) սպաննած է, իսկ եօթներորդ մը... փախէն մեռած է։

Թռչունները կը բնակէին պալատին շրջապատին մէջ գտնուող լիճի մը մէջ, որուն ջուրը ամեռը կը սառի։

Կ'ենթադրուի, որ աղուէսը սառած լիճէն օգտուած է, հասնելու համար թռչուններուն։

Էլիզապէթ Բ. թագուհիին պալատին մէկ բանբերը, պատասխանելով այն հարցումին, թէ արդեօք թռչունները պիտի փոխարինուի՞ն, յայտնած է, թէ «այդ մասին չենք կրնար մտածել անգամ, մինչեւ որ աղուէսը բռնենք»...

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ - 14 եւ 15 տարեկան 2 պարոցականներ հարցաքննութեան ենթարկուած են, այն կասկածով, թէ Փարիզի արուարձաններէն մէկուն մէջ գտնուող դպրոցի մը մօտ իրենց դասընկերը դաշունահարած եւ սպաննած են, գողցուած ձեռնոցներու հարցով մը։

ԹԱՅՓԷ.- Թայուան եւ անոր մրցակիցը՝ Չինաստան կրնան բարձր մակարդակի բանակցութեանց վերսկսիլ, կղզիին մէջ Մարտ 23ին նախատեսուած նախագահական ընտրութիւններէն ետք, նաղարդեց Թայուանի պետական ձայնատփիւռը։

ԼՈՆՏՈՆ.- Բրիտանական «Տը Մէյլ Ան Սանտէյ» թերթին համաձայն, Զարլզ իշխանը համաձայնած է 7 միլիոն սթերլին յատկացնել իր կնոջ՝ Տայանային (որմէ բաժնուած է) քաղաքի եւ գիւղի տուներուն համար, ամուսնալուծման պարագային։

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.- Շուէտացի 31 տարեկան մարդ մը մահացաւ եւ 2 նոգի վիրաւորուեցան Շաբաթ օր, երբ անոնց օդապարիկը ջախջախուեցաւ էլեկտրական թելերու վրայ։ Եկրակ առաւ։

(ՌԷՈԹԸՐ)

ՑՈՒՐՏԻ ԱԼԻՔ ՄԸ ԶՈՀԵՐ ԿԸ ԽԼԷ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՇԻՔԱԿՕ, 3 (ՌԷՈԹԸՐ).- Բեւեռային սառն օդ մը Շաբաթ օր հարուածեց Միացեալ Նահանգներու մէջ յայնածիր շրջաններ, ուր գոհեր արձանագրուած են։

Շիքակոյի մէջ, վերջին օրերուն առնուազն 7 հոգի մահացած է կրակներու պատճառով, երբ մարդիկ կը փորձէին որոշ ջերմութիւն ապահովել։

Շաբաթավերջին ջերմաստիճանները չափանիշ կտրած են։ Լինքրնի մէջ (Նեպրասքա), ջերմաստիճանը կեռոյէն վար 30 աստիճանի իջած է (110 տարուան ամենէն ցած ջերմաստիճանը), իսկ Մինեսոթայի մէջ նուազագոյն 34 աստիճանի։

Թեքսասի մէջ ցուրտը քառասնամեայ վիճակ ստեղծած է ճամբարներուն վրայ, ուր Հինգշաբթիէն ի վեր սառած մայրուղիներուն վրայ 5 գոհ արձանագրուած է։

ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳՈՂԱՐԱՆ ԿԸ ՀԱՍՆԻ ԱՄԻՍ ՄԸ ԱՌԱՋԻ

ԹԱՅՓԷ.- Թայուանի եւ անոր մրցակիցը՝ Չինաստանի կրնան բարձր մակարդակի բանակցութեանց վերսկսիլ, կղզիին մէջ Մարտ 23ին նախատեսուած նախագահական ընտրութիւններէն ետք, նաղարդեց Թայուանի պետական ձայնատփիւռը։

ԼՈՆՏՈՆ.- Բրիտանական «Տը Մէյլ Ան Սանտէյ» թերթին համաձայն, Զարլզ իշխանը համաձայնած է 7 միլիոն սթերլին յատկացնել իր կնոջ՝ Տայանային (որմէ բաժնուած է) քաղաքի եւ գիւղի տուներուն համար, ամուսնալուծման պարագային։

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.- Շուէտացի 31 տարեկան մարդ մը մահացաւ եւ 2 նոգի վիրաւորուեցան Շաբաթ օր, երբ անոնց օդապարիկը ջախջախուեցաւ էլեկտրական թելերու վրայ։ Եկրակ առաւ։

(ՌԷՈԹԸՐ)

ՇԱԽՈՒ ՇՔԵՂ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

ՄԸԶՀԷՐԻ ՍԿԻԶԲ

● Իւրաքանչիւր յարկաբաժին 170 քառ. մեթր տարածութեամբ:
● ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆՈՒՄ
● 3 ննջասենեակ, հիւրասրահ, ճաշասրահ եւ 3 բաղնիք:
● Գեղատեսիլ վայր, ջրհոր, ժեներաթէօր, սթոր ռուլան, սեւ ալիւմինիում, մարմարեայ սալայատակ եւ մոկոնօ դուռներ:
● Սարքաւորուած խոհանոց, տաք եւ պաղ էրքոնտիսիոնէ եւ փարքինկ:

ԳԻՆ՝ 78.000 ՏՈԼԱՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԱՄՆԱՎՃԱՐԻ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՇՔԵՂ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐ

(Անթիլիասէն դէպի Աղբալեան ակումբ տանող ճամբուն վրայ)

● ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ 160 ՔԱՌ. ՄԵԹՐ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՄԲ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ՝ ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՊՕՂՈՍ ԳՈՆԻԱԼԵԱՆՆԵՐՈՒ,

ՀԵՌ. 520336, 414739 եւ 03-661314

Speedway
BLANCO CENTER
ՀԵՌ. 585545-268962
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
● ՍՓԱԳԵԹԻԻ՝ ՊՈԼՈՆԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
● ԱՂՅԱՆ

UPSTAIRS
Չինական լաւագոյն ճաշարանը, Հարսանեկան խրախճանքներու, Տարեդարձներու եւ գործի հանդիպումներու միակ վայրը:
Plat du jour à 10.000 LL
Take away
Համրա, Բիքատէլլի պողոտայ, Հեռ: 01-351112
Պրումմանա, Մայր պողոտայ. Հեռ: 04-961313

ԱԶԴԱԿ ՀԵՌ. ԽՄԲ. 239186 (ՊԷՅՐՈՒԹ), 260780-583026 (ՊՈՒՐՋ ՀԱՄՈՒՍ), 260115 (ՏՊԱՐԱՆ)
AZTAG, TEL.RED. 239186 (BEIRUT), 260780-583026 (BOURJ HAMMOUD), 260115 (IMP.), P.O.B. 80860, BOURJ HAMMOUD
ԱԶԴԱԿ
المطبعة ٢٦٠١١٥ - بيروت - ٢٣٩١٨٦ هاتف دار التحرير
٢٦٠٧٨٠-٥٨٣٠٢٦ برج حمود - ص.ب ٨٠٨٦٠ برج حمود
أزتاك